

SIPOS GERGŐ

NOVEMBERI
VIHAR

Sipos Gergő
Novemberi vihar

Sipos Gergő

NOVEMBERI VIHAR

SZERZŐI KIADÁS

Copyright ©2015 Sipos Gergő

Szerkesztette: Mező Krisztina
A kéziratot átnézte: Gyulai Kriszta

Támogató partner:

www.facebook.com/siposonline

Ez a könyv a

[Creative Commons Nevezd meg! - Ne add el! - Ne változtasd! 4.0
Nemzetközi Licenc](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

feltételeinek megfelelően felhasználható, azaz szabadon másolható, terjeszthető, amennyiben terjesztéskor feltüntetésre kerül a szerző neve és a mű címe. A mű kereskedelmi célra nem használható, nem módosítható, átdolgozás vagy származékos mű nem készíthető belőle. A fentiekől csak a jogtulajdonos engedélyével lehet eltérni.

ELSŐ FEJEZET

Szent András hava, 1856

Nesztelenül hajtja az idő kerekét az Isten. Az öreg világot pedig olyan rejtélyes módon igazgatja, hogy azt halandó ember soha nem értheti meg.

Vagy talán mégis?

Lehetséges az, hogy aki a teremtő nyomait kutatja, ne végezze tébolyda falai között vergődve vagy önkezével kilőtt ólomgolyóval a fejében? Talán az Isten nem óvja-e saját munkáját azzal, hogy az örület leplét borítja a tudós elmére, aki túlságosan mélyre óhajt ásni a világ dolgai-ban?

Vannak, akik úgy hiszik, hogy néhány jámbor lélek – kiket erre kifinomult érzékeik fogékonnyá tettek – talán észrevehetnek egy-egy ritka pillanatot, amikor a világ óraművének fogaskerekei az örökös forgásban elfáradva váratlanul megakadnak.

Ilyen pillanat lehetett az is, amikor abban az évben az őszutó egy szívdobbanásnyi idő alatt változott téllé. Amint ugyanis a lámpagyújtogató aznap este meggyújtotta az első olajlámpást, az égen pöffeszkedő fekete

fellegek megrepedtek és addig soha nem látott, kövér pelyhekben hullani kezdett a hó.

Mivel éppen telihold lett volna – és telihold idején tiszta, csillagos ég mellett nem volt szokás az utcai lámpásokat meggyújtani – senki nem számított rá, hogy még napnyugta előtt táncba kezdenek a pesti és budai árnyak a repceolaj fényénél.

A hirtelen jött ólomszínű felhők azonban már délután eltakarták az eget és esti szürkületbe borították az egyébként is kedvetlen utcákat, amitől valami megmagyarázhatatlan, nyomasztó búskomorság vett erőt a városban. A lovak lehorgasztott fejjel, unottan fújták a párákat orrlíkaikból, látszólag mit sem törődve a káromkodó és köpködő durva kocsisok ostorcsapásaival. A vasalt kerekek hangja búsan zörgött az ódon utcaköveken és ez a zörgés a sok-sok szekér, bricska, hintó és legkülönbözőbb kocsi hangjából egy mély bűgő morajjá állt össze, mintha az a város beteg lélegzése lett volna. A lassan gomolygó köd észrevétlenül keveredett össze a füsttel, amit az olcsó szénrel megtömött kályhák okádtak magukból a rozoga kéményeken át. Ez a füst pedig hiába próbált volna az ég felé szállni, mert a fellegektől tovább nem juthatott, így csapdába esve festegette koromszínűre a házak falait.

A varjak, mint halottsirató vénasszonyok ültek sorban az ősszel lehullajtott levelű fák kísérteties ágai között, és káromgva adták egymás tudtára a tél érkezését, és mintha éppen ebbe a káromgásba kívánna csatlakozni, még egy kocsmai cégér is megnyikordult. Ez jóval elevenebbé

tette ezt a furcsa hangulatot, ugyanis szél nem fújt, de még csak egy fuvallat sem lengedett. A lámpagyújtogató is beleborzongott, amikor meghallotta a magától nyikorgó láncon lógó táblát, amin kopott betűkkel ez állt:

FOGADÓ AZ ÖREG ÖRDÖGHÖZ

Sör, bor és pálinka is kapható volt odabent, legalábbis a nyikorgó tábla ezt hirdette még. Hanem a hely nem tűnt valami barátságosnak, vendégcsalogatónak pedig semmiképpen nem lehetett nevezni. Odabent sötét volt, mert a vendéglős az utolsó pillanatig takarékoskodni kívánt a gyertyával, így a fellegek által okozott hirtelen estében alig látszott, hogy még a kártya is a telet jelzi.

Mert éppen a tél kártyája, a makk ász volt az, amit Fenyvessy Mártonnak osztott az a kopott kabátos írnoféle, aki a bankot adta a huszonegyeshez.

A második kártya a zöld hetes volt.

– Tizennyolc! – dobta oda a lapokat neki Fenyvessy Márton, az életben maradt negyvennyolcas honvédtisztek egyike, aki ha éppen nem az Öreg ördögben kártyázott, hát amolyan titkosügynök-féle munkát látott el, az Osztrák Császárság legnagyobb bosszúságára. Harminc esztendeje már elmúlt, a negyventől viszont még messze állt. Ami azonban valós koránál fiatalabbá tette, az mély és bölcsességet sugárzó tekintete volt. Kopott öltözékén és rendezetlen bajuszán aligha látszott, de Fenyvessy Márton abban az időben a legműveltebb férfiak közé tartozott.

Egy iparos és egy pékinas ült még ott az asztalnál, ez utóbbinak fekete posztókabátja imitt-amott foltos volt a reggeli lisztből.

– Fuccs! – dobta el a lapjait mérgesen az iparos.

– Nekem is elég volt – követte példáját a pék –, holnap korán kell kelnem.

Azzal mindketten, szinte egyszerre tolták ki maguk alól a kocsmai széket és siettek el az asztaltól, amitől Mártonnak igen rossz előérzete támadt. Számtalanszor mentette már meg az életét az, hogy valami megmagyarázhatatlan módon előre megérezte a veszélyt. Ez a gyanúja pedig csak fokozódott, amikor a bankos – az írásokra legkevésbé sem jellemző kapkodással – tolt elé néhány krajcárt, majd kabátja zsebébe seperve a többi pénzt, elköszönt:

– Isten áldja magát! Jó éccakát! – hadarta nem is törődve azokkal a krajcárokkal, amelyek csilingelve gurultak szét a padlón.

Mártonnak még köszönni sem volt ideje. Bosszúsan szedte össze az asztalra dobott kártyalapokat, és amikor a bankos lapjait kaparta fel az asztalról, véletlenül beléjük tekintett. A látványtól verejtékezni kezdett és egyre hangosabban hallotta fülében szívének zakatolását.

Két tízes volt.

Veszített volna, amaz mégis inkább sietve lemondott a pénzéről.

Tudta, hogy valami baj van. Mozdulni sem mert, toroka hirtelen kiszáradt és szidta magát, amiért a bejáratnak háttal ült asztalhoz. Mély levegőt vett és igyekezett le-

csillapítani háborgó gondolatait. Csak ezután érzékelte a szokatlanul kísérteties csendet, mely észrevétlenül ülte meg a sötét vendéglőt.

Ovatosan megfordult és szétnézett. A vendéglős riadt tekintete csak megerősítette baljós megérzését. Öt férfit pillantott meg, akik mindegyikénél fegyver volt. Testtartásukból valamint elhelyezkedésükből látta, hogy alighanem képzett katonák lehetnek és igazi mestermunkára vallott, ahogyan a háta mögött észrevétlenül kiürítették a vendéglőt.

Megfordult ugyan a fejében, hogy talán nem is érte jöttek, hiszen kilétét igyekezett a legnagyobb titokban tartani, ám az, hogy csak őt hagyták a vendéglőben, egyértelművé tette: őt akarják.

Kellemetlen borzongás futott végig a gerincén, önkéntelenül is megmozdult, amitől a gyenge szék megreccsent alatta. A csendben ugyancsak kellemetlenül hatott ez a zaj, amire a válasz valahonnan a söntés felől érkezett:

– Ne álljon fel, kérem, *herr Fenyvesy!* Majd én odamegyek önhöz.

A titokzatos hang németes ejtésmóddal formálta a szavakat, a gazdája pedig egy köpcös, pocakos hivatalnok volt, aki kezében egy palackot és két poharat tartva igyekezett az asztalhoz, kurta lábain dülöngélve. Meg sem kérdezte, hogy leülhet-e, hanem azonnal sepregetni kezdte a lisztet a pék székéről. Végül aztán meguntta és mégis a bankos korábbi helyét foglalta el.

Alatta még nagyobbat reccsent a szék, ő maga pedig hatalmas sóhaj kíséretében tette le a palackot és a poharakat az asztalra.

– Huszonegyesezett? – kérdezte, Márton szemébe nézve.

Amaz némán bólintott és igyekezett leplezni félelmét.

– Remek játék – hagyta helyben az új vendég –, ám bár a máriásnál jobbat aligha találhat a kártyakedvelő ember. Az aztán kifinomult észmunkát kíván! Szereti a máriást?

– Mit akar? – kérdezett vissza határozottságot színlelve.

– Ez itt – vette kezébe a palackot –, a vendéglős legdrágább konyakja. Ha megengedi, magának is töltsék a megismerkedésünk örömére.

Kövér ujjaival kihúzta a dugót, borostyánszínű folyadékot töltött a poharakba és az egyiket Mártonnak nyújtotta, aki akkor vette észre, hogy a vele szemben ülő férfinak rettenetesen reszket a keze. Hangja is elcsigázottnak tűnt, szeme alatt pedig a fáradtság hagyott csúf karikákat hamuszürke arcán.

Látszott, hogy legalább három napja nem aludt és közel jár ahhoz, hogy összeessen a kimerültségtől, ám Márton ez csak még inkább összezavarta. Itt ez a félholt ember, öt másik fegyveressel, és a kártyajátékokról beszél neki. Ha valakit el kívánnak fogni, azt nem így teszik. Akkor vajon mit akarhatnak tőle?

Óvatosan koccintotta oda poharát a másikéhoz, és felhajtotta a kellemesen erős nedűt. Bízott benne, hogy ezután vendége a tárgyra tér. Ez így is lett:

– Mindketten tudjuk – kezdte a testes férfi, aprókat köszörülve torkán a konyaktól –, hogy önt a rendőrhatóság körözi a Habsburg Birodalom ellen elkövetett háborús bűnei miatt, sőt ennek a szervezetnek a halállistáján ön igen előkelő helyet foglal el. Előbb vagy utóbb tehát mindenképpen kötél végén végezne.

Szavait néhány pillanatnyi csend követte, amit Márton tört meg.

– Ki maga? Talán valami fejedész, aki pénzért hajszolja a negyvennyolcasokat?

– Fejedész? – kerekedett el a férfi szeme a feltörő kacagástól. – Ó nem, *major Fenyvessy*, annál én fontosabb hivatalt töltök be, ámbár bevallom, rendkívül szórakoztatónak találom ezt a feltételezését. Nem vagyok fejedész, sőt egyáltalán nem is fontos, hogy én ki vagyok. Az ön számára sokkal lényegesebb az, hogy ki küldött önért.

Egy elegáns szivartárcát húzott elő zsebéből és anélkül, hogy megkínálta volna Mártont, rágyújtott egy szál szivarra. A füst kellemes, fűszeres illattal burkolta be őket, sokkal másabb volt, mint a parasztok és iparosok karcos pipadohánya. A férfi újra töltött a konyakból, koccintott Mártonnal, majd folytatta.

– Tudnia kell, hogy amíg itt huszonegyest játszott, addig a teljes Császári Csendőrség, valamint az összes kém, besúgó, betyár és titkosügynök, meg isten tudja

kicsoda még, önt kereste. Igen, *major Fenyvessy*, a mai napon ön volt a Habsburg Birodalom legkeresettebb személye. Hajnalban még senki nem remélte, hogy éppen Pesten akadunk a nyomára. Hanem azt úgy vélem sejtí, hogy nem minden negyvennyolcas tiszt után folytatunk – ahogyan ön mondta – ilyen mértékű fejjadászatot.

– Mit akar? – kérdezte ismét hűvösen Márton, ám belülről majd szétvetette a kíváncsiság. Megtalálták, és ez ellen nem tehet semmit, ugyanakkor valamiért kétségbeesése kezdett szertefoszlni, bár ennek okát megmagyarázni nem tudta.

– Hogyan is fogalmazzak? – gondolkodott el a szivarozó férfi, miközben maga elé bámulva hunyorgott – Talán azt mondanám, hogy kap őfelségétől egy lehetőséget arra, hogy minden bűnét jóvátegye.

– Amikkel őfelsége vádol engem, azt mindet a hazámért tettem, és azok közül semmit nem bántam meg, így jóvátenni sem kívánok semmit.

Amaz, mintha kisdiaák volna, az ujjain kezdett számolni:

– Már azért is kötél járna, amiért a szabadságharc törzstisztje volt, ám emellett ott van még a kémkedés, zsarolás, merényletek tervezése és elkövetése, műkincsrablás, számtalan gyilkosság, melyek áldozatai között nemcsak grófok voltak, de még egy katolikus pap is, ha jól tudom.

Márton helyeslően bólintott, a férfi pedig bosszúsan újratöltötte a poharakat, mielőtt folytatta.

– A császár őfelsége nem kívánja, hogy árulja el a hazáját, csupán egy segítséget kér öntől. Ajánlom tehát, hogy olvassa el ezt!

Azzal egy összehajtogatott papírost vett elő a zsebéből, majd kinyitva Márton elé tette.

– Látja, hogy ki írta alá? – kérdezte hunyorogva, miközben nagyot szívott a szivarjából. – Tudja, hogy kicsoda írta alá ezt önnek?

Márton tudta. A császári pecsét mellett Johann Franz Kempen altábornagy aláírása állt, aki abban az időben a legfőbb rendőrhatalóság vezetője, így a Habsburg Birodalomban élet és halál kizárólagos ura volt. Sokak szerint nagyobb hatalma volt még magánál a császárnál is. A papíros pedig németül volt írva, és Márton a saját nevét azonnal megismerte rajta. Amennyire képes volt lefordítani a többi részt, azt olvasta ki belőle, hogy ez valamiféle kegyelmi nyilatkozat, ami mentesíti őt minden olyan háborús, politikai vagy egyéb bűncselekmény alól, amit a múltban követett el. Ez a papíros többet jelentett annál, minthogy vége a bujkálásnak az erdőben és nádasokban. Több volt attól, hogy félelem nélkül kártyázhat az Öreg ördögben. Több volt attól, hogy szabad lehet és szerelmes. Ez a papíros Fenyvessy Mártonnak az életet jelentette.

Mi történik itt? – futott át gondolatain. Mi viszi rá a császár első emberét arra, hogy egy tollvonással kegyelmet kínáljon a szabadságharc egyik tisztjének? Egyre biztosabb volt benne, hogy a háttérben valami sötét ti-

tok húzódik meg, hát feltette a kérdést, amit már régóta érlelgetett magában:

– Mit akar tőlem?

Amaz nagyot sóhajtott, majd németül, szigorú hangon odakiáltott a fegyvereseknek:

– Azonnal menjenek ki! Mindenki.

A katonák minden egyéb szó nélkül vállon ragadták a vendéglőst, és vele együtt hagyták el a vendéglőt. Amikor az ajtót kinyitották, hideg huzat kavarta meg odabent a szivarfüstöt az egyébként is barátságtalanul sötét teremben. A küszöbön túl pedig már a sötét éjszaka vette át az uralmat, az ég pedig számolatlanul szórta hópehelyeit a pesti utcákra. A testes férfi, apró szemével követte az embereit, majd mikor bezáródott mögöttük az ajtó, újra töltött a konyakból mindkettejüknek.

– Amit most elmondok önnek – mondta –, az olyannyira titkos, hogy maga a császár őfelsége sem tudhat róla.

Koccintottak, majd felhajtották a poharakat, mielőtt folytatta.

– A Német Szövetség és az Orosz Birodalom egy-egy diplomatája, hazájuk képviselőjében tanácskozást kívánt tartani egy egész Európát érintő politikai kérdés ügyében. Ezt követően aláírásra is került volna általuk egy bizonyos egyezmény, melynek tartalmáról jelenleg nincs tudomásom, annyi azonban bizonyos, hogy ezen jelentős horderejű lépés nemcsak Európára, de az egész világra hatással lett volna.

Az asztal szélénél elnyomta szivarjának végét, majd újabbat gyújtott meg, csak aztán folytatta.

– Ezt a bizonyos találkozót érthető módon a legnagyobb titokban és semleges területen kívánták megtartani. Erre találtak is egy alkalmas helyet itt a közelben, ám erről részleteket nem árulhatok el önnek. Legyen elég annyi, hogy csak néhányan tudtak az eseményről, melyet a legfőbb rendőrhatalóság ügynökei szerveztek meg. Olyan emberek, akik alapos vizsgálat alá estek, ezért részükről az árulás kizártnak tekinthető.

– Árulás? – kérdezte Márton szemöldökét felvonva.

A másik nagyot sóhajtott:

– Árulás, *herr Fenyvessy*, bizony árulás! Mással ezek a jelenségek nem magyarázhatók.

– Folytassa, kérem miféle jelenségek?

– A találkozóra három nappal ezelőtt, a kora esti órákban került sor egy vacsora keretében, melyet azon a birtokon rendeztek, amit nem kívánok önnek megnevezni. Az étkezés követően, a sikeres tárgyalás befejezése után, mindenki remek hangulatban várta az egyezmény aláírását, melyet a kávé elfogyasztása utánra kívántak időzíteni. Csakhogy arra már nem kerülhetett sor.

– Miért? – kíváncsiskodott Márton.

– Azért – folytatta gondterhelt arccal amaz –, mert a diplomaták váratlanul elhunytak.

– Elhunytak? Úgy érti a vacsora és a kávé közötti időben?

– Pontosan. A birtok gazdája, egy császárhű báró esett össze először, majd az orosz diplomata felesége,

aztán a német diplomata, majd az említett báró anyósa, végezetül pedig az orosz diplomata. Mindössze néhány perc alatt zajlott le az egész, és mindegyik halálban közös, hogy forróság öntötte el az áldozatokat, majd hirtelen szívgörcsre jellemző tünetek közben szenvedtek ki. Ezt a kihívott orvos is megerősítette.

Ahogy besötétedett, egyre kevésbé láthatták egymást, így arcvonásaik rejtve maradtak a másik előtt.

– Ritkaság az olyan – vélte Márton –, hogy öt ember egy szobában egyszerre kapjon szívgörcsöt. Nekem sokkal inkább tűnik ez merényletnek.

A másik férfi, reszkető kézzel, idegesen szívta szivarját.

– Igaza van – válaszolta – és ebből minden bizonnyal irtózatos háború lesz, ha nem járunk a végére. Éppen emiatt kerestük meg önt, mint utolsó lehetőségünket. Önről ugyanis az a hír járja, hogy ott is talál nyomot, ahol a hatóságok már feladták a reményt. Ezért kérem, hogy segítsen felderíteni a merénylő kilétét, cserébe pedig megkapja ezt a papírt, amivel aztán nyugodtan élhet tovább. Ráadásul, ha sikerrel jár, és ezzel elkerülünk egy esetleges háborút, akkor számos honfitársa életét menti meg vele. Ha őfelségének nem is akar dolgozni, hát kérem, tegye meg a saját népéért!

Márton üveges tekintettel, mozdulatlanul meredt maga elé, akár egy szobor. Azt, hogy él, csupán onnan lehetett sejteni, hogy szokásához híven, bajuszát simítgatta. Mindig így tett, ha gondolkodott. Látta ezt rajta beszél-

getőtársa is, ám úgy vélte, felesleges lenne most zavarnia őt. Inkább megvárta, míg magától szólal meg.

– Mérgezés lehet. Erre még nem gondoltak? – érdeklődött Márton.

A másik férfi arcán kétségbeesés tükröződött a szivarja végén felizzó parázs fényénél.

– Természetesen ez tűnik a legkézenfekvőbb, sőt az egyetlen magyarázatnak ezekre a sajnálatos eseményekre – mondta. – Olyannyira, hogy számítottunk is rá és már korábban megtettük a szükséges óvintézkedéseket. A vacsorán felszolgált ételekhez a húsokat és növényeket ellenőrzött helyről szereztük be, melyeket a báró szakácsnője készített el. Természetesen emellett, mint ahogyan az ilyen fontos eseményeknél szokás, a saját emberünk előzőleg megkóstolt minden ételt. Ám a mérgezés cáfolataként itt vagyok én magam is, aki mint tolmács vettem részt a vacsorán, és minden ételből ettem. Láthatja, hogy a kimerültségen kívül semmi bajom, csakúgy, mint a báró két gyermekének, és a feleségének. Ezen felül meg kell említenem, hogy a német diplomata felesége is egészséges, aki szintén minden ételt megkóstolt.

– Összesen tízen ültek tehát az asztalnál? – számolta össze Márton.

– Pontosan.

– A mérgezés lehetőségét pedig teljesen kizárja?

– A legteljesebb mértékben. Arra is gondoltunk, hogy talán nem az ételben juttatták az áldozatokba a mérget, ezért alaposan ellenőriztük a holttesteket szúrás, vagy bármi hasonló nyom után kutatva, de nem jártunk siker-

rel. A mérég belélegzése sem jöhet szóba, hiszen többen is tartózkodtunk abban a szobában. Uram, én már kezdem azt hinni, hogy öt személy egyszerre kapott szív-görcsöt.

– Az lehetetlen.

– Lehetetlennek tartja? – tette fel a kérdést hangosan a férfi, majd mintha attól tartana, hogy valaki kihallgatja őket, először körbejáratta riadt tekintetét az üres vendéglőn, majd Mártonhoz közelebb hajolva, suttogni kezdett:

– Ha ezt lehetetlennek tartja, akkor kíváncsi vagyok, mit gondol az egyetlen nyomról, amin talán elindulhatnánk?

Márton egyre kíváncsibb lett. Talán már az a papiros is kevésbé érdekelte, mint ez a rejtély, ami kibontakozni látszott. Lassan hatalmába kerítették a vérebre jellemző ösztönök, és türelmetlenül hajolt közel a férfihez.

– Miféle nyom?

– Ha látná a holttesteket – kezdett bizalmas hangon mondandójába –, akkor bizonyára elszörnyülködne azon, hogy mindegyikőjük arcán félelem tükröződik, még így a hullamerevség beállta után is.

– Szív-görcsnél ez nem ritka, hiszen a még élő ember megretten a halál pillanatában – intette higgadtságra Márton.

– Csakhogy egyvalamit még nem tud, és ezt jobban szerettem volna titokban tartani, mert félek attól, hogy mindenki bolondnak tartana emiatt, de sajnos nincs más nyom, amin elindulhatunk.

– Na, mondja már!

– A szakácsnővel, aki a vacsorát készítette, sajnálatos dolog történt.

– Meghalt?

A férfi felsóhajtott:

– Ó, bárcsak meghalt volna! Isten bocsássa meg nekem, hogy ezt mondom, de az én életem talán sokkal könnyebb lenne úgy.

Mielőtt folytatta volna, újra töltötte az üres poharakat.

– Megőrült.

– A szakácsnő? – kérdezett vissza Márton, mintha ezt a tényt nehezen tudta volna az elhangzottak közé illeszteni.

– Úgy van – bólintott a férfi. – Közvetlenül vacsora előtt találtak rá a konyhából nyíló kamrában, amint a földön ülve, egy feszületet szorongat a kezében. Arcán ugyanaz a rémület volt látható, mint a holttesteken. Sikoltozott és kiabált, holott mindenki komoly, megfontolt, vallásos asszonynak ismerte. Alig tudták az embereink észrevétlenül eljuttatni a kastély egyik távoli szobájába, hogy a botrányt elkerüljék. Pedig akkor még nem is sejtette senki, micsoda szerencsétlenségnek nézünk elébe.

– Mondott valamit a szakácsnő?

A férfi újra gondterhelten sóhajtott:

– Igen. Folyamatosan ismételte az egyetlen nyomot, amin el kell indulnunk. Történetesen azt, hogy látott egy Rapsonné nevű öregasszonyt, amint benézett a konyha ablakán, és az ebédlő irányába indult.

Márton ismét elkezdte bajuszát simítgatni. Látszott, hogy erősen gondolkodik, mielőtt megszólalt:

– Megbocsásson uram – kezdte kioktató hangon –, de ahelyett, hogy a rendőrhatalóság emberei egész nap utánam kutattak, nem lett volna jobb ezt a Rapsonné nevű személyt keresni és kikérdezni? Gondolom, gondosan őrizték a birtokot, ezért kíváncsi volnék, hogyan jutott be oda.

A férfi arcán némi meglepetés tükröződött.

– Ugye, *herr Fenyvesy*, ön nem tudja, ki az a Rapsonné?

– Talán minden vénasszonyt ismernem kellene?

– Ez a Rapsonné – pöccintette le szivarjáról a hamut a férfi, miközben beszélt –, egy hírhedt sóvidéki boszorkány, aki már legalább kétszáz esztendeje halott.

Márton szemei sarkában az elfojtott gúnyos nevetés szarkalábai jelentek meg, amiket alighanem a férfi is észrevett. Igyekezett hát hivatalosabb hangot megütni:

– Láthatja, hogy ez az egyetlen nyomunk és éppen ezért kerestük meg önt. Jöjjön el velünk és nézzen szét a helyszínen! Mindent úgy hagytunk, ahogyan három napja volt. Ha fényt derít erre a rejtélyre, akkor megkapja ezt a papírt. Egészségére!

Koccintásra emelte a poharát, és felhajtották a maradék konyakot. Márton sejtette, hogy a férfi ezzel befejezteknek tekinti a beszélgetést, és csak a válaszára vár.

– Mi van akkor, ha nem bízom magában? – kérdezte.
– Mi van akkor, ha nem megyek önnel, ha nemet mondok?

A férfi hideg nyugalommal állt fel az asztaltól.

– *Herr Fenyvessy* – mondta titokzatosan –, ön már igent mondott.

Márton szívesen megkérdezte volna, hogy ezt mégis hogyan kell értenie, de mielőtt nyelve megmozdulhatott volna, már tudta, hogy bajban van. Az utolsó pohár konyak ízét most kezdte érezni, és rájött, hogy másabb, mint az előzőek voltak. Szívverése egy pillanat alatt felgyorsult, látása elhomályosodott. Mintha valami mély kútba zuhant volna, úgy rántotta magával egy félelmetes érzés, amint sorban hagyták cserben érzékszervei. Feje nagyot koppant az asztalon. Egy pillanat alatt teljesen elveszítette eszméletét.

MÁSODIK FEJEZET

Arra tért magához, hogy levegő után kapkod. A repülőső, amit valaki az orra alá tartott, erőszakosan ingerelte légzőszerveit, melyek felébresztették és visszahúzták abba a valóságba, amit nemrég elhagyott. Nem emlékezett rá, hogy álmodott volna bármit is a tudatlanságban töltött órák alatt.

Valami erős, ugyanakkor kíméletes szerrel kábíthatta el a vendéglőbeli idegen, mert fejfájást vagy szédülést nem érzett, sőt annak a pápaszemes alaknak a körvonalai is egyre tisztábban látszottak, aki lágyan az arcát paszolgatta, hogy mihamarabb magához térítse.

– Hall engem? Lát engem, uram? Beszél magyarul? – kérdezgette a mellette térdelő férfi.

Márton a földön feküdt, valami durva kőpadlón. Felkönyökölt, és úgy válaszolt:

– Jól vagyok.

– Remek – mondta a másik, miközben kerek szemüvegét igazgatta, hogy jobban lássa Márton helyreállt pupilláit. – Ha nem tévedek, akkor maga az a detektív, akit égen-földön kerestek.

– Nem vagyok detektív.

– Pedig ezek nagyon bíznak benne, hogy talál valami megoldást arra, ami itt folyik – válaszolt titokzatosan.

Márton felállt a padlóról. Végigtapogatta magát sérüléseket keresve, és örömmel tapasztalta, hogy nem érez sem fájdalmat sem pedig émelygést, sőt meglepő módon nem is szédül. Pislogott egyet-kettőt, hogy látása élesedjen, csak azután vette észre, hogy valamiféle alagsori helyiségben van.

– Ki maga? – kérdezte a férfit.

– Katzenberg doktor vagyok – válaszolt amaz, miközben orrán megigazgatta szemüvegét. – Azt mondták, térítsem eszéhez és mutassam meg ezeket itt.

Miközben beszélt, elindult a helyiség egyik sötét sarka felé, ahol valami szétszórt rongyok világitottak fehéren. Legalábbis először ezt hitte. Pár pillanat múlva azonban megérezett valamit. Egy jellegzetes, édeskés illatot, amit furcsa módon rajta kívül soha senki más nem érzett, ő ellenben mindig, amikor halottak közelébe került. Ezt valamiféle titokzatos képességének tartotta, ami még gyermekkorában kezdődött nála. Magában úgy nevezte: a „halál szaga”. Ez most sem hagyta cserben, ugyanis ahogy közelebb ért látta, hogy öt ember fekszik a padlón egymás mellett, letakarva fehér lepedőkkel. A doktor felhajtotta a rögtönzött szemfedőt a legközelebb eső holttest arcáról. A látvány valóban megdöbbenítő volt.

Egy idős nő feküdt ott, elegánsan felöltözve, haja rendezett kontyba fogva, ám tekintete iszonyatos rémületet sugárzott. Mindkét szeme nyitva volt, üveges tekintettel meredt a távolba, az arcát pedig eltorzították a halál pillanatában görcsbe rándult izmai.

– Nem zártuk le a szemüket, mert azt akartuk, hogy ön is így lássa őket. Így fekszenek itt már három napja – mondta a doktor. – Azért vannak ebben a pincében, mert itt elegendő a huzat és megfelelő a hőmérséklet, hogy minél jobb állapotban maradjanak, amíg csak lehet.

– Pedig ideje lenne eltemetni őket – válaszolt, miközben visszaterítette a lepedőt az öreg hölgy arcára. – Azt hittem, hogy a holtak arca kisimul és békességet áraszt.

– Nem minden esetben – magyarázta a doktor. – Előfordulhatnak görcsös állapotok, melyek a halál után is fennállnak. Nézze meg ezt is!

A sorban következő holttestet is megnézte. Ez egy nagy bajuszos, idősödő férfi volt, az orosz hadsereg díszgyenruhájában. Szeme fennakadva meredt a plafonra, szája pedig tátva volt, mintha éppen kiáltani szeretne valamit.

– Az orosz diplomata – mutatta be a doktor, mintha éppen valami társasági eseményen találkoztak volna.

Márton letérdelt, és közel hajolt a holttesthez. Arcuk szinte összeért, ami láthatóan meglepte a másik férfit, mert szemüvegét zavarodottan igazgatta orrán.

– Mit csinál? – kérdezte.

– A száját szagoltam meg – egyenesedett fel újra, miután betakarta az orosz is –, a gyorsan ölő mérgeknek ugyanis jellegzetes szaguk van, ami még napok múlva is érezhető. Ilyen mérég példának okáért a kéksav is. Azt gyakran használják merényleteknél, ha gyors és biztos munkát akarnak.

– Mérgezésre gyanakszik?

– Mi mással magyarázná öt ember egyidejű halálát, doktor? Külsérelmi nyomok híján, csak a mérgezés marad.

– Érzett valamit az orosz úr szájában?

– Nem.

– No, hát én magam sem, mert tudja, a halál után átvizsgáltam a testeket, és nem találtam mérgezésre utaló nyomot. Higgye el, a mérgezést teljes mértékben kizárhatjuk, már csak azért is, mert akik az ételekből fogyasztottak, azok közül számos személynek láthatóan semmi baja nincs.

– Akkor mire gyanakszik, doktor?

– Nem tudom. A tünetek alapján szívgörcs lehet.

– Öt embernél egyszerre? – vonta fel a szemöldökét gúnyosan Márton.

– Mi más lehetne még? Mondja meg ön, hiszen az orvostudomány ötletei elfogytak! – bosszankodott a doktor.

Márton, miközben bajszát kezdte simítgatni, megpróbálta minél természetesebb hangnemben feltenni a kérdést:

– Talán boszorkányság?

A doktor gúnyosan elmosolyodott, miközben orvosi táskájába pakolta vissza a repülősóval teli dobozt, amivel Mártont eszméletére térítette. Becsatolta a táskát, és mélyen a szemébe nézett:

– Remélem uram, hogy nem az írástudatlan parasztok babonás képzelgéseire kívánja a nyomozás alapjait he-

lyezni! Mert ebben az esetben még jó sokáig leszünk itt foglyok.

– Miről beszél maga?

– Hát nem tudja? Itt vagyunk valami rejtélyes kastélyban a büntett színhelyén, és addig nem mehetünk el, amíg fényt nem derítettünk a merénylet hátterére. Itt mindenhol katonák vannak, és őriznek bennünket. Higgyen nekem, én már három napja itt vagyok.

– Tehát önt is elkábítva hozták ide? – érdeklődött Márton.

– Szerencsére velem kíméletesebbek voltak. Éjszaka törték rám az ajtót, közvetlenül a sajnálatos eset után. Valami hintóval hoztak ide, de az én szememet bekötötték, hogy ne tudhassam, hol vagyunk. Úgy látszik, önben kevésbé bíztak, amikor elkábították. Írhattam ugyan levelet a feleségemnek, és már választ is hoztak, de el nem mehetek innen. Nos, mi legyen a holttestekkel?

– Sérülés nincs rajtuk?

– Semmi, még egy karcolás sem.

– Akkor zárja le a szemüket, az állukat pedig kösse fel! Elégé megdöbbentő látványt nyújtanak majd úgy is, feleslegesen pedig ne borzoljuk a kastély lakóinak idegeit. Egyébiránt erről jut eszembe... Vannak itt lakók, vagy személyzet a katonákon kívül?

A doktor bólintott.

– Mindenki, aki a vacsoránál itt volt. Azóta senki nem mehet ki és nem jöhet ide be. Kivéve kettőnket. Most azonban menjünk, és beszéljünk a rendőrhatalóság embe-reivel!

Egy erős faajtóhoz vezette Mártont, ami mögött lépcső indult fölfelé. Előre engedte őt, majd kulcsra zárta maguk mögött a holttesteket rejtő ideiglenes kriptát.

HARMADIK FEJEZET

Néhány jellegtelen pincehelyiség után, melyekben leginkább kacatokat őriztek, valami előszoba féle terembe érkeztek. Innen a doktor magabiztosan nyitott ki egy újabb ajtót, ahonnan szivarfüst illata szivárgott ki, odabent pedig a pislákoló lámpások kellemes, meleg fényt adtak. Úgy tűnt, egykor dolgozószoba lehetett, ám a báró halála után az elmúlt napokban valami főhadiszállásaként funkcionált a rendőrhatóság számára. A falak mellett mindenhol könyvespolcok álltak, a festmények és egzotikus fából faragott bútorok pedig valami varázslatos, keleties hangulatot teremtettek. Három férfi ült bent, akik mindannyian szivaroztak. Egy ébenfa dohányzóasztal mellett ketten, mintha testvérek lettek volna, úgy ültek egymás mellett. Magasak voltak és soványak, ám az egyikük arcát hosszú szakáll takarta. A másíknak csak bajusza volt, amit minduntalan megtörölggett, amikor az előtte lévő likőröspohárból ivott. Távobbb tőlük – alighanem a báró egykori íróasztalánál – ült az a férfi, papírijai fölé görnyedve, akivel Márton a vendéglőben beszélt. Amikor pedig a doktorral kettesben beléptek a szobába, arcára alig látható mosoly ült ki.

– Uraim – szólt oda a másik kettőnek a dohányzóasztalnál –, hadd mutassam be önöknek Fenyvessy Márton

urat, aki ennek a titokzatos ügynek a felderítésében lesz segítségünkre.

Azok ketten némán biccentettek feléje, de egyéb nyomát nem mutatták érdeklődésnek.

– Az urak személyazonossága, az ön munkáját tekintve nem fontos – folytatta Mártonnak címezve a szavait, miközben a férfiakról beszélt. – A tekintélyes szakállú úr a rendőrhatalóság embere, a másik pedig a Német Szövetség ügynöke. Működjön együtt velük, mást nem kell tudnia. Öntől elnézést kell kérnem az utazása miatt, de ez volt a legbiztonságosabb módja annak, hogy idehozzuk. Biztosíthatom, hogy semmiféle maradandó károsodása nem származik a szertől, amivel elaltattuk.

Milyen szépen fejezte ki magát – gondolta Márton. – Elaltatták. Kedve lett volna köpni egyet, és képen törölni a férfit. Szerencsére a doktor megszólalt, mielőtt ostobaságot tehetett volna.

– Az úr már megvizsgálta a holttesteket.

– Valóban? – érdeklődött a férfi az íróasztal mögül. – Úgy látom, nem vesztegeti az idejét, őrnagy úr. Ha jól tudom, ez volt a korábbi katonai rangja.

A választ meg sem várta. Szinte észrevehetetlenül pillantott az asztalkánál ülő két férfi felé, azok közül pedig a szakállas helyeslően biccentett. Úgy tűnt, felesleges volt bemutatni nekik. Pontosan tudták, kicsoda Fenyvessy Márton.

– Megkínálhatom egy szivarral? Esetleg inna valamit, őrnagy? – nyájaskodott tovább, amitől Mártont egyre inkább megmagyarázhatatlan undor fogta el.

– Nem kérek – mondta hűvösen –, ha már nyomozni hoztak ide, akkor sokkal inkább kikérdezném az életben maradt vendégeket.

– A holtak tehát nem mondtak önnek semmit? – a hang valahonnan a háta mögül jött. Megfordult és látta, hogy a szakállas férfi beszél hozzá. Mielőtt válaszolhatott volna valami éleset, a doktor vette át a szót.

– Méregnek nyomát sem találtuk.

– Maradni tehát rejtély? – ezt a másik férfi kérdezte, a német ügynök, aki fülsértően formálta a szavakat, és miközben beszélt, valami sárgás színű likőrt törölgetett egy szalvétával a bajszáról.

– Rejtély? – türelmetlenkedett Márton.

Amaz bólintott, miközben kimért mozdulatokkal hajtogatta össze a szalvétáját.

– Annak a rejtélye – vette át a szót a szakállas osztrák –, hogy valójában tökéletesen eltervezett és véghezvitt merénylettel, avagy kísértetekkel állunk-e szemben.

– Én egyikben sem hiszek.

– Nos, kísértetekben mi sem hiszünk, *herr Fenyvessy* – szólt közbe az íróasztalnál ülő férfi. – Az óvatlanul elejtett nyomokban azonban igen, annak ellenére, hogy a figyelmünket ezek elkerülték. Azonban most, hogy ön is itt van, talán közelebb jutunk az igazsághoz. A mérgezését, ha jól sejtem még nem vetette el teljes mértékben.

– Valóban nem – bólintott Márton.

– Ebben az esetben javaslom, hogy kezdje a nyomozást azzal, amivel három napja mi is próbálkoztunk. Ha ezzel nem jár sikerrel, akkor csinálhat, amit akar, de ne-

künk nagyon hamar kell egy személy, vagy egy csoport, akit felelősségre vonhatunk. Doktor úr – fordult az orvos felé – önre itt most nincs szükségünk, talán nézze meg a bárónét és kérem, küldje be az urasági inast a füzetével együtt!

Az orvos szótlanul kiment az ajtón, majd miután azt bezárta maga mögött, a férfi magyarázkodva fordult Márton felé:

– Tudja, az inas irányította a terítést és felszolgálat azon az estén. Rendkívül megbízható és alapos férfi. Éppen ezért mindent feljegyzett az estével kapcsolatban. Van egy apró füzete, amibe pontosan felírta, hogy melyik vendég mit fogyasztott azon a végzetes estén. Bennünket nem vezetett nyomra, de reméljük, hogy ön talál majd benne valamiféle rendszert. Kérem, foglaljon helyet abban a karosszékből, mert ha jól hallom, már érkezik is.

Márton leült a felkínált helyre. A kényelmes széket alighanem éppen miatta tették oda, onnan ugyanis beláthatta az egész szobát. Amint elhelyezkedett, már nyílt is az ajtó.

A férfi, aki belépett rajta, az előkelő házaknál szolgálók kifogástalan és elegáns ruháját viselte. Haja rendezett volt, rövidre nyírva, simára borotvált arca pedig méltóságot sugárzott. Márton úgy tippelte, hogy az ötvenes éveinek elején járhat, és egy szemernyi kétsége sem volt afelől, hogy a néhai báró életében elégedett volt vele.

Megállt a szoba közepén, és érdeklődést mutató, ugyanakkor komor arccal hajolt meg a bent ülők előtt.

– Ez az úr itt – mutatta be Mártont az íróasztalnál ülő kövér férfi – Fenyvessy Márton őrnagy. Segít nekünk a nyomozásban, ezért álljon rendelkezésére mindenben, amiben csak lehetséges.

– Úgy lesz uram – mondta a szolgákra jellemző alázattal hangjában az inas. – Természetesen örömmel segíték bármiben, ami a méltóságos urat és családját sújtó szörnyű ügy megoldásához vezet.

Márton maga sem tudta, hogy miért, de titokban azonnal a bizalmába fogadta az inast. Volt valami személyében, ami minden gyanú fölé emelte, és érezte benne azt a tiszta alázatot, amely csak a legkiválóbb inasokra jellemző. Azokra, akik a munkaadójukat még álmukban is méltóságosnak szólítják.

– Hogy hívják magát? – kérdezte, és igyekezett minél kényelmesebb, ugyanakkor magabiztosságot sugárzó testtartást felvenni. A háború során gyakran vallatott, ezért tudta, hogy ilyenkor minden apróságra oda kell figyelnie a siker érdekében.

– Kapus Ágoston, nagyságos uram – hajolt meg Márton előtt. – Immáron huszonnyolc esztendeje szolgálom a méltóságos báró urat és családját, ebből huszonkettőt töltöttem el, mint legfőbb inas és intéző.

– Ebben az esetben – kérdezett tovább Márton, miközben minden szempár rá szegeződött –, ha jól értem, akkor ön felel a személyzet munkájáért.

– Így igaz uram, a legapróbb részletekre kiterjedően igazgatom és ellenőrzöm a személyzetet.

– Kikből áll a személyzet?

– A szakácsnő, két szobalány, egy segédinas és jómagam. A kertész és a lovászmester is hozzám tartozik, de ők nem állandó lakói a kastélynak, és nem is voltak itt a kérdéses eset idejében.

– Azt hallottam, hogy feljegyzést készített a vacsoráról.

– Minden lényeges dologról feljegyzést készítek uram, hiszen nem engedhetem meg magamnak a legapróbb hiba lehetőségét sem.

Ezt Márton már akkor feltételezte róla, amikor először belépett az ajtón. Szerette az aprólékos embereket, és hamar megismerte őket, már a beszédjükéről, vagy a mozdulataikról is.

– Mondja el, kérem, hogy mi történt azon az estén! – hangjába próbált bátorítást csempészni, annak ellenére, hogy tudta: a többi férfi előtt most vizsgázik kihallgatásból.

Az inas mély levegőt vett, és arcán látszott, hogy komor emlékek törtek rá. Alighanem családtagnak tekintették, és ő maga is családtagként gyászolta a halottakat. Mindazonáltal igyekezett pontosan beszámolni:

– A vacsorán minden rendben zajlott. Ezt ön is megerősítheti uram – fordult az íróasztalnál ülő férfihez –, hiszen ön is ott ült, mint tolmács.

Amaz némán bólintott.

– A szobalányok is segédkeztek a terítésben. Éppen elvittük a tányérokat, hogy a kávé felszolgálatát előkészíthessük, amikor a báró úr őméltósága hangosat kiáltott. Tekintetével az ablak felé nézett, és mire a többiek

rájöhettek volna, hogy mitől riadt meg, már teljesen elöntötte arcát a vérpiros szín, levegő után kapkodott, és felborult a székkal. Mindannyian köré gyűltünk segíteni, ám amikor testét már az utolsó görcsök rángatták, addigra az orosz úr felesége és a német diplomata is összeesett. Elképzélheti, micsoda zavar támadt. A bárónét az ájulás kerülgette, a gyermekek sírtak, a tolmács úr pedig azonnal elküldte a katonáit doktorért. Néhány pillanat múlva azonban, a báróné édesanyja és az orosz diploma-ta úr is hasonlóképpen járt. Megmenteni sajnos egyiket sem lehetett. Higgye el uram, mindent megtettünk értük, annak ellenére, hogy a döbbenet és félelem szinte megbénította az élőket. Nem tudhattuk ugyanis, hogy valaki közülünk követi-e a szerencsétlenül jártakat, mint ahogy azt sem tudhattuk, hogy mit láthatott a báró, ami miatt halálra rémült.

A szobában döbbszent csend uralkodott. Minden szempár Mártonra szegeződött, és a kétségbeesés és tanácstalanság szinte tapinthatóvá vált.

– Valóban így történt – törte meg a kényelmetlen szótlan-ságot az íróasztalnál ülő. – Ezt magam is tanúsíthatom, hiszen valóban ott voltam, mint a császári hatóságokat képviselő tolmács.

Márton azonban ügyet sem vetett rá, inkább az inast faggatta.

– Mit gondol, mit láthatott a báró? – kérdezte, és mélyen az inas szemébe nézett.

Amaz zavarba jött. Alig láthatóan helyezte testsúlyát hol egyik, hol pedig másik lábára. Erősen vívódott ma-

gában, hogy mit válaszoljon, és ezt a többiek is észrevették.

– Mondanak mindenfélét – válaszolta végül.

– Mifélét mondanak? – ostromolta tovább a szerencsétlent.

– Boszorkányt láttak az udvaron – bukott ki belőle hirtelen, amitől aztán rettentően zavarba jött.

– Boszorkányt – suttogta maga elé üveges tekintettel Márton, és igyekezett azzal bátorítani az inast, hogy megpróbálja komolyan venni.

– A szakácsnő látta – mentegette magát amaz.

– Maga ezt elhiszi?

– Én ugyan nem, uram! Ez csak a tudatlan parasztok képzelgése lehet, hanem...

– Hanem?

–... hanem aligha létezik egyéb magyarázat erre.

Márton titokban végigfuttatta a tekintetét a többiekén, mielőtt folytatta volna a kikérdezést, ám azokon az érzelmeknek semmi jelét nem fedezte fel.

– Mit gondol a mérgezésről?

– Az lehetetlen! – csattant fel az inas. – Minden alapanyagot gondosan ellenőriztünk, ráadásul a rendőrhatalóság emberei voltak szívesek küldeni egy urat, aki az elkészült ételeket végigkóstolta. Ő tudtommal remek egészségnek örvend.

– Ez így igaz – szólta az asztalka mellől a bajuszos, miközben éppen szivarra gyújtott. – Őt elengedtük, pontosabban őt magát küldtük el a doktorért. Aláírt és

lepecsételt jegyzőkönyvet is készített a kóstolásról, amelyet két tanú hitelesített, akik szintén jelen voltak.

– Ők nem ettek?

– Ők nem – válaszolt Mártonnak az inas –, de hadd jegyezzem meg, hogy a báró úr a személyzetét is családtagnak tekintette, ezért úgy főzetett, hogy mi is azt vacsorázzuk, amit ő és a családja. Azon az estén az egész személyzet ugyanazt ette, amit a vendégek, ráadásul sokkal korábban.

– Ön is?

– Én is.

– Hiszen a szakácsnő látta a boszorkányt – akadékoskodott Márton.

– Más azonban nem látta – válaszolt az inas komoran.

– Ugyanazt ette, amit a személyzet?

– Igen, de nem az asztalnál velünk, hanem csak úgy kóstolgatta miközben főzte. Azt mondja, hogy ő azzal is jól lakik. Mindig így csinálja.

Márton felállt, és járkalni kezdett a szobában. Látszott rajta, hogy erősen gondolkodik, ugyanakkor mozgása, hideg tekintetével és háta mögött összekulcsolt kezeivel, túlságosan nagy tekintélyt sugárzott ahhoz, hogy bárki sürgetni merje.

– Mit ettek közvetlenül a kávé előtt? – érdeklődött.

Az inas mellényének zsebéből egy aprócska füzetet vett elő, amit néhány pillanatig lapozott, mielőtt megállt, és hangosan olvasta:

– Lepényt. Meggyes-mandulás lepény volt a kávé előtt.

– Tehát közvetlenül a lepény után lettek rosszul?

– Igen.

– Mandulás lepény?

– Meggyes-mandulás, nagyságos uram – pontosított az inas.

Márton szótlanul meredt maga elé néhány pillanatig, majd mintha kérdőre vonná az asztalkánál ülő két férfit, nekik szegezte a kérdést:

– Ennek nem néztek utána?

– A lepénynek? – kérdezte a szakállas értetlenül.

– A mandulás lepénynek! Gondolom, tudják, hogy ehhez hasonló hirtelen és tömeges haláleseteket ritka mérgek okozhatnak. Ezek közül is a leghatékonyabbak és legelterjedtebbek azok, amelyek bizonyos cianvegyületeket tartalmaznak, mint a kéksav vagy a hidrogén-cianid. Csakhogy használatuknál rendkívül körültekintően kell eljárnia a gyilkosnak, ugyanis egy bizonyos tulajdonságuk könnyen felismerhetővé teszi ezeket a mérgeket.

– Miféle tulajdonságra gondol? – kérdezte a szakállas osztrák.

– Arra – válaszolt neki Márton –, hogy igen jellegzetes mandulaszagot árasztanak, és hogyan is lehetne elrejtetni ezt jobban, mint egy olyan süteményben, ami egyébként is mandula illatú?

Az inas szaporán lapozgatni kezdett füzetében, majd amikor megtalálta, amit keresett, diadalittas hangon szólalt meg:

– Csakhogy uram, a feljegyzéseimben az áll, hogy a méltóságos úr lánya és fia is fogyasztott a lepényből, ők pedig szerencsére kitűnő egészségnek örvendenek. Csakúgy, mint a német úr felesége, aki szintén jól van, leszámítva a férje halála utáni gyászt.

– Ön nem evett a lepényből? – Márton a tolmácsnak tette fel a kérdést.

– Nem vagyok oda az édességekért – válaszolta amaz.

– A szakácsnő? A szakácsnő evett belőle, ugye?

Erre már az inas válaszolt:

– Az igazság az, hogy nem, uram. Ugyanis rendkívül szépre sikerült, mint valami mesteri torta. A szakácsnőnk ugyanis a cukrászművészetnek kivételes művelője. A báró őméltóságától gyakran vitték el grófok lakodalmára sütni. Éppen ezért azt a lepényt csak az asztalon vágtuk fel. A személyzet nem evett belőle.

– A kóstoló sem?

– Nem, uram. Ebből az egy fogásból még ő sem.

A kis asztalkánál ülő magas férfiak szinte egyszerre hördültek fel a döbbenettől. Márton azonban nem kívánta a rendőrhatalóság melléfogásainak taglalásával húzni az időt. Ezért inkább folytatta:

– A szakácsnő tehát nem evett, és mégis rosszul lett – ha szabad így fogalmaznom. A gyerekek ettek a lepényből, ámde egészségesek. A lepény tehát nem tűnik mér-

gezettnék. Hanem mondja meg nekem – fordult az inashoz –, hogy milyen idősök a báró gyermekei?

– A leánya kilenc, a fiú pedig hat esztendő.

– Ezek szerint ők még nem fogyasztanak semmiféle szeszt.

– Természetesen nem, nagyuram. Ők cukros-citromos vizet ittak a vacsora mellé, csakúgy, mint a báróné, aki fejfájásra panaszkodva nem kívánt bódító italokkal élni.

– Ön az italokra gyanakszik? – vágott közbe a szakállas.

– Az alkohol szaga – oktatta Márton –, szintén kiválóan alkalmas a mérgek elrejtésére.

– Csakhogy én ittam a pálinkából – közölte a tolmács.

– A német úr felesége pedig bort ivott – tekintett fel füzetéből az inas. – Emellett ugyebár a szakácsnőnk rosszullétére ez nem ad magyarázatot, mert a személyzetnek természetesen szigorúan tilos bódító italokat fogyasztani.

– Értem – monda Márton. – Ebben az esetben haladjunk sorba az ételeken. Mit szolgáltak fel először?

Az inas lapozgatott néhányat a füzetében, majd kezdte:

– Két előétel is volt, azért, hogy mindenki találjon magának megfelelőt. Az egyik a fogolymadár leves. A nagyságos asszony, a leány és a tolmács úr evett belőle, azok közül, akik életben maradtak.

– Igen kiváló leves volt – állapította meg a tolmács.

– Ezenkívül, volt még vizaikra franciásan, pirított zsemlyével.

– Néhány halfaj ikrája mérgező – jegyezte meg Márton.

– A német úr felesége evett belőle, valamint a személyzet. Mármint azok közül, akik életben vannak.

– Tovább! – utasított Márton megbizonyosodva róla, hogy a vizaikra sem az, amit ő maga keres.

– Az egyik főétel borjúmáj volt, vajban sült, fehér káposztával.

– Máj?

– Borjúmáj – hagyta helyben az inas.

– Ha jól tudom – gondolkodott magában Márton, miközben észre sem vette, hogy újra fel és alá kezdett sétálgatni –, a májnak valamiféle köze van a különböző mérgek lebontásához. Nem lehetséges, hogy valami mérgezett borjú mája került a tányérokra?

– Aligha hinném nagyuram, hiszen a báró fia, a német úr felesége és a tolmács úr is evett belőle.

– No, akkor nézzük tovább!

– Szarvas hús székfűbors lében, erdei gombákkal, csipkerózsa lekvárral.

– Szóval mindenféle gombák és bogyók – gondolkozott Márton. – Ideális táptalaja a mérgezéseknek. Ebből evett valaki a túlélők közül?

Az inas lapozott egyet a füzetébe, ennek a hangja pedig ugyancsak élesen hasított bele a feszült csendbe, ami a szobát ülte meg.

– A báró úr felesége és leánya. Ők jól vannak, nem is beszélve a személyzetről. Mi mindannyian ettünk a szarvasból, csakúgy, mint a kóstoló úr.

– Tovább!

– Nincs tovább, nagyuram! Csupán ennyi fogásból állt a vacsora azon a végzetes estén.

Márton gondolataiba merülve, szótlanul sétált a szobában még néhány percig, mielőtt lerokkadt a nagy karosszékre. A többiek némán nézték őt, a nyomasztó csend pedig alattomosan ülte meg a keleties hangulatú szobát. A régi bútorok nem recsegték, és az ódon falak mögül sem szűrődött ki az ilyenekre jellemző titokzatos kaparászás hangja. Még a terjengő szivarfüst is mintha lelassult volna, hogy le ne maradjon arról, amikor Fenyvessy Márton legközelebb megszólal. Erre még azonban hosszú percekkel kellett várni.

– Nem mérgezés tehát – állapította meg végül, igen-csak lesújtott hangon.

– Mi is erre a következtetésre jutottunk – mondta a tolmács.

– Most viszont kíváncsiak vagyunk rá, hogy mit tervez – a magas, szakállas férfi hangjában jól érzékelhető fenyegetés bújt meg.

Márton tudta, hogy mi a tétje annak, hogy ezek ide elhozták. Vagy fényt derít erre a merényletre, vagy élve nem távozik innen. Tisztában volt azonban azzal is, hogy ezeknek itt elfogytak az ötleteik, és csakis benne bíznak. Igyekezett tehát magabiztosságot sugározni, bár túlságosan sok ötlete nem volt a folytatáshoz.

– Azt a füzetet – fordult az inas felé –, adja ide nekem! Én is átnézem majd, hátha észreveszek benne valamit.

Átvette az inastól az apró füzetet, és gondosan becsúsztatta kabátjának belső zsebébe. Kívülről meg is lapogatta tenyerével, hogy biztos legyen abban, hogy később is ott találja majd.

– Ennyi? – szólalt meg eközben a szivarfüst mögül csalódott hangon a nagyszakállú osztrák ügynök.

– Természetesen nem – válaszolta elszántan Márton.
– Ha a méreggel nem jutottunk semmire, hát követünk egy másik nyomot.

Minden szempár kíváncsian fordult felé.

– Az egyetlen nyomot, ami rendelkezésünkre áll – mondta titokzatosan. – Ki fogom hallgatni a szakácsnőt. Uraim, kérem önöket, kísérjenek hozzá!

Azzal ellentmondást nem tűrő testtartással állt fel a régi karosszékből.

NEGYEDIK FEJEZET

– Vigyázzanak, hová lépnek! – fordult hátra a szűk folyosón a tolmács, egy gyertyát tartva kezében. – Itt hamarosan lépcsőhöz érünk.

Márton és a szakállas osztrák ügynök szó nélkül követték a sötét, dohos folyosón, ami a személyzeti szállásokhoz vitte őket. A másik férfi, a bajuszos német nem jött velük. Azt mondta, utána néz az őrségnek, és egyébként is hallotta már a szakácsnő vallomását, ami egy szikrányit sem vitte közelebb a nyomozást a tettes, vagy tettesek személyéhez. A társa, a szakállas viszont úgy tűnt, nem hajlandó magára hagyni Mártont egy pillanatra sem.

Óvatosan lépkedtek le azon a néhány lépcsőfokon, amire a tolmács hívta fel figyelmüket. A régi fapadló baljósan recsegett a csizmáik alatt, a gyertya lángja pedig reszketett, amikor az ódon falak közötti repedéseken át beszökött hideg fuvallatok kergették egymást körülötte. Talán túlságosan is gyanúsnak tűnhettek ezek a fuvallatok. Olyanok voltak, mint amilyeneket a nyári zivatarok előtti fülledtségben érez az ember a bőrén. Csakhogy most tél volt, és ezt a komor, kísérteties téli csendet bántóan törte meg a tolmács, aki minden előzetes figyelmeztetés nélkül dörömbölni kezdett egy ajtón.

– Még nem egészséges – magyarázta a többieknek, amikor szembesült vele, hogy senki nem válaszol a kopogásra.

Újra kopogott, majd türelmetlenül nyomta le a kilincset.

Odabentről a betegszobák jellegzetes, áporodott szaga csapta meg orrukát. Az ablaktáblák Isten tudja, mikor voltak utoljára kinyitva, hogy némi frissességgel enyhítsék az orrfacsaró levegőt. Ráadásul elviselhetetlen meleget ontott magából a sarokban álló vaskályha, amiben szén izzott, és pokoli párolgásra kényszerítette a nedves falakat.

A szoba egyébiránt nem volt túlságosan nagy. Nem is lett volna illő egy szolgálónak valami díszes teremben laknia, csakhogy ebben ez a három férfi is alig fért el attól az ágytól, amiben a szakácsnő feküdt.

A tolmács saját gyertyájának lángjával meggyújtotta az éjjeli szekrényen lévő mécsest, amittől bár megkétszereződött a fény, de így sem engedett túl sok részletet látni a beteg környezetéből.

Az ágy fölött egyszerű feszület volt a falra szegezve, mellette pedig számtalan szentkép, melyek Jézus és Mária mellett a legkülönfélébb patrónusokat ábrázolták. Akár valami búcsús vásári bódéjának is beillett volna, olyannak, aki néhány krajcárért kínál megváltást a csodaváró hívőknek.

Látszott tehát, hogy aki abban a szobában lakik, az nagyon fél valamitől.

Valamitől, ami nem ebből a világból való.

A szakácsnő nyakig betakarózva feküdt egy dunna alatt, amelyből karjai szabadon maradtak, és hasán öszszekulcsolva egy rózsafüzért szorongatott. Éppen úgy, mint ahogyan a halottakat szokás elrendezni a koporsóban. Tulajdonképpen az arca sem különbözött sokban a halottakétól, mert természetellenesen sápad és beesett volt, szemei pedig semmitmondó tekintettel bámulták az üres plafont.

Csak akkor vetett egy röpké pillantást a férfiakra, amikor a tolmács megszólította.

– Ez az úr itt – mutatott Mártonra – azért jött, hogy fényt derítsen erre a szerencsétlenségre. Mondjon el neki mindet, ahogy nekünk is! Hallja, kend?

A nő csak egy pislogással jelezte, hogy hallja, így Márton óvatos hangnemben fogott a kihallgatásához.

– Tud beszélni, hölgyem? – kérdezte, mert a nő valóban nagyon gyengének tűnt.

– Igen – válaszolta amaz suttogva.

– Vissza tud emlékezni arra az estére, amikor a konyhában volt?

A nő némán bólintott.

– Mit látott? – tette fel az újabb kérdést Márton.

– Rapsonnét.

– Rapsonnét? Azt a boszorkányt?

– Igen – nyögte a nő. – Az ablakon nézett be.

Márton odahúzott egy széket az ágy mellé, és leült úgy, hogy minél közelebb kerüljön az asszonyhoz.

– Nézzen mélyen a szemembe! – utasította a beteget.
– Biztos benne, hogy boszorkányt látott az ablakon keresztül?

– Igen – válaszolta ismét amaz.

Márton felállt, és magához hívta a másik két férfit. Komor hangon úgy suttozott nekik, hogy a nő meg ne hallhassa:

– Nem hazudik. Ehhez értek uraim, és tudom, hogy ez az asszony nem hazudik.

– Akkor ön szerint, őrnagy úr, tényleg boszorkány járt itt néhány napja? – suttozta vissza hitetlenkedve a szakállas férfi.

– Vagy esetleg mégis hazudik, de sokkal valószínűbb, hogy megbolondult – állapította meg a tolmács.

– Lehet, hogy megbolondult – vélte Márton –, de az biztos, hogy látott valamit, ami miatt ilyen állapotba került. Nézzenek csak rá! Szerencsétlen csaknem halálán van.

Visszament az asszonyhoz, leült a székre, és együttérzést színlelve folytatta a kihallgatást.

– Mi itt mindannyian hiszünk önnek, asszonyom. Kérem tehát, hogy mondjon el minden apró részletet Rapsonnéról! Milyen volt?

A beteg megpróbálta összeszedni erejét. Márton szemébe nézett halovány tekintetével, és úgy formálta a szavakat.

– A haja fehér volt... kibontva... összeborzolva.

– Folytassa, kérem – bízta Márton. – Milyen volt az arca?

– Vén.

– Vén?

– Nagyon öreg... és ijesztő. A szeme...

– A szeme? – türelmetlenkedett Márton. – Milyen volt a szeme?

– Nem tudom – suttogta a nő elgyengült hangon. – Rám nézett... de nem... mintha... nem látott engem. Istenem – tört rá hirtelen a zokogás –, azt hittem, meghalok.

A férfiak gondterhelt arccal néztek össze, és néhány pillanatig csak a szakácsnő csendes szipogását hallgatták. Márton aztán, hogy mindannyiuk zavarát enyhítse, az éjjeliszekrényen hagyott kancsóból kevés vizet töltött egy pohárba, és odaadta a betegnek. Amaz ivott, és kissé megnyugodott, mikor visszaadta az üres poharat.

– Folytassa, kérem! – bízta.

– Nem hallott még eleget, őrnagy? – a szakállas férfi türelmetlenkedett, a nő azonban talán ezt nem is hallotta meg, mert a víztől új erőre kapva, beszélni kezdett.

– A ruhája... fekete volt – suttogta Mártonnak.

– Fekete? – próbálta minél többet beszéltetni amaz.

– Gyászruha.

– Mintha gyászolna valakit?

Az asszony nemet intett a fejével, Márton pedig a tekintetéből pontosan tudta, hogy mire gondol, ám a férfiak előtt félve tette fel a kérdést:

– Olyan, mintha el lett volna benne temetve?

Odakint pedig egy fuvallat erejéig feltámadt a szél. Éppen mintha nyomatékot kívánt volna tenni az előbbi

furcsa mondatra, hátborzongató süvítéssel zörgette meg az ablaktáblákat. Márton pedig nem tudhatta, mert éppen az asszony szemébe nézett, de a tarkóján és minden idegszálában érezte a háta mögött álló két férfi csalódott tekintetét. Nem, a legfőbb rendőrhatalóság nem ezt a kérdést várta tőle. Amikor felkutatták érte az országot, nem azt remélték, hogy kísértetekkel és boszorkányokkal teli hagymázás álmok mocsarába süllyed, és a lassan kihülő nyomok is a paraszti babona mély sötétségeibe vezetnek. Ők megoldást vártak tőle. Ésszerű, logikus megoldást, amely megnyugtatóan hat a feszült diplomáciai helyzetre, és segít elkerülni egy pusztító háborút. Erre pedig, az egyetlen szemtanú, az utolsó reményük, a félig halott szakácsnő, miközben üveges tekintetével a plafont bámulja, csak annyit felel:

– Igen.

A vallató mélyet sóhajtott, mielőtt megszólalt.

– Kérem, folytassa!

Az asszony azonban néma maradt. Látszólag ügyet sem vetett vendégeire, mintha azok nem is lettek volna abban a szobában.

– Mi itt mindannyian hiszünk önnek – hazudta Márton szemrebbenés nélkül, hogy megtörje a zavaró csendet. – Mondja el tehát, amit még tudnunk kellene! Tudom, hogy önt is bántja a sok haláleset, és megoldásokat szeretne. Vagy tévedek? Ugye, hogy nem? Ön is azt szeretné, amit mi, hogy a gyilkos megbűnhődjön, hogy az elhunytak nyugodhassanak. Beszéljen hát!

A nő, hideg tekintetével ránézett, amitől Mártont megmagyarázhatatlan borzongás fogta el. Érezte, hogy a másik két férfi is nyugtalanul kezd mocorogni attól a fagyos tekintettől. A láztól fénylő szemekben a gyűlölet és kétségbeesés fényei villantak meg egyszerre, és mintha megsajnálta volna a férfiakat esztelenségükért, úgy válaszolt.

– Hát nem értik? – inkább sikította, mintsem mondta a szavakat, úgy tűnt, valahonnan megfejthetetlen erőt gyűjtött magának. Hangja egészen más volt, mint amit egy nőtől elvárhatna bárki is. Igazán rémisztően hasított bele a szoba csendjébe. A hátul álló köpcös férfi, aki a tolmács volt, össze is rezzent ijedtében.

– Hát nem értik? – sikította újra. – Én láttam őt! Nem ember volt. Patái voltak, amire fordítva szegezték a patkót, és szarvak voltak a homlokán. Nem ember volt, és hiába is kergetik, mert megöli magukat is! Hát nem értik? Meghalunk mindannyian!

Az utolsó szavainál már olyannyira eluralkodott rajta a hisztéria, hogy éjjeliszekrényéről a poharát és kancsóját dühödt mozdulattal seperte le. Azok fülsiketítő csörömpöléssel hullottak apró darabokra a padlón. Ebbe a zajba pedig odakint újra bekapcsolódott a szél őrült zúgása, mintha hozzá kívánna szólni a borzalmas beszédhez. A nő ijesztő hangulatváltozásából ítélve, a férfiak joggal tarthattak tőle, hogy még kárt tesz magában, ezért Mártont a vállainál fogva nyomta vissza az ágyba. Minden erejét össze kellett szednie, mert az asszonyt mintha va-

lami természetfeletti erő szállta volna meg, csakúgy, mint néha-néha az igazi bolondokat.

– Szarvak? Patkó? – üvöltötte Márton a kérdéseit, de hangjával még így is alig tudta elnyomni a nő sikoltozásait, aki a kezei között vergődött. – Honnan látta patkókat? Honnan tudja, hogy fordítva volt megpatkolva? Beszéljen!

A szakállas és a tolmács próbálta őt hátrébb vonni az asszonytól. Alighanem sok volt nekik, hogy immár ketten kiabálnak a szobában.

– Legyen esze, őrnagy! Legalább magának legyen esze! Hát nem látja, hogy ez a nő megőrült? Menjünk őrnagy, itt nem tud meg semmit.

Márton azonban ügyet sem vetett rájuk, hiszen talán nem is hallotta, amit mondtak neki. Sokkal inkább lekötötte az asszonnyal való viaskodás.

– Maga odament az ablakhoz! Csak így láthatta a patkót – kiabálta közletről a nő arcába, aki rángatózva próbálta magát kiszabadítani az erős fogásból. – Nyugodjon meg! Nézzen a szemembe, és próbáljon megnyugodni!

Talán a szavai voltak különös hatással, talán csak az ereje fogyott el, de a szakácsnő rohama szünni kezdett, és pihegve hullott vissza feje a párnájára, miközben egy pillanatra sem vette le szemét Mártonról.

– Patkó? – kérdezte suttogva.

– Patkó – bólintott Márton. – Azt mondta az imént, hogy látta rajta a patkót.

– Menjünk, őrnagy – tett újra vállára kezét a tolmács –, hiszen bizonyos, hogy bolond.

Válasz helyett azonban egy kézmozdulattal csendre lett intve.

– Csak úgy láthatta a patkóját, ha odament az ablakhoz. Egészen közel hozzá. Emlékszik hölgyem? – Márton nem hagyta abba a faggatást.

Odakint a szél újra alábbhagyott, így a kicsi szoba csendjében jól hallhatóvá váltak a szakácsnő szavai.

– Fordítva volt megpatkolva, láttam a nyomait – sutogta. Már újra az a gyenge és beteg asszony volt, akihez korábban benyitottak.

– Mit jelent az, hogy fordítva megpatkolva? – ezt a szakállas kérdezte, aki egészen eddig csendben volt, és most sem tűnt el a leplezhetetlen döbbenet az arcáról.

– Régi csel – magyarázta Márton. – Vannak, akik fordítva szegelik fel a patkót a lovakra, hogy azt a látszatot keltsék, miszerint az ellenkező irányba lovagoltak. Így tévesztik meg az üldözőiket.

– Csakhogy az embereink semmiféle patkónyomot nem találtak – mérgelődött a tolmács.

– Azt gyanítottam – nyugtázta Márton. – Engem egészen más részlet érdekelt, mégpedig az hölgyem, hogy a nyilvánvalóan számos tennivalója ellenére, mi készítette arra, hogy az ablakhoz menjen.

A nő nem válaszolt. Szemei félig csukva voltak, és alaposan kimerültnak tűnt. Helyette inkább a tolmács beszélt:

– Bármi miatt odamehetett az ablakhoz. Friss levegőt szívni, vagy kiengedni a párát. Ne feledje őrnagy, hogy éppen a konyhában volt, ott pedig a sok gőzölgő fazék

párjától néha alig látni. A szakácsnők emiatt gyakran szellőztetnek.

– Nem erre gondoltam – csóválta fejét bosszúsan Márton, miközben elgondolkodva simítgatta bajuszát –, hanem arra, hogy véleményem szerint ön, hölgyem nem mond el nekem minden apró részletet. Márpedig én tudni szeretném, hogy miért ment oda az ablakhoz. Mondja el nekem, kérem!

A nő továbbra is szótlan maradt, sőt egyre inkább tűnt úgy, hogy kezdi elveszíteni a kapcsolatot a külvilággal. Mintha valami álomba merült volna.

– Nem hallott még elég őrültséget, őrnagy? – kérdezte gúnyosan a szakállas. – Talán azt gondolja, hogy ez a szerencsétlen háborodott fog önnek bármi hasznosat mondani?

– Hölgyem, kérem! – faggatta tovább szelíden a nőt, ügyet sem vetve a háta mögött álló férfira. – Kérem, mondja el mi készítette arra, hogy az ablakhoz menjen! Mit hallott? Mit látott?

– Menjünk, őrnagy! – érintette meg vállát a tolmács.

Márton nagyot sóhajtott. Igazán csalódott volt, mert látta, hogy az asszony semmiféle együttműködést nem mutat. A végtelenségig mégsem vallathatja. Úgy gondolta legjobb, ha szétnéz a konyhában, ámbar a rendőrhatalóság emberei ezt minden bizonnyal megtették már. Más ötlete viszont nem volt. Felállt, és a két férfi után elindult kifelé a szobából.

Ám amikor már majdnem kiérték, a recsegő padló és a nyikorgó ajtó hangja mellett még mindannyian tisztán hallották, ahogyan a nő suttogva megszólalt:

– Csillag...

Márton azonnal visszaroht, hogy közelről hallhassa, amit az asszony szárazságtól cserepes ajkai suttognak még:

–... és kígyó.

Kelletlenül bár, de a másik két férfi is visszament, és újra beprérelte magát az aprócska szobába. Közel sem voltak olyan lelkesek emiatt, mint Márton, akit az összefüggéstelen szavak láthatóan rendkívüli lázba hoztak.

– Csillag? Kígyó? Mit jelentenek ezek?

– Ezt láttam – a nő továbbra is nehezen formálta a szavakat, de tekintetébe mintha visszaköltözött volna az értelem.

– Ezért ment az ablakhoz?

– Igen – mondta a nő –, rosszul lettem, és levegőzni akartam.

– Mitől lett rosszul? – érdeklődött Márton.

A nő végigfuttatta tekintetét a férfiakon, majd mélyen Márton szemébe nézve válaszolt:

– A csillagtól és a kígyótól.

Valahonnan a szoba mélyéről a szakállas férfi bosszús dörmögése hallatszott:

– Mégiscsak bolond – vélte.

– Alighanem az ég csillagait látta az ablakból, mikor levegőzni ment – feltételezte a tolmács.

– A kígyó pedig, amiről beszél, csak az Isten tudja, mi lehetett – töprengett hangosan ismét a szakállas. – Hallja, asszonyom? Miféle kígyót látott maga?

– Talán egy sikló volt az ablak alatt? – kapcsolódott be a faggatózásba a tolmács.

– Vagy talán egy vipera? – a szakállas egy pillanatnyi időt sem adott az asszonynak a gondolkodásra. – Az marhatta meg, amitől így eszét vesztette.

Amíg azonban azok ketten kérdezősködtek, Márton kutakodni kezdett a nő éjjeliszekrényében. Rendkívül nagy illetlenség volt ez, még annak ellenére is, hogy az asszony csak szolgáló volt. Mindazonáltal a szükség így kívánta, erőfeszítéseit pedig nemsokára siker koronázta: szinte diadalittasan húzott elő az egyik fiókból egy ceruzát.

Kabátjának zsebéből előkotorta az inastól elvett apró füzetet, és az egyik üres lapot kereste ki benne. A másik két férfi erre elnémult, és kíváncsian hallgatta, hogyan zizeg az íróeszköz a papíron.

– Asszonyom – tartotta a füzetet a nő elé, amikor késsen lett –, ilyen volt a kígyó, amit látott?

A férfiak legnagyobb meglepetésére, a nő határozott igennel válaszolt.

A tolmács és a szakállas kíváncsisága emiatt csak fokozódott, ám Márton még azelőtt visszatette zsebébe az apró füzetet, mielőtt azok ketten a válla fölött belepilanthattak volna.

Mozdulatai természetellenesen gyorsak voltak, és amint végzett a füzetel, vallatótól ugyancsak szokatlan

módon, közelebb hajolt az asszonyhoz, és megfogta annak hideg kezét.

Mindenki úgy hitte, hogy együttérzését igyekszik ilyen módon kifejezni, esetleg így kíván bátorítást nyújtani az öreg hölgynek. Az igazságot azonban csak ő tudta. Azt, amit talán a szakácsnő sem vett észre.

A kezei ugyanis leküzdhetetlenül remegni kezdtek, és ezzel a kézfogással próbálta ezt leplezni mindenki előtt. Még az asszony előtt is, pedig ő nem tudhatta, hogy Márton baljós sejtése beigazolódott a csillagot és a kigyót illetően. A nő átélt valamit. Valamit, amit korábban Márton is átélt már, és nem kívánta átélni azt még egyszer.

Megrémült.

Talán valamiféle mélyről előtörő félelem is hatalmába kerítette, ami miatt kabátja alatt ingét egy pillanat alatt eláztatta saját verítéke, a szívének minden egyes dobbanását pedig visszhangként hallotta újra zakatolni a fejében.

– Asszonyom – mondta, miközben hangja kísérteties nyugtalanságot árasztva zengett a szobában, ahol egyébként sírboltokra jellemző csend honolt. – Én pontosan tudom, hogy mi történt önnel azon az estén. Ezt el kell hinnie nekem, mert ugyanez egyszer már megtörtént velem is. Hisz nekem, hölgyem?

A nő nem válaszolt. A másik két férfi pedig továbbra is szótlán maradt, mert egy pillanatra sem gondolták, hogy igazat mond. Talán azt hihették, hogy valamiféle

csellel próbálkozik. A vallatók ugyanis gyakran színlelnek mély együttérzést azzal szemben, akit kérdeznek.

– Asszonyom – kezdte újra –, én tudom, hogy mi történt önnel. Megmagyarázni ugyan nem tudom, de egyvalamiben biztos vagyok: ön nem csupán a boszorkányt és a kígyót látta. Még valakivel találkoznia kellett. Ki volt az? Mondja el nekem, kérem!

– Nocsak – vágott közbe a szakállas –, úgy tűnik, hogy ön is kezd megbolondulni, órnagy?

Márton azonban ügyet sem vetett rá, mert minden ügyességét arra összpontosította, hogy az asszonyt válaszra készítse.

– Én tudom asszonyom – győzködte tovább a szakácsnőt –, hogy volt ott még valaki, akit ön nem említett nekünk. Kellett ott lennie még valakinek! Nagyon fontos lenne, hogy tudjam, ki volt az! Kérem asszonyom, válaszoljon nekem! Ki volt ott a konyhában önnel?

A nő arcvonásai lassan kisimultak. Még mindig a plafont bámulta, de immár jól láthatóan mosolygott. Tekintete pedig valamiféle földöntúli élményt sugárzott, mint az imádkozó zarándokoké, akik viszontagságos út után hullnak térdere a régóta vágyott kápolna rideg kőpadlóján. Ugyancsak ehhez fogható áhítat remegett hangjában is, amikor Mártonnak válaszolt:

– A kisfiú.

– Fiú? – kérdezett vissza a férfi. – Miféle fiú?

– Talán a báróné fia? – érdeklődött a szakállas?

Az asszony ránézett:

– Igen, ő volt az!

– Tehát a báróné fia? – faggatta Márton.

– Igen, a kisfiú.

– Mit mondott? Beszélte vele? Mondott valamit önnel?

Már hiába kérdezősködött, mert a nő tekintete ismét homályos lett. Visszahullott abba a sivár állapotba, amelyben a szobába lépve találták, és ez közöttük minden értelmes párbeszédnek gátat vetett. Mindannyian úgy vélték, hogy felesleges több időt eltölteni vele, ám a távozásra elsőként a tolmács buzdította őket:

– Hazudik – mondta ridegen –, mert a báróné fia végig ott volt velünk az ebédlőben. Nem találkozhattak a kérdéses időpontban. Most már mehetünk, őrnagy, itt semmi érdemlegeset nem tudunk meg, csak az időnket vesztegetjük.

Márton gondterhelten sóhajtott, majd szelíden megsimította a nő kézfejét:

– Sokat segített, hölgyem. Könnyen lehet, hogy nem is tudja mennyit, de segített nekem, és ezt köszönöm. Most pihenjen, később beküldöm önhöz a doktort.

Ezután felállt, és követte a két férfit, miközben a vad szél odakint újratezdte borzongató süvöltését.

ÖTÖDIK FEJEZET

– Ocsmány egy idő készülődik – állapította meg Márton, miután bezárta maga mögött az ajtót, választ azonban nem kapott rá.

A kastély személyzeti szárnyának dohos folyosóján kellemetlen félhomály uralkodott. Különösen szokatlannak hatott ez annak tudatában, hogy az imént csak egyetlen gyertya fényével megvilágított szobát hagytak maguk mögött. Amikor pedig még annak ajtaja is bezáródott, a sötétség úgy borult rájuk, mint halottra a fekete szemfedél, melyet néhol halállepedőnek is hívnak.

Hanem olyan sötét azért mégsem volt, hogy Márton meg ne láthassa a tolmács kezében megvillanó revolvert. Amannak persze volt annyi esze, hogy néhány lépést hátráljon, nehogy kiüthessék kezéből a fegyvert.

– Mit művel maga? – Márton hangja inkább dühösnek hatott, mintsem riadtnak. Számított rá, hogy a férfiak nem fogják érteni, mi történt odabent, és kérdőre vonják majd. Ugyanakkor nem sejtette, hogy az egyiknél fegyver van, amelynek csöve éppen órá szegeződik. Ráadásul éppen annál van revolver, aki pokolian fáradt és elcsigázott.

A tolmács keze – a sötétség ellenére is – láthatóan reszketett. Ez eléggé aggasztó volt.

– Vegye el azt a fegyvert, uram! Csak nem akar itt az ajtó előtt agyonlőni? – kérdezte nyugodtságot színlelve.

– Miért is ne? – válaszolt ingerülten amaz. – Talán azt hiszi, hogy bolondnak nézhet bennünket? Miféle kérdéseket tett fel odabent? Hiszen ön láthatóan mindent tud! Utasítom, hogy tájékoztasson mindenről, amire rájött!

– Ugyan már, ne bolondozzon! Nem tudok én semmit, csupán más kérdéseket tettem fel, mint a rendőrhatalóság emberei – miközben válaszolt, tekintete találkozott a szakállas férfival, akit a tolmács azonnal utasított.

– Maga! – intett felé a fejével, miközben a revolvert folyamatosan Mártonra szegezte. – Vegye el tőle a füzetet!

A férfi szó nélkül, ám határozott mozdulatokkal végigtapogatta Márton kabátját, majd belső zsebébe nyúlva, előhalászta az apró bőrkötésű füzetet, amely az inas feljegyzéseit tartalmazta.

– Menjünk a fényre! – intett a tolmács revolvere csövével egy távolabb pislákoló olajlámpás felé. – Induljon előttem, őrnagy!

A lámpásnál a két férfi izgatott lapozásba kezdett. A fegyver csöve még mindig Mártonra irányult, de már sikerült olyan távolságban elhelyezkednie, hogy elérhesse azt egy alkalmas pillanatban.

– Mi a mennydörgős Isten ez? – fordította felé ingerülten a kinyitott füzetet a szakállas, amikor megtalálták, amit a legjobban kerestek: a kígyóról készült rajzot. Valószínűleg nem arra számítottak, amit ott láttak.

A papíron csupán egy egyszerű csigavonal volt, olyan, mint az apró gyerekek irkafirkái, akik először tartanak írószerszámot a kezükben.

– Kígyó – válaszolta meg a kérdést Márton. – Hiszen hallották maguk is odabent.

– Ez nem kígyó, maga szerencsétlen! – fakadt ki a szakállas. – Utasítom, hogy azonnal mondja el, amit kiderített!

– Hiszen ott voltak bent velem! Én is csak annyit tudok, amit ott hallottam.

– Ezt kétlem – közölte a tolmács. – Kezden beszélni őrnagy, mert itt helyben golyót röpíték a fejébe!

Szavainak azzal adott nyomatékot, hogy a revolvert egészen közel tartotta ellenfele homlokához. Csupán néhány hüvelykre a koponyájától. Ideális távolság a lefegyverzéshez – futott át Márton gondolatain. Csakhogy szüksége lenne egy pillanatra. Egy olyan röpke pillanatra, amikor a tolmács elméje megakad, és képtelen lesz arra összpontosítani, hogy elsüsse a fegyvert. Csupán egy pillanat, de biztosra kell mennie, mert ha amaz észrevesz bármiféle mesterkedést, akár ijedtében is lőhet. Márpedig Fenyvessy Márton az évek során egy dolgot jól megtanult az emberi elme működéséről: aki beszél, az közben nem tud lőni. Természetes mozdulatokat színelve addig fészkelődött, míg jobb kezét állá alá támasztotta, mintha töprengene valamin. Így észrevétlenül került közel a revolverhez, melynek gazdájáról egy pillanatra sem vette le tekintetét. Már csak rá kell bírnia, hogy megszólaljon.

– Maga tolmács, hát gondolkozzon! – készítette elő csapdáját emelt hangon, mintha fontosat kívánna közölni. – Hiszen tudnia kell, hogyan mondják a kigyót németül!

– *Schlan...* – kezdte értetlenkedve a tolmács, de az utolsó szótagot mire kimondhatta volna, a revolver már nem volt nála.

Az már Mártonnál volt, amit hátborzongató ügyességgel és kísérteties gyorsasággal csavart ki a kezéből anélkül, hogy az elsült volna. Most pedig ők ketten a szakállal, néztek farkasszemet a fegyver csövével.

– Adja vissza azt a füzetet! – utasította Márton a szakállast.

Amaz ijedten engedelmeskedett.

– Idehoztak engem elkábítva – folytatta –, mert a Legfőbb Rendőrhatalóság képtelen végére járni öt ember halálának. Amikor pedig egy óra alatt többet tudtam meg, mint önök három nap alatt, akkor fegyverrel fenyegetnek és faggatnak. Hát ennek vége, uraim! Ha eredményt akarnak, akkor ne merjék akadályozni a nyomozásomat! Én más módszerekkel dolgozom, nem úgy, hogy boszorkányokat kergetek és bolondnak kiáltok ki mindenkit, aki furcsa dolgokról számol be. Hagyjanak hát dolgozni!

Szavait néhány pillanatnyi néma csend követte.

– Maga, őrnagy – szólalt meg végül a tolmács, miközben fájdalmasan dörzsölgette kezét, melyben az imént még a revolvert tartotta –, állíthat bármit azzal a fegyverrel a kezében, de mégiscsak azt kell megállapíta-

nunk, hogy a szakácsnő szobájából nem jött ki mással, mint egy firkálmánnyal, amelyet bármely taknyos kölyök könnyedén lerajzol.

– A Rendőrhatóság csak kölykök firkálmányát látja...

– Térjen észhez, őrnagy! – a szakállas alighanem sértesnek vette a Rendőrhatóság említését, ezért bátorkodott beszélni. – Semmije nincs abban a füzetben. Ezen felül a szakácsnőt nyilvánvaló hazugságon kaptuk, amikor azt állította, hogy a fiúval találkozott. A napnál is világosabb, hogy minden, amit odabent mondott, azt ön a tudtán kívül sugalmazta neki.

Bizonyára a két férfi pokolian kíváncsi lett volna arra, hogy mit válaszol, de az egyetlen hang, ami a csendet megtörte, az a töltények fémes csengése volt, miután szakszerű mozdulatokkal ürítette azokat a padlóra.

– Fogja! – szólt rá a tolmácsra, miután az üres revolvert odanyújtotta neki. – Nem csodálom, hogy elakadt a nyomozásuk. Nekem ugyan fogalmam sincs, hogy mikor és hogyan érünk ennek az ügynek a végére, de két dolgot biztosan tudok. Az egyik, hogy a szakácsnő semmiben nem hazudott. Így igaz, uraim! Minden, amit az imént abban a szobában hallottak, igaz volt, akármilyen furcsán hangzik is. A másik dolog pedig az, hogy – amint önök mondták – a taknyos kölykök firkálmánya az egyetlen nyom, amit érdemes követnünk. Ha gondolják, akkor csinálják úgy, ahogyan önök jónak látják, engem pedig engedjenek szabadon!

A két férfi zavart pillantásokat vetett egymásra. Képtelenek voltak leplezni, hogy Márton nélkül a legmé-

lyebb tanácsstalanságba süllyednének. Végül aztán a tolmács mély sóhaj kíséretében kezdett mondandójába:

– Nézze, őrnagy! El kell ismernie, hogy hihetetlen dolgoknak voltunk ma este tanúi. Mi pedig ehhez nem vagyunk hozzászokva, hát magára bízunk a nyomozás további részét. Ugyanakkor azt remélem, észben tartja, hogy elfogadható eredmény nélkül ön nem távozhat élve ebből a kastélyból. Az pedig, hogy egy megpatkolt, szarvas boszorkány végzett öt emberrel, köztük két fontos diplomatával, nem elfogadható eredmény. Ugye megérti? Hát akkor folytassa, kérem!

– No, ez már inkább kedvemre való beszéd volt, uram! – dicsérte gúnyosan Márton. – Folytassuk mindjárt azzal, hogy odakísérnek a báró özvegyéhez, ugyanis egy rendkívül fontos kérdést szeretnék neki feltenni.

– Az sajnos nem lehetséges, őrnagy – toporgott idegesen a tolmács. – A báróné méltóságos asszony ugyanis rendkívül rossz érzelmi állapotban van. Érthető, hiszen férjét gyászolja, a doktor személyesen tiltotta meg, hogy bárki zaklassa.

– Hát ki sem hallgatták?

– Dehogynem, őrnagy. Természetesen kihallgattuk korábban, de semmi használhatót nem tudott elmondani. Egy napja pedig teljesen magába roskadt, és azóta sem hajlandó kapcsolatba lépni a személyzet néhány tagján kívül, senki mással.

– Márpedig egy kérdést fel kell tennem neki. Egy nagyon-nagyon fontos kérdést.

– Nos, én megpróbálhatok hozzá bemenni, mert többször beszéltem már vele – ajánlkozott a tolmács. – Ha ön elmondja, mit kérdezek, akkor megosztom önrel a választ.

– Csakhogy uram – akadékoskodott Márton –, ön ezt képtelen megkérdezni. Ne haragudjon, hogy ezt mondom, de az eddigiek alapján állítom ezt. Mégiscsak jobb lenne, ha személyesen kérdezném meg a bárónét.

– Ön rendkívül titokzatos, őrnagy úr.

– Ez szükséges ebben a helyzetben, attól tartok.

– Nos, ha egyéb módot semmiképp nem talál rá, hát akkor megpróbálhatom megkérdezni a bárónét, hogy fogadja-e önt.

– Az mindenképpen elősegítené az eset megoldását. Addig, amíg ön a bárónét győzködi, én szívesen körülnéznék abban a konyhában, ahol a szakácsnő tevékenykedett három nappal ezelőtt. Ön uram – fordult a szakállas felé – megmutatná, hogy merre induljak?

Amaz mintha valami álomból tért volna eszéhez, zavartan válaszolt:

– Elkísérem, ha kívánja, őrnagy. Azt gondolom, felesleges megemlítenem, hogy már mi magunk is alaposan átkutattunk ott mindent, és...

–... és semmit nem találtak. – Márton szavaiból ismét gúny érződött.

– Sajnos így igaz.

– Azért én magam is körülnéznék ott.

HATODIK FEJEZET

Abban a konyhában zavarba ejtő rend uralkodott. Már ha egy konyhára lehet ilyet mondani. Úgy tűnt, mintha mérnöki pontossággal tervezték volna meg az utolsó fakanál helyét is a falon, vagy a bádogfazekak sorrendjét a tűzhely fölötti polcokon. A konyha közepén álló apró asztalon – melyet alighanem a személyzet használt étkezésre –, egy vázában friss virág illatozott, ami ugyancsak furcsának tűnt tekintve, hogy november volt, és odakint még mindig szakadt a hó.

Mártont különös érzés kerítette hatalmába, amikor a szélben táncoló kövér pelyheket látta megvillanni a konyhából kiszűrődő fényben azon az ablakon keresztül, amelyen át három napja a szakácsnő nézett farkasszemet a megmagyarázhatatlannal. Elképzelte, milyen lehetett. Egészen közel lépett az ablakhoz, és babonás áhítattal érintette ujjai hegyét a hideg üvegtáblához. Lehunyta szemét, hogy pontosan maga elé varázsolhassa a megpatkolt boszorkányt, fehér hajával és szarvaival, az elnyútt halotti ruhájában. Tudta azonban, hogy bármennyire is igyekszik, és legyen bármilyen eleven a kép a fejében, nem azt látja, amit az a szerencsétlen asszony néhány nappal korábban.

Nem is szeretne volna azt látni.

Egyszer már megtapasztalta milyen, amikor a világ fogaskerekei az örökös forgásban elfáradva váratlanul megakadnak, és megnyílik a láthatatlan kapu az élők és holtak világa között. Ez ellen pedig minden idegszála tiltakozott. Tudta, ha újra megtörténne, akkor ő maga is sikítva menekülne abba a sarokba, ahol a szakácsnőre rátaláltak, de tudta azt is, hogy amint kinyitja a szemét, az ablakon túl csak a szakadó hóesést látja majd. Ez furcsa megnyugvással töltötte el. Sokan úgy hiszik, hogy ajándék az, ha valaki beléphet a holtak világába, és élve visszatérhet onnan.

Ők még soha nem jártak ott.

Kinyitotta szemét, és megbabonázva meredt az éjszakai hóesésbe. Különös volt látni, hiszen a kastélyban eddig bárhol járt, mindenhol súlyos függönyök takarták el a kilátást. Alighanem biztonsági okokból – gondolta – majd erről hirtelen eszébe jutott, miért is van itt.

– Itt kitakarítottak? – kérdezte anélkül, hogy hátat fordított volna az ablaknak. A virágillat mellett még enyhén érezni lehetett a zsír szagát, ami az évek során már szinte beleette magát a falakba és bútorokba, de minden jel arra utalt, hogy három napja már nem használják ezt a konyhát.

– Igen, mindent rendbe raktunk. Értékelhető nyomot nem találtunk, ezért semmi nem indokolta, hogy tovább használjuk a konyhát. – A szakállas férfi tekintete Márton tükörképével találkozott az ablak üvegén.

– Hol főznek most?

– Egy vendéglőből hozatjuk az ételt. Természetesen a legnagyobb titokban és teljes ellenőrzés mellett.

– No, persze... – suttogta Márton a bajusza alatt, majd ügyet sem vetve a másik férfi kíváncsi pillantásaira, csizmája sarkával kopogtatni kezdte a padlót.

Nagyobb dobbantásai nyomán finom por szállt fel a padló kopott deszkái közötti résekből. Gondosan az ablak alá tolta az asztalt is, hogy annak helyét is ellenőrizhesse.

– Talán valami rejtett zugot keres? – érdeklődött a szakállas férfi, és nekifeszült annak a hatalmas szekrénynek, amit Márton egyedül akart arrébb tolni. A régi bútordarab recsegett, amikor a két férfi néhány arasznyi távolságra tolta el korábbi helyéről. Alatta és mögötte sűrű pókhálókba gyűlt össze az évek során felhalmozódott por. Márton pedig ezt a hatalmas szekrényt is aprólékos gonddal kocogtatta végig egy kanállal, amit annak egyik fiókjában talált.

Ezután ujjjaival végigsimított a fehérre meszelt falakat, majd megállt egy apró ajtónál, ami egy-két lépéssel a tűzhely mellett volt. Megpróbálta kinyitni, de amint lenyomta a kilincset, az nem engedett.

– Az a kamra – előzte meg kérdését a szakállas. – Erősen kell húznia, mert nehezen nyílik.

Márton nekifeszült, és az ajtó, mintha mérges lenne azért, mert álmát megzavarták, bosszúsan recsegett, amikor kinyílt. Odabent polcok sorakoztak, rajtuk pedig minden olyan holmi, ami a főzéshez szükségeltetik. Fűszerek dobozokban, és félig száraz állapotban csokorba

kötve, melyek közül némelyik egészen ritkaságnak számított, és különös illattal töltötte meg az aprócska kamrát. Más dobozokban babot, borsót vagy mákot tartottak, a különféle formájú üvegpalackokban pedig olajat, vagy ecetet. Ezekre az oldalukra ragasztott címkék felirata hívta fel a figyelmet, csakúgy, mint a különféle lekvárok tégelyein. A sarkokban liszteszsákok sorakoztak, és fából ácsolt ládák kínáltak magukból burgonyát, vagy hagymát.

Márton belemélyesztette kezét a liszteszsákba, és alaposan átforgatta a kukoricát is. Elégedetten nézett szét és úgy tűnt, mindent megvizsgált, amit szeretett volna, amikor a tolmács lépett be a konyhába:

– A báróné fogadja önt, őrnagy úr! – mondta. – Hanem azt kikötötte, hogy csak egyetlen kérdésére válaszol, mert a feje fáj, és éppen lefekvéshez készülődik. Legyen rá tehát – úriember módjára – tekintettel!

– Egyetlen kérdés éppen elég lesz nekem, ha azt a választ kapom, amit remélek. Itt egyébiránt már mindent átnéztem, amit akartam. Kísérjen tehát a bárónéhoz, uram!

Leseperte kezéről a maradék lisztet, és elindult a tolmács után.

HETEDIK FEJEZET

A báróné az ablaknál állt és csakúgy, mint Márton korábban, ő is a vad szélben kavargó hóesést nézte. Nem volt már fiatal, ugyanakkor öregnek sem lehetett volna mondani, talán Mártonnal lehetett egyidős, de az elmúlt napok eseményei rendkívül megviselték arcvonásait. Sápadt volt, és vörös szemeiben fáradtság tükröződött, amit igyekezett leplezni azzal, hogy csak néhány röpké pillantást vetett a férfiak felé. Azt is csak azért, mert az illendőség úgy kívánta, hogy fogadja a szobájába lépő vendégeket.

– Nézzék! – szólt válasz gyanánt a férfiak köszönéseire és részvétnyilvánításaira. – Az első hóesés az idén, és micsoda pelyhekben hullik! Lassan minden fehér lesz odakint, hacsak ez az iszonyatos szél szét nem hordja.

– Nagyságos asszony! – szólította meg a tolmács. – Eljött a detektív, ahogyan azt említettem korábban.

A nő azonban látszólag ügyet sem vetett rájuk. Zavartan babrálta azt a díszes melltűt, ami vékony, kötött kabátját fogta össze ruhája fölött.

– Fenyvessy őrnagy vagyok – mutatkozott be Márton, megtörve a kellemetlen csendet. – Ha megengedi nagyságos asszony, csupán egyetlen kérdéssel zavarnám önt,

ami minden bizonnyal előrébb viheti ennek a sajnálatos eseménynek a felderítését.

– Remélem – bámult tovább a nő az ablakon kifelé –, nem lesz nagy fagy. Ilyen szelek után általában kemény fagyok jönnek. Tudják, felénk nem jelent jót, ha csá-kánnal kell törni a földet a halottak sírjához. Szeret-ném, ha szegény uramat könnyen fogadná magába a föld.

A férfiak zavartan néztek egymásra. Alighanem arra próbált finoman célozni a báróné, hogy éppen ideje lenne lezárni ezt az ügyet, és eltemetni a halottakat, akik még mindig a pince padlóján fekszenek. Méltatlan ez egy báróhoz és fontos diplomatákhoz, ezt a tolmács is tudta, sőt a szakállas férfi is tudta, és éppen emiatt kellett most itt lennie Mártonnak. Saját erejéből nem boldogult a Rendőrhatalóság, a helyzet pedig emiatt kezdett egyre kényesebbé válni.

– Nagyságos asszony – kezdett volna magyarázkodni a tolmács, ám az asszony, ahogy hátat fordított az ablaknak, egy pillantásával csendre intette.

– Őrnagy úr – fordult Mártonhoz határozottan –, kérdezzen hát!

Márton ugyancsak kényelmetlenül kezdte magát érezni a nő szúrós tekintete miatt. Nagyot nyelt, majd megszólalt:

– Attól tartok nagyságos asszony, hogy amire én kíváncsi vagyok, az mélyen érintheti önt, és a világért sem szeretném felzaklatni.

– Biztosíthatom önt őrnagy, hogy kevés dologgal tud felzaklatni – válaszolt a nő fagyosan, akár a kinti szél, ami a fák ágait recsegtette. – Az utóbbi napokban meg kellett erősödnöm, és nem engedhetem meg magamnak, hogy bármi is mélyen érintsen, hiszen nemrég vesztettem el a férjemet és a vendégeimet. Kérdezzen hát nyugodtan!

Márton minden erejét összeszedte, hogy kimondhassa, ami akart:

– A fia, nagyságos asszony, a kisfia mikor halt meg?

A szakállas és a tolmács fájdalmasan felszisszent. A nőnek is szüksége volt egy további pillanatra, hogy felfogja, mit kérdezett tőle a férfi. Láthatóan mégiscsak zaklatott lett, és egy hirtelen mozdulattal újra az ablak felé fordult, ahol mély némaságba süllyedve bámulta tovább a hóesést.

– Elnézését kérem, nagyságos asszony, ha fájdalmas dolgot kérdeztem.

– Maga őrült? – súgta Márton fülébe a tolmács feldúltan. – Hiszen az imént találkoztam vele! Amott játszik a nővérel a szomszéd szobában. Hogyan kérdezhet ilyet, maga eszefogyott?

Majd hangosan folytatta:

– Kérem, bocsásson meg az őrnagynak, nagyságos asszony. Bizonyára kimerítették őt a nyomozás fáradalmi, hát a legjobb lesz, ha el is kísérem és megvendégelem egy jó erős konyakkal.

Erősen megragadta Márton karját, hogy az ajtó felé vonszolja. Ám ekkor a nő újra feléjük fordult.

– Hagyja! – mondta utasító hangon. – Az őrnagy úr csak a munkáját végzi. A fiam, akire ön gondol, olyan nyolc esztendeje halt meg. Igen – számolta fejben az éveket – a lányom akkor esztendőös forma lehetett. Tudják, szinte egyik napról a másikra vitte el a torokgyík, amikor mindössze négy éves volt. Most azonban megtudták, amit akartak, ezért kérem, távozzanak!

Márton még mormogott valami olyasmit, hogy „sokat segített hölgyem”, de ezt a nő már nem hallhatta, mert a másik két férfi szinte erőszakkal tolt ki az ajtón. Odakint a folyosón persze mindjárt lerohanták.

– Mélyen megdöbbennek a módszerei, őrnagy! – kezdte a tolmács dühösen. – Mégis hogyan képzelte azt, hogy egy gyászoló hölgy fájdalmát fokozza az értelmetlen kérdéseivel?

– Engem azonban – vette át a szót a szakállas –, az jobban érdekelne, hogy honnan értesült a halott fiúról, hiszen mi háromnapos nyomozás után sem hallottunk róla? Erre válaszoljon, őrnagy!

– Honnan értesültem? – tépte ki ingerülten magát a két férfi kezéből. – Hiszen maguk is tudhatnák, ha figyeltek volna! A szakácsnő említette, hogy a báróné fiával találkozott a konyhában, amikor rosszul lett. Namármost, ha a fiú odafent volt magukkal a vacsoránál, és más élő fia nincs a bárónénak, akkor csakis olyannak kellett a konyhában lennie, aki már meghalt.

A tolmács arcán őszinte elképedés látszott.

– Ön pedig erre alapozta a báróné kihallgatását? – sziszegte fogai között, mert kiáltani nem mert. – Mond-

ja, miféle módszerekkel dolgozik? Nem számolt azzal a lehetőséggel, hogy esetleg a szakácsnő hazudik önnek?

– Nem hazudott – válaszolt hűvösen Márton –, hiszen a szemébe néztem.

– Akkor tehát a méltóságos felesége kísértetet látott? – a tolmács továbbra is kínosan ügyelt arra, nehogy az ajtón keresztül a báróné meghallhassa.

– Úgy tűnik – állapította meg közömbös hangon Márton. – Hanem az én dolgom, hogy kísérteteket hajkurásszak, így ezen ne is járassák az elméjüket, uraim! Ellenben, ha jól emlékszem, odabent ígérték nekem egy erős konyakot. No, azt most meginnám, sőt még egy jóféle szivart is elfogadok mellé.

NYOLCADIK FEJEZET

A báró egykori dolgozószobájában akár szablyával is lehetett volna vágni a sűrű szivarfüstöt. A keleties hangulatot teljesen betakarta az elhamvadó dohány, az izadtság és a párolgó alkohol szaga. A Rendőrhatóság szakállas ügynöke a szokott helyén, az alacsony dohányzóasztalnál iszogatót a bajuszos némettel, a tolmács pedig az íróasztal mögött ülve kocogtatta idegesen ceruzáját, miközben mindannyian Mártont nézték, aki fel és alá sétálgatott a szobában. Ujjai között félig elégett szivarcsontot szorongatott, és komor arckifejezéssel lapozgatta az inastól elvett apró füzetet. Néha mérgesen csapta oda az asztalhoz, ilyenkor felvette konyakospoharát és fenékgig itta, majd újrátöltve otthagya az íróasztal sarkán. Ivott, a füzetet lapozgatta és mormogva vakargatta bajuszát, majd ugyanezeket kezdte előlről. Már vagy másfél órája volt ilyen állapotban, a többiek pedig szótlánul nézték. Nem is szerették volna a világeért sem megzavarni, hiszen mióta itt volt, először látták rajta, hogy tényleg dolgozik. Bármilyen furcsa dolgokat hordott is össze, úgy tűnt, hogy számára világos és érthető nyomokat követ valahol elméje legmélyebb rejtekében. Igazság szerint nem is tehettek mást. Három napig tartó nyomozás után csődöt mondtak, így maradt nekik ez a

titokzatos őrnagy, és igencsak szokatlan munkamódsze-
rei. A feszültség azonban érezhető volt, ami számukra
lassan valamiféle bódult állapotba csapott át az álmosító
szivarfüstben. Talán éppen emiatt rezzentek össze, ami-
kor a hosszas csend után, Márton váratlanul felkiáltott:

– Az inas!

– Mit mondott, őrnagy? – értetlenkedett a tolmács,
mintha álomból ébredt volna.

– Egy apró nyom sehogyan sem akar a helyére kerülni
uraim, de talán az inas segíthet nekem ebben.

A szakállas férfi kelletlenül sétált az ajtóhoz, és az ina-
sért kiáltott, aki néhány pillanat múlva szolgálatkészen
jelent meg a szobában. Ekkorra Mártonon már megje-
lentek az izgalom szemmel látható jelei.

– Ágoston! Ugye jól emlékszem a nevére? Hát persze,
hogy jól emlékszem! Szóval, mondja csak Ágoston, ön
emlékszik még a báróné gyermekére, aki nyolc esztende-
je hunyt el torokgyíkban?

– Természetesen emlékszem, uram. Hogyan is lehet-
ne az ilyet elfelejteni? – az inas sikertelenül próbálta el-
fedni bosszúságát.

– Ez a gyermek milyen kapcsolatban volt a szakács-
nővel?

– Ó, uram! Szinte minden időt együtt töltöttek, amit
csak lehetett! A gyerek gyakran szökött le a konyhába,
ahol az egész napot eltöltötte. Kezdetben a család sokat
bosszankodott emiatt, tudja...

– Mi miatt bosszankodtak?

– Amiatt – köszörülte meg a torkát az inas –, mert nem való az úri gyerekeknek a személyzettel a kelleténél több időt eltölteni. Később azonban nem bánták már.

– Ezt hogy érti?

– Megengedték, hogy a fiú egész nap a konyhában legyen. Ilyenkor a szakácsnő apró süteményekkel kedveskedett neki, a gyermek pedig segített kavarni a levest vagy a mártást. Természetesen sok tányért eltört közben, de ezt ebben a házban senki sem bánta. Az uraságék a leányuk születésével voltak elfoglalva, szegény asszonynak pedig egyébként sem volt családja, hát így állandóan együtt voltak a fiúcskával. Még azt is elnézte neki, ha cukrot lopott a kamrából, pedig oda rajta kívül senki nem léphetett be. Képzeltetik, hogy micsoda fájdalom volt számára, amikor a gyermek a halálos ágyán feküdt már, és semmiféle süteményt vagy cukrot nem bírt megenni, bármit talált is ki neki szegény asszony. Amikor pedig a gyermek meghalt, nos uraim, azt a fájdalmat senkinek nem kívánom, amit akkor élt át.

Bár Mártont – csakúgy, mint a többi férfit – megérintették az inas szavai, de semmi jelét nem mutatta érzelmeknek. Sokkal inkább erőltette gondolatait más irányba.

– Arra válaszoljon – utasította az inast –, hogy élt-e még azon szokása a szakácsnőnek, miszerint rajta kívül senki nem mehet a kamrába?

– Természetes igen. Az utolsó végzetes pillanatig, amikor a padlón fekve találtuk meg.

– Ezt addig következetesen tartotta is?

– Igen, a kulcs mindig nála volt. Talán attól tartott, hogy a cukrot vagy a lekvárokat megdézsmálja valaki.

Márton újra fel és alá kezdett sétálgatni a szobában. Szokásához híven bajuszát simítgatta, innen tudhatták a többiek, hogy erősen gondolkodik. Olyannak tűnt, mint a ketrecbe zárt oroszlán, aki hátralévő életének minden percében azon töpreng, kit szaggatna szét, ha eltűnnének a rácsok, melyek fogva tartják. Kisvártatva azonban megállt, felhajtotta maradék konyakját, és mintha a borostyánszínű italtól kapott volna hasznos tanácsot, felkiáltott:

– Ágoston!

– Parancsoljon, nagyságos uram!

Mártonnak korábbi őrnagyi rangjához kijárt a „nagyságos” megszólítás, ő azonban csak ritkán hallotta más-tól. Azokban az időkben a régi negyvennyolcasok nem voltak olyan népszerűek, mint néhány évvel korábban.

– Menjen el abba a kamrába! – rendelkezett. – Én magam már szétnéztem ott az imént, ám attól tartok, nem voltam eléggé alapos. Kérem, hozza el nekem az összes olyan palackot, amelynek címkéjére „*eczet*” van írva!

– Ecetet? – álmélkodott az inas.

– Mit törődik maga azzal, hogy mi van benne? Talán fél, hogy nem marad mit önteni a bablevesbe?

– De az egészszet, uram?

– Ugyan, hát nem lehet az több öt vagy talán hat palacktól! Hanem arra különösen ügyeljen, hogy a dugó

mindegyikben sértetlen legyen, ahogy azt ott találja majd! Induljon!

– Talán azt gondolja őrnagy úr, hogy azon palackok valamelyikében lesz elrejtve a mérég, ami végzett a vascoravendégekkel? – kérdezte a szakállas ügynök, amint az inas bezárta maga mögött az ajtót.

Minden szempár Márton felé fordult, ő maga is sejtette, hogy mindannyiukban az elhangzott kérdés fogalmazódott meg, és borzasztóan kíváncsiak a véleményére. Ugyanakkor túlságosan mélyen nem kívánta beavatni őket abba, amit eddig megtudott, vagy inkább csak sejtett. Éppen ezért válaszolt szűkszavúan:

– Talán.

– Talán? Hogy érti azt, hogy talán?

Kissé dühítette a kérdés. Már korábban leszögezte ennek a szakállasnak és a tolmácsnak, hogy nem szeretné, ha beleszólnának a munkamódszereibe. Kedve lett volna ezt újra elmondani, nyomatékosan, sőt durván, annak érdekében, hogy végre megértsék. Nem akart azonban felesleges feszültséget. Úgy gondolta, inkább látványosan rágyújt egy újabb szivarra, amíg kigondolja, mit válaszoljon.

Csak ritkán szivarozott, mert sokkal jobban szerette pipáját. A szivarozást költséges és felesleges szórakozásnak tartotta, ám most jólesett neki, hogy a gondolatait amolyan úri füstöléssel támogathatta meg. Nyelve hegyével végignyálazta az új szivar oldalát. Rossz szokása volt ez, és néma megütközést keltett a szobában lévő férfiakban. Ezt ugyanis azok csinálták, akik ritkán jutot-

tak szivarhoz, és így próbálták elérni, hogy lassabban égjen. Ő azonban észre sem vette a megvető pillantásokat, amikor az előző szivarjának végével gyújtotta be ezt az újat. Pöfékelt négyet-ötöt, mire a parázs alattomosan megtelepedett, és lassan emészteni kezdte az összecsavart dohányt.

– Van egy sejtésem – fújta ki a füstöt, miközben tekintetét végigfuttatta hallgatóságán.

– Egy sejtés? – kérdezett vissza értetlenül a tolmács.

– Úgy van, egy sejtés. – válaszolt. – A tudomány, sejtésnek nevezi azt, ami nem igazolható, ugyanakkor erősen feltételezhető. Mint Isten létezése. Istent ugyanis tudományos módszerekkel sem bizonyítani, sem pedig cáfolni nem lehet, azonban létezését én mégis valószínűnek tartom.

– De mi köze ennek az ecethez?

– Ó, tisztelt uraim, nagyon is sok köze van ennek az ecethez. Hanem, ha jól hallom, akkor ezt hamarosan megtudhatjuk.

Az ajtó mögül tompa lépések egyre erősödő zaja szűrődött át, és kisvártatva visszaérkezett az inas. Kezében egy fonott kosár volt, olyan, mint amilyen a piacra járnak bevásárolni az asszonyok. A kosárban palackok, oldalukon „eczet” felirat.

– Tegye csak le az asztalra! – utasította Márton, miközben szivarja végével az ügynökök előtti kis dohányzóasztalra mutatott. – El is mehet, egy ideig nincs szükség önre.

Amint az inas kilépett az ajtón, Márton azonnal hozzáfogott a palackok átvizsgálásához. Mindegyik fadugóval volt lezárva, és mindjárt az első, amit kézbe vett, nehezen nyikorogva nyílt ki. A dugó szinte kipattant, amikor végleg sikerült kiszabadulnia a palack szájának szorításából, és emiatt néhány csepp folyadék az asztalra ömlött.

A szivarfüst illatán azonnal felülkerekedett a savanyú, csípős szag.

– Ez ecet – állapította meg a szakállas ügynök.

– Az – felelte tömören Márton, ám hogy biztos legyen benne, azért beleszagolt a palackba. Valóban ecet volt.

Kinyitott hát egy újabbat, ami szintén ecetnek bizonyult, csakúgy, mint a következő. A negyedik palackot kinyitva azonban valami egészen más ütötte meg az orrát. Beleszagolt abba is, és elmosolyodott. Az elégedett ember mosolya volt ez, és nem kerülhette el a többiek figyelmét.

– Talált valamit, őrnagy? – kérdezte a tolmács.

– A sejtésem uraim – mosolyodott el titokzatosan Márton –, alighanem bizonyítást nyert.

– Tehát abban van a mérég? – a szakállas férfi hangja remegett a türelmetlenségtől.

Márton bólintott.

– Úgy van, uraim. Még hozzá a legalattomosabb lassú mérég. Éppen az, amit annyira keresetem. Egészségükre!

Azzal mindenki legnagyobb elképedésére beleivott az ecetesüvegbe. Ráadásul nem is keveset. A kis asztalkánál

ülő két ügynök álmélkodva nézte, ahogy három-négy korty is eltűnik Márton bajusza alatt a színtelen folyadékából.

– Nem kérnek? – dugta oda a palackot a két ügynök orra alá. – Hiszen kiváló pálinka ez.

A szakállas elvette tőle és megszagolta, majd láthatóan bátorságot erőltetett magára, és óvatosan beleivott a palackba.

– Valóban pálinka – állapította meg, miközben a félrecsorgott szeszt törölgette szakálláról.

A másik, a szótlan német ügynök, kivette kezéből a pálinkát, és ő is beleivott, majd egy mozdulattal intett a tolmács felé, hogy igyon ő is. Amannak persze semmi kedve nem volt ehhez. Komor arccal érdeklődött inkább:

– Pálinka? Ez tehát az ön nagy eredménye, őrnagy úr? Egy palack pálinka?

– Hová gondol, uram? – vetette vissza derűsen Márton. – A nagy eredmény nem a pálinka volt, hanem az, hogy sejtésem, miszerint egy ecetesüvegben pálinka lesz, beigazolódott.

– Ehhez gratulálok önnek – élcelődött a testes férfi az íróasztal mögül –, ám mondja el, kérem, hogy mennyiben viszi ez előre annak az öt holttestnek az ügyét, akik jelenleg a pincében várnak a saját temetésükre?

Márton újra kortyolt egyet a pálinkából. Arca kipirult, aminek okát lehetett az itálnak, de akár az izgalomnak is tulajdonítani. Igazán elemében volt ugyanis, és akár táncra is perdült volna, ha hegedűszót hall, olyan széles

jókedve kerekedett hirtelen. Hegedű helyett azonban csak a sarokban álló régi ingaóra ketyegése adta az ütemet, ami valamiért csak most vonta magára Márton figyelmét.

– Ez az óra pontosan jár? – kérdezte.

A tolmács kelletlenül nyúlt mellényének zsebébe ahonnan előhalászta az apró szemű láncon lógó zsebóráját. Kinyitotta annak díszes fedelét, és elégedetten jegyezte meg:

– Hét perc múlva egy óra.

– Ezek szerint pontos.

– Igen, pontosan jár, de még mindig nem értem, hogyan segíti ez elő a nyomozást.

– Mennyi időnk lehet napkeltéig? – gondolatai borzasztó módon csapongtak, így a többieknek esélye sem volt felvenni velük versenyt.

– Nem tudom, talán hat vagy hét óra. Miért kérdezi?

Márton a háta mögött összekulcsolta ujjait, amely testtartás magabiztosságot sugárzott. Szüksége is volt rá, mert nem tudta, mit válaszolnak tervére a férfiak.

– Uraim – kezdte komolyan –, napkeltére megoldom önöknek ezt a kényes ügyet. Megnyugtató és logikus választ kapnak tőlem, olyat, amilyennel nemcsak a Legfőbb Rendőrhatóság, de bármely nemzet képvisellete elégedett lehet. Hanem ehhez elengedhetetlen, hogy együttműködjenek velem, és segítségemre legyenek.

– Órnagy úr! – nyájaskodott a tolmács. – Azt hiszem, mindannyiunk nevében mondhatom, hogy mennyire örülünk annak, amit mond. Ha jól sejtem, már nagyon

közel jár a megoldáshoz. Miket is beszélek, hiszen bizonyosan – hogy úgy mondjam – kiváló kopó módjára szagot fogott, és nem menekülhetnek ön előtt a merénylők, bár a gondolatmenetét hiába is próbálnánk követni. Marad hát nekünk az, hogy amiben tudjuk, segítjük.

– Csupán egy kérésem lenne, és biztosíthatom önöket, ha ezt megteszik, akkor napkeltére önök elé tárom a bizonyítékokat.

– Bármit kérhet tőlünk, őrnagy úr! – a szakállas szeme csillogott. Alighanem őt magát is érzékenyen érintette ennek az ügynek a megoldása. Nem csoda, hiszen mindenképpen el kellett kerülni, hogy a Legfőbb Rendőrhatalóság kudarcot valljon, ellenkező esetben nemcsak a diplomáciai problémák jelentenek majd gondot, de a Habsburg Birodalmon belüli lázadások is borítékolhatóak lettek volna.

– Bármit?

– Jól hallotta, őrnagy úr. Mindent megteszünk, amivel segíthetjük önt.

– Nos, ezt örömmel hallom – nyugtázta Márton, miközben behuppant egy hatalmas karosszékre. – Csak-hogy önöknek nem tetszik majd, amit kérek.

Minden szempár rászzegeződött, és nem csupán az élőké, hanem mintha a falon porosodó festmények lovas katonái, vagy büszke vadászai is érdeklődve várták volna, hogy mit óhajt Fenyvessy Márton, ami előrébb viheti ezt a zűrzavaros nyomozást. Talán még a vászonra festett urak is meglepődtek, ám rajtuk ez kevésbé látszott,

mint a többi férfin, amikor egy korty konyak után elhangzott a kérés:

– Engedjenek el!

– Micsoda? – kérdezett vissza a tolmács, mint aki nem értette tisztán az imént elhangzottakat.

– Jól hallotta! Az egyik olyan fontos kérdést, amit nem értek, csak az egyik barátom képes megválaszolni, akinek személyazonosságát még az életem árán is megőrzöm. Éppen ezért el kell mennem hozzá, még hozzá anélkül, hogy az önök ügynökei közül bárki is követne.

– Ez lehetetlen! – csattant fel dühösen a szakállas. – Hiszen ön is tudja!

– Talán kétórányira lehetünk a várostól, ahonnan engem elhoztak ide. Ne nézzenek bolondnak! Ha akarnám, reggelre kideríteném, melyik kastélyban vagyok. Ha most utamra engednek, akkor hajnalra értem jöhetnek az Öreg ördögbe, ahol várom önöket a bizonyítékokkal. Erre tisztí becsületszavamat adom.

– Csakhogy – vágta vissza ingerülten a tolmács –, nekünk Fenyvessy Márton becsületszava semmit sem ér! Ne feledje uram, hogy ön még mindig az ellenségünk! Ne tévessze meg a konyak és a szivar! Nem leszünk olyan bolondok, hogy szabadon engedjük, ráadásul úgy, hogy itt már olyan dolgokat látott, amiket normális esetben nem lett volna szabad.

– Természetesen tartjuk magunkat az ígéretünkhöz – vette át a szót a szakállas. – Ha megoldja ezt kényes ügyet, akkor elmehet a kegyelmi nyilatkozatával együtt, és élhet boldogan, de addig itt marad.

– Értem az önök álláspontját uraim, csakhogy itt nem áll rendelkezésemre a megfelelő információ. Mindenképpen el kell hagynom a kastélyt.

– Ebben az esetben, majd elkísérjük...

– Még mit nem! – Márton egyre határozottabb lett. – Elmondtam az imént, hogy semmiképpen nem kívánom bajba sodorni a barátomat, akivel találkoznom kell. Önöknek ezt meg kell érteniük.

– Önnek pedig – állhatatoskodott a tolmács –, azt kell megértenie, hogy egyedül nem engedhetjük el. Ön, amint mondtam, az ellenségünk, és nem kockáztathatunk meg egy árulást vagy cselszövést az ön, vagy cinkostársai részéről.

Cinkostársai... – gondolatban ízlelgette ezt a szót. Úgy hangzott, mintha valami zsványok vagy tolvajok lettek volna azok, akikkel néhány éve csaknem térdre kényszerítették a világ egyik leghatalmasabb szárazföldi hadseregét. Talán ezek az urak elfelejtették, hogy ezekkel a cinkostársakkal megoldható lenne egy olyan rejtély, amellyel a Rendőrhatóság és a Német Szövetség ügynökei már napok óta sikertelenül próbálkoznak. Érezte, hogy ebben a szobában ő lenézett szerepbe kényszerült csupán azért, mert egy vesztes hadsereg tisztje. Vitázott volna velük, szívesen vágta volna a képükbe kudarcukat, azt, hogy az ellenségtől kell segítséget kérniük, de inkább uralkodott érzelmein, és jobbnak látta, ha értelmesen próbál beszélni a férfiakkal.

– Akkor hát a sakkjáték szerelmesei szerint, mi most patthelyzetben vagyunk – nyugtázta.

Ekkor azonban váratlan dolog történt. Olyan, ami mindenkit meglepett. A férfi, aki a szakállas mellett ült, és egész éjszaka némán kortyolgatta italát, most borzasztóan idegennek ható ejtésmóddal, ugyanakkor félelmetes ridegséggel megszólalt:

– Önnek van igazság őrnagy, nekünk pedig van öt hulla pincében. A sakk játékosok kihirdetik *Remis* ha van patthelyzet, de maga fekszik öt hulla mellé. Érti? Gondolkodjon, őrnagy!

Nagyot nyelt. A német határozottsága zavarba hozta.

– Értem én – válaszolt –, de ön pedig azt értse meg, hogy e nélkül nem léphetünk előre. Mindenképpen beszélnem kell a barátommal. Esetleg a Rendőrhatóságnak van jobb ötlete? Erre inkább ne is válaszoljanak! Az elmúlt napok bebizonyították, hogy nincs.

– Ön nem tud semmi! – vágta vissza ingerülten a férfi. – Én tudni minden. Én tudni, hogy maga *Der Freischütz*. Tudni, hogy maga titokzatos barát nem más, mint *Generalmajor Görgey* ki bujkálni valahol Buda vagy Pest. Tudni, maga miféle társaság ügynöke. Én tudni minden, nekem ez munka. Maga őrnagy – mondta hűvösen –, maradni itt.

Márton zavarodottan szívott szivarjába. Remélte, hogy a többiek ezt nem veszik észre rajta. Sejtette, hogy a Rendőrhatóság hallott róla ezt-azt, ám ez a férfi itt túlságosan konkrét dolgokat tudott, és ez rendkívül ijesztő volt számára. Eddig néhány szónál többet nem mondott, azt is németül, és kizárólag a szakállással, ám a többiek visszajelzéseiből hamar kiderült számára, hogy

ez az ember vezeti a nyomozást. Ráadásul láthatóan igen kiváló szakértője a munkájának. Márton biztos volt benne, hogy nem fogja innen elengedni, szökésre pedig – ami már egyre többször fordult meg a fejében – esélye sem volt az őrség miatt. Ki kell tehát találnia valamit, méghozzá gyorsan. A segítség pedig a régi ingaóra felől jött, az ugyanis éppen akkor törte meg a kínos csendet azzal, hogy elütötte az egy órát.

– Egy óra van – állapította meg a tolmács, miközben egy pillantást vetett saját zsebórájára. Amikor pedig elégedetten látta, hogy az pontosan jár, becsattintotta a fedelét, és mellényzsebébe csúsztatta.

Ekkor kondult meg valahol a távolban egy harang, ami kis késéssel nem csupán az egy órát hivatott jelezni, hanem Márton eszébe juttatta a lehetséges megoldást.

– Ez melyik templom harangja? – kérdezte.

– Mit érdeklí az magát? – felet bosszúsan a szakállas ügynök, aki talán attól tartott, hogy Márton ígéretéhez híven ki szeretné deríteni, hol is vannak pontosan.

– Ez nem érdekel. Az annál inkább, hogy van-e önöknek egy olyan futárunk, aki egy óra alatt képes innen a Leopold-templomhoz eljutni.

– A Leopold-templomhoz? – kérdezett vissza a tolmács. – Hiszen az már régóta nincs a helyén. Lerombolták.

– Lerombolták? Gondolom, úgy érti, hogy önök ágyúzták rommá a várból. Ez azonban most nem fontos. A helyén egyébiránt is újat építenek. Szóval van olyan emberük, aki tudja, hogy merre van?

– Vannak többen is. Hiszen ma annak a közelében fogtuk el önt.

– Pontosan – nyugtázta Márton. – Arra gondoltam, ha volna egy gyors lovas-futárunk, akkor írhatnék levelet, és talán napkeltére megérkezhetne a válasz. Így itt maradhatok, és mégis a megfelelő tudás birtokába kerülhetek az ügy megoldásához.

Minden tekintet a titokzatos német ügynökre szegeződött, ő pedig elégedettem bólintott:

– Lehet.

Aztán németül beszélt meg valamit a szakállással, aki ezt követően elhagyta a szobát. Alighanem a futár ügyében intézkedtek. Mártont pedig a tolmács az íróasztalhoz tessékelte, ahol borítékot és különféle íróeszközöket adott neki, majd diszkréten a kandalló mellé ült, és a távolból hallgatta hogyan zizeg a töltőtoll hegye a papíron.

– Volna itt még valami – szólalt meg később, miközben gondosan összehajtogatta a levelet. – Azért kellett maradnom, mert önök uraim, nem szeretnék, ha valamilyen módon rászedném önöket. Nos, ez részemről is igaz. Éppen ezért ezzel a levéllel elküldöm majd azt a kegyelmi nyilatkozatot, amit önök, mint amolyan fizetséget ígérték meg nekem a munkámért. Természetesen a borítékot majd lepecsételtem, a levélbe pedig beleírtam a barátomnak, hogy törött vagy sérült pecsét esetén tekintse annak tartalmát tárgytalannak. Ebben az esetben pedig üldögélhetünk a kandalló mellett, amíg az angyal meg nem fújja a világvégét hirdető harsonát, vagy amíg

az összes konyak és szivar el nem fogy. Nos, mit válaszolnak erre?

A német ügynök csak egy pillanatig gondolkodott, mielőtt állával aprót biccentett a tolmács felé. Ő azonnal tudta, mit kell tennie. Elővette zsebéből a már kissé gyűrött kegyelmi nyilatkozatot, és letette Márton elé az asztalra, aki belegyömöszölte a borítékba.

Éppen a pecsétviaszt olvasztotta egy gyertya lángjánál, amikor a szakállas belépett az ajtón. Egy fiatal férfi követte, aki nem lehetett több hús esztendősnél. Haja katonásan rövidre volt nyírva, arca pedig simára borotválva. Lovaglónadrágot, csizmát és zöld posztókabátot viselt, amelyet akkoriban a vadászok hordtak, ám ez a fiatalember nem tűnt vadásznak. Katonának már inkább lehetett gondolni, mivel amint belépett, vigyázzba vágta magát.

– Ez a férfi itt kiváló lovassági futár – mutatta be néhány szóval a szakállas. – Ő fogja elvinni azt a levelet.

– Remek – nyomkodta le Márton a forró viaszt. – Mondja, ismeri a Leopold templom helyét, ahol most új templomot építenek?

A fiatal futár aligha érthette a magyar szavakat, mert a szakállas azonnal fordította neki, bár ez a tolmácsnak testhezállóbb feladat lett volna. Mindenesetre így is kiderült, hogy tisztában van a Leopold templom helyével.

– Van ott egy kis épület – folytatta Márton, amit a szakállas azonnal fordított. – Abban az épületben lakik a harangozó. Ki nem mozdul otthonról talán sohasem.

Maga elviszi ezt a levelet neki, és ha kell, erővel is felkel-
ti. Megértette?

A férfi megértette, legalábbis a szakállas ezt állította.

– Nagyon fontos, hogy amikor átadja a levelet, akkor mondja el, hogy adomány van benne Nepomuki Szent Jánosnak. Megértette? Innen tudja majd a harangozó, hogy mit kell tennie. Ne féljen, ő jól beszél németül. Tehát Nepomuki Szent Jánosnak viszi az adományt. El ne rontsa nekem!

A futár németül megismételte, hogy nyomatékosítsa a teendőit. Éles eszű férfinak látszott, Márton tudta, hogy nem fogja elrontani, ugyanakkor rendkívül szórakoztatta a helyzet. Teljesült az, amit sosem hitt volna, hogy egyszer egy osztrák katonának parancsol majd. Még hozzá fegyver, vagy egyéb kényszerítés nélkül, úgy, hogy az boldogan engedelmeskedik neki. Bajsza alatt mosolygott egy széleset ezen, mielőtt folytatta.

– Onnan aztán a levél elkerül a barátomhoz. Magának kár lenne követni a harangozót, mert az úgysem sikerül majd. Jobban jár, ha beül valahová meginni egy meszely bort, amíg a válaszra vár. Van magánál pénz borra?

A futár nemet intett fejével, mikor lefordították neki Márton szavait. Amaz pedig érkezettnek látta az időt még egy kis szórakozásra, így parancsoló hangon förmedt rá a szakállasra:

– Adjon hát ennek az embernek néhány krajcárt borra! Csak nem várja el, hogy egész éjszaka ott kóboroljon valahol a hóban, mint az elátkozottak?

Amaz gondolkodás nélkül nyúlt a zsebébe, ahonnan néhány csilingelő érmét nyomott a futár markába. Márton pedig remekül mulatott azon, hogy immár a Legfőbb Rendőrhatalóság ügynökeinek is parancsol. Tartott tőle azonban, hogy ezt az Öreg ördögben nem hiszik majd el neki.

– A harangozó majd megkeresi magát a válasszal – folytatta határozottan –, amit azonnal visszahoz ide, ebbe a szobába. Induljon!

A fiatal futár kezébe nyomta a lepecsételt borítékot, melyen címzés helyett az állt:

„adomány Nepomuki Szent Jánosnak”

KILENCEDIK FEJEZET

A doktor belépett a szobába. Éjszakai köntösben volt, ami sejtetni engedte, hogy az ágyból szállt ki éppen. Talán a zaj miatt nem tudott aludni, amit Mártonék csaptak, ugyanis a méltóságos egykori dolgozószobája kezdett valami másodrangú mulatóhoz hasonlítani. A füst, az alkohol és izzadság szaga szinte marta a szemet, ellenben a hangulat – különösen az apró dohányzóasztal körül – ugyancsak emelkedett volt. A férfiak izgatottan ülték körül és figyelték, ahogy Márton huszonegyesezni tanítja őket.

– Sokan mondják – beszélt éppen kipirult arccal a konyaktól a kelleténél hangosabban –, hogy a huszonegyes nem az elme játéka. Én úgy gondolom, hogy igazuk van, ám önök uraim, ne higgyék azt, hogy minden tudományt nélkülöző egyszerű paraszti játék ez! Tudják, példának okáért, hogy mennyibe kerül a paprikás hús az Öreg ördögben?

– Nem járunk mi oda, őrnagy! – nevetett a tolmács. – Hanem elmondhatná nekünk, ha valóban úgy gondolja, hogy erre szükség van a huszonegyeshez.

– Nos, uraim, ha emlékezetem nem csal, akkor egy tányér húsleves nyolc krajcár, a paprikás húsnak porciója tizenöt krajcár, és higgyék el, hogy kiváló paprikás húst

készít ott a szakács. Általában olyan tíz-tizenöt krajcárba kerül a bor, amit megiszok, néha több, néha pedig kevesebb. Másra nem költök, mert a pipába való dohányt magammal viszem, a feketekávét pedig nem becsülöm valami sokra.

– Értjük mi ezt őrnagy, de mi köze van ennek a huszonegyeshez?

– Csupán annyi uraim, hogy én ezekért ott még soha nem fizettem, mert bár gazdag emberré nem tett a kártya, de mindannyiszor megnyertem a cechem árát, ahányszor csak asztalhoz ültem.

– Talán ördögien ügyesen csal? – érdeklődött a szakállas osztrák.

– Na de kérem, uraim! Ne sértegensenek! Igaz, hogy az ellenségük törzstisztje vagyok, de ettől még lehetek becsületes ember, mint ahogyan önöket is annak tartom.

– Márpedig – mondta a tolmács –, a kártyások szerencséje forgandó, hacsak nem jelölt kártyalapot használnak, vagy ászt rejtegetnek az ingujjukban.

– Én magam inkább felfegyverkezek a matematikával és logikával, ha asztalhoz ülök – válaszolta rá Márton. – Azt ugyebár mindenki tudja, hogy a huszonegyes gyors számolást kíván.

Miközben beszélt, lázasan válogatott a kártyapakli lapjai között.

– Ebben az újfajta kártyában, amelyiken a svájci urak képei vannak, a számozott lapok rendre hét, nyolc, kilenc és tízes értékűek. Az ászok, melyek a négy évszakot formázzák, tizenegyet, az alsó kettőt, a filkó hármát, a

királyok pedig négyet érnek. A játék lényege, hogy addig kell a kártyákat kérni, míg azok összege nagyobb nem lesz, mint a bankosé, illetőleg nem lépi át a huszonegyet.

– Innen a játék neve – állapította meg a szakállas.

– Pontosan – bólintott Márton –, csakhogy a játékos dolgát nehezíti, hogy elsőként kell lapokat kérnie, nem tudhatja mennyi lesz később a bankosnál. Ez ellen azonban kiváló fegyver a matematika.

– Mégis hogyan?

– Van némely helyen egy olyan szabály, miszerint tizenöt pontérték alatt nem lehet megállnia a játékosnak. Ebben az esetben új lapot kell kérnie – kerülte meg a válaszadást Márton. – Ez uraim egy barbár szokás, és biztosak lehetnek benne, hogy egy ilyen kártyaasztalnál az összes pénzük nagyon hamar a bankoshoz kerül. Ez ellen nem tehetnek semmit, ennek a szerencséhez nincs köze. Én jobban szeretem az olyan játékot, amelyet az Öreg ördögben is szokás játszani. Ebben az esetben bármekkora értéknél megállhat a játékos, bár mégis jobb, ha minél több pontot szed össze.

– Csak át ne lépje a huszonegyet – foglalta össze a tolmács.

– Így igaz uraim, és éppen ennél a pontnál vethető be a matematika fegyvere.

– Na, mondja hát, őrnagy! – türelmetlenkedett a szakállas.

– A szerencse – mint azt önök is tudják – forgandó. Ám a hosszú esték során, néhány száz kártyaparti lejátszása mellett, már a szerencse jelentősége eltörpül. Átve-

szi helyét a matematika ereje. Azzal uraim, senki nem harcolhat, hogy több pontot szerezzon, mint a bankos. Ez ugyanis szerencse. Azzal azonban már lehet kezdeni valamit, hogy minél kevesebb alkalommal fuccsoljon be a játékos. Ekkor ugyanis túllépve a huszonegyet, mindenképpen veszített, függetlenül a bankos lapjaitól. Ezt érdemes tehát elkerülni, és saját előnyünkre fordítani.

A titokzatos német ügynök, ebből láthatóan egy szót sem értett. Inkább csak likőrjét kortyolgatta, bár ugyanolyan feszülten figyelt, mint az asztalnál ülő többi férfi. Különösen a tolmácsot hozta lázba ez a beszélgetés:

– Nagy kártyapiller lehet ön, őrnagy! Ez tisztán látszik. Mondja hát, hogyan csinálja!

– Az én módszerem – folytatta kimért hangsúllyal Márton –, hogy a kezemben lévő kártyalapokat módszeres elemzésnek vetem alá, különösképpen arra vonatkozóan, hogy mely lapok javíthatnak a helyzetemen, és mely lapok árthatnak.

– Ezt hogyan kell érteni?

Márton két lapot választott ki a kártyapakliból. Egy hetest és egy királyt. Ledobta őket az asztalra maga elé, színükkal felfelé.

– Ennek a két lapnak az összege tizenegy. A hetes, ugyebár hetet ér, a király pedig négyet. Tizeneggyel azonban csak ritkán lehet partit nyerni, ezért gondolkoznom kell, hogy kérek-e még lapot. Az ász ártalmas számomra, mert átlépném vele a huszonegyet. Ellenben a tízessel éppen huszonegyem lenne, ami a lehető legjobb, ami történhet, ugyanakkor a kilences, nyolcas, he-

tes, alsó, felső – mit némelyek filkónak hívnak – és király lapok is segítségemre lennének. Egy ártalmas kártya, és hét jótékony. A matematika tehát azt sugallja, hogy kérjek még egy lapot.

Ezt követően egy újabb kártyát dobott a másik kettőre.

– Íme, uraim, egy újabb király! Ezzel tizenötöm van, ami nem segít hozzá a biztos nyereshez és elhihetik, hogy nagyon sok kártyás kérne még egy lapot. Lehet, hogy meg is nyernék vele a partit, de biztos vagyok benne, hogy az asztaltól már egy krajcár nélkül lennének kénytelenek távozni. Hogy miért is?

– Ismét a matematika adja meg a választ erre?

– Pontosan. Ha utána számolnak, akkor láthatják, hogy túl sok pontértékünk lenne, ha hetest, nyolcast, tízest vagy ászt kapnánk. Ezzel szemben az alsók, filkók és egy újabb király javíthatna a helyzetünkön. Négy ártalmas kártya, és három olyan, ami segíthet. Csupán egy lap közöttük a különbség, de több száz partinál – ami egy éjszaka alatt nem ritkaság –, már a matematika győz. Éppen ezért tizenötnél én mindig megállok.

– Ha jól értem – foglalta össze az elhangzottakat a tolmács –, akkor ön az ártalmas és jótékony lapok száma alapján hozza meg döntéseit, és nem az érzelmei vezérlik.

– Az érzelmeknek uraim, nincs helyük a kártyaasztalnál. Én ezt vallom.

– De ha a bank...

– A bank nem számít! – vágott közbe Márton. – Ahogyan nem számít az sem, hogy az előző partikban vesztettem-e vagy nyertem. Az sem, hogy hányszor nyertem. Némelyek azt gondolják, ha sokszor veszítetek, akkor előbb-utóbb nyerniük kell. Ez gyakran igaz is, de higgyék el, hogy a számok igazán furcsa jószágok, és kíméletlen tréfát űzhetnek a kártyással. Éppen ezért jobb őket kordában tartani, amihez jéghideg elme, és sziklaszilárd akaraterő szükségesetetik.

A szakállas ügynök gondolataiba merülve temette állát tenyerébe. Meredten bámulta az asztalon fekvő kártyákat, és csak vonakodva szólalt meg:

– No, de mi van akkor, ha önnek éppen tizennégye van? Ha jól számolom, ebben az esetben az ártalmas és jótékony kártyák száma megegyezik.

Márton válaszként néhány pillanatig sejtelmesen mosolygott bajusza alatt, miközben ő is megbabonázva nézte a kártyákat.

– Örülök, hogy megkérdezte – válaszolt kisvártatva. – Ebben az esetben a matematika átadja helyét egy sokkalta veszélyesebb fegyvernek, a logikának.

– Folytassa! – türelmetlenkedett a szakállas.

– Ekkor ugyanis minden olyan apró jelre szükség van, ami segít megbecsülni azt, hogy magas, vagy alacsony kártyákból van-e több a bankos paklijában. Példának okáért, ha az előttem játszó játékosok kevés lappal is befuccsolnak, akkor feltételezhetem, hogy kevés magas lap maradt a pakliban. Ezzel ellentétben, ha sok lapot kérnek, és mégis játékban maradnak, akkor valószínűleg

az alacsony lapok jelentős része már kiosztásra került. Következtethetek a saját lapjaimból is, és bármilyen apró jeltől, amit megfigyeltem korábban a kártyapartnereken. Tízennégyet kézben tartani rendkívül szórakoztató, és megköveteli az aprólékos dolgokra odafigyelő, elemző elmét, amivel én rendelkezem.

– Ezért van most itt – nyugtázta a tolmács, a titokzatos német ügynök pedig elismerően bólintott, bár nem túl sokat érthetett ebből az egészből.

– Alig várom, hogy kipróbáljam a módszerét, őrnagy! – lelkesedett a szakállas. – Doktor úr, ön nem ülne le néhány partira?

A doktor csak a háttérből követte az eseményeket. Néhány lépés távolságot tartott az asztaltól, mert nem gondolta, hogy a többiek bármibe is be kívánnák vonni. Tudta, hogy kívülálló itt, akárcsak Márton, ezért megpróbált tartózkodó magatartást tanúsítani.

– Inkább egy konyakot innék, ha már felzavartak az urak ezzel a nagy korhelykedéssel – válaszolta. Arcán határozottan látszottak a fáradtság ráncai így, hogy drótkeretes szemüvegét a szobájában hagyta.

– Én önnel tartok, doktor úr – állt fel az asztaltól Márton.

– Jól is teszi – emelte fel hangját a tolmács –, hiszen ha maradna, nekünk semmi esélyünk nem lenne.

Miközben beszélt, már a szétszórt kártyapaklit szedte össze, és adta a morcos képű németnek, aki alighanem a bankos szerepét öltötte magára, mert kupacban álltak előtte a krajcárok. Nem sok mindent érthetett a játékból,

és az újfajta svájci figurás kártyát sem ismerhette, mégis szívesen kezdte osztani a lapokat a másik kettőnek.

Márton és a doktor valamivel távolabbról nézték őket, miközben hátukat a kandalló kellemes melege felé fordítva iszogattak és beszélgettek. Hamar találtak közös témát maguknak, méghozzá azt, ami akkoriban minden férfit foglalkoztatott: a háborút.

Márton a magyar honvédsereg őrnagya, emellett kiváló lövész volt. Vitézsége azonban ennyiben ki is merült, ugyanis sem lovagolni, sem pedig vívni nem tudott. Elméje azonban nélkülözhetetlenné tette, így Görgey Artúr titkáráként és haditanácsadójaként érte utol a szabadságharc vége. Valóban neki küldte titokzatos levelét, és innen ered a barátság, amire a német ügynök célzott az imént. Ezt nem is tagadhatta, hiszen javarészt mindent tudtak már róla. Elégé rossz híre volt Habsburg körökben, és amolyan törvényen kívüliként tekintettek rá, ám korántsem tartották betyárnak vagy haramiának. Ebben az esetben ugyanis már régen kihűlt volna egy kötél végén. Talán valamiféle kémeket vagy terroristát sejtettek benne, akit hasznosabb kiismerni, mintsem megölni. Voltak azonban, akik szívesebben látták volna inkább holtan, de szerencsére a rendőrhatalóságnál is vannak olyanok, akik felismerik a tehetséget, még ha ellenségről legyen is szó. Ezért van most ebben a szobában, és ezért taníthatja kártyázni azokat, akik néhány nap múlva talán a hóhérai lehetnek. Furcsa dolog a diplomácia, és kifinomult érzéket kíván, különösen, ha háborúról van szó.

Az orvos, aki Katzenberg doktorként mutatkozott be, akkoriban valamiféle felcser lehetett. Abból, amit elmesélt, úgy tűnt, hogy igyekezett független maradni, ezért osztrák és magyar sebesülteket is gyógyított, ha tehetett. Éppen ezért remekül elbeszélgettek, különösen a lőtt és vágott sebek ellátásáról, mert ezekben mindkettejüknek volt része. Mártont ugyanakkor különösen érdekelte még az emberi csontok és ízületek mozgástana, pontosabban az, hogy miként lehet a legkisebb erővel a legnagyobb sérülést okozni az ellenségnek, ha kézitusára kerülne sor.

Az óra pedig szinte észrevétlenül ütötte el a hajnali négyet.

Odakint addigra a hóesés abbamaradt, és az egész éjszaka süvöltő szél helyét, valami iszonyatos fergeteg vette át. A kéményen át felszippantotta a kandallóban lobogó tűz lángjait, majd azt váratlanul visszafújva kavarta meg odabent a parazsat. Ördögi erővel ropogtatta a halott fák csupasz ágait, a jéggé dermedt hópelyheket levegőben örvénylő veszedelmes pengékké változtatta, és olyan tébolyult hangzavarral ordított bele a hajnalba, hogy beleremegett a világ.

– Miféle istentelen idő van odakint? – kérdezte a tolmács, felpillantva a kártyalapok mögül.

A doktor az ablakhoz lépett, és félrevonva a súlyos függönyöket, kitekintett a sötétségbe.

– Alighanem vihar lesz – állapította meg.

– Vihar? Novemberben? Ráadásul hajnalban? Hihetetlenül hangzik ez, doktor úr!

– Valóban furcsa, de előfordul az ilyesmi – nyugtázta a doktor, aki szinte megbabonázva kémlelte a kastély sötétbe borult kertjét.

– Rossz előjel! – vélte a szakállas, és amíg mindannyian elismerően bólogattak, valahol az égen villám hasított át, melynek fénye az ablakon keresztül villantotta meg a félhomályba burkolózott szobát.

Babonás félelem futott át a férfiakon. Vannak ugyanis dolgok, melyektől az embert, már a legősibb idők óta valami megmagyarázhatatlan érzés keríti hatalmába. Ilyenkor újra és újra szembe kell néznie azzal, hogy a világot nem ő irányítja. Hanem valami más. Valami sokkal félelmetesebb és titokzatosabb erő, amely a gyarló embert nem engedi közel magához. Csak annyit láttat magából, ami éppen elegendő ahhoz, hogy ez az ősi félelem leküzdhetetlenül eluralkodjon teremtményein.

– Isten segíts! – sóhajtotta a doktor, miután az éles villámfény helyét újra átvették a gyertyák pislákoló lángjai.

Mire azonban az „áment” rámondhatták volna a többiek, egy mélyről jövő pokoli mennydörgés fojtotta beljük a szót. Mindannyian hallották már korábban a tizenyolc fontos ostromlövegek fülsiketítő dübörgését, ami a lelket is majd kiszaggatta a közelében állókból, de mégis, erre a mennydörgésre még ezek a férfiak is össze-rezzentek. Csakúgy, mint az asztalokon álló poharak, és a mennyezetről lógó csillár kristálydarabkái, melyek csilingelve verődtek egymáshoz, miközben úgy tűnt, hogy a kastély minden téglája és gerendája egyenként rázkódik

meg. Odakint a kutyák megriadtak, és éktelen csaholásba kezdtek, amitől úgy tűnt, hogy már korán hajnalban ébredezni kényszerülnek talán még a holtak is.

– Én mondom – szólt újra a szakállas –, a hajnali vihar, ráadásul télen, valami nagyon-nagyon rosszat jelent.

Mindenki ránézett, mert pontosan tudták, hogy mire gondol. Arra, hogy talán az a levél, amit annyira várnak, soha nem érkezik majd meg. Ebben az esetben pedig szembe kell nézniük azzal, hogy a terveik és lehetőségeik elfogytak. Szembe kell nézniük a kudarcral, amikor a Habsburg Birodalom, történelmének legnagyobb diplomáciai válságának kapujában áll. Ez pedig senkinek nem jó.

– Ne károgjon! – szólt rá Márton. – A vénasszonyok beszélnek ilyeneket. Vagy úgy érzi, hogy magának is be kell rendeznünk egy betegszobát a szakácsnő mellett?

A szakállast ezekre a szavakra elöntötte a méreg. Ami az arcából látszott rákvörössé változott, szemei pedig szikrát szórtak, ami ugyancsak félelmetesnek tűnt az újabb villámfényben.

– Magát őrnagy... – kezdte volna, de egy újabb mennydörgés szakította félbe, ami talán még az előzőnél is rémületesebb volt. A poharak és ablaktáblák is mintha nehezebben nyugodtak volna el utána.

–... magát már akkor agyon kellett volna löni, amikor először belépett ebbe a szobába. Mert az bizonyos, hogy itt semmi hasznát nem vesszük.

A feszültség alattomosan töltötte be a szobát. Először csak, mint a kígyó kúszott elő odvából, aztán ahogy a

vihar kerekedett, úgy kapott erőre az emberi gyarlóság is, melynek – mint minden gonosznak – legfőbb tápláléka a félelem és harag. Ezek mondatták ki Mártonnal a választ:

– Hát lőjön agyon! Egy revolver ott van a tolmács úrnál. Nem emlékszik? Én magam adtam neki vissza az imént.

Mindenki a tolmácsra nézett.

– Hanem – folytatta tovább –, a töltényeket szétszórta a padlón. Hason csúszva menjen értük, úgy talán megtalálja mindet!

– Isteni szerencséje magának – sziszegte dühösen a szakállas ügynök –, hogy szükségünk van a tudására. Legalábbis néhányan ezt gondolják, de én már most biztosíthatom, hogy reggelre vagy megoldja ezt az ügyet, vagy, ahogy a munkatársam mondta: odafekszik az öt halott mellé.

A munkatársnak nevezett hallgatag német idegesen járatta tekintetét hol az egyik, hol pedig a másik férfin, majd egy biccentéssel utasította a tolmácsot a békítésre, aki azonnal közéjük is állt.

– Urak! – szólt rájuk. – Ne feledjék, hogy önök most egy oldalon állnak, és közösen kell dolgoznunk az ügy megoldásán! Legyen eszük! Kinek jó az, ha még több halott lesz reggelre ebben a házban? Előrébb vinné az a nyomozást? Hát gondolkozzanak ezen, és higgadjanak le!

– Csak hogy tudják uraim – emelte fel szavát a szakállas – én soha nem támogattam, hogy a császár őfelségé-

nek halálos ellenségét vonjuk be egy ilyen horderejű ügybe.

– Akkor nyomozzon maga! – vágott vissza Márton.

– Megtenném, minthogy azt is, hogy golyót ereszték az ön fejébe, őrnagy.

– Csakugyan? Törvényen kívüli gyilkossá válna?

– Bűnözőt ölni, nem számít gyilkosságnak. Mint ahogyan az sem, ha az ember agyonlő egy nyüves kutyát az út szélén.

– Csakhogy – mondta hűvösen Márton – miután kijuttattam innen a kegyelmi nyilatkozatomat, azt a barátom letétbe helyezte, így érvényben van. Én ebben a pillanatban ártatlan vagyok, mint a ma született bárány, ön pedig egy tisztességes, ártatlan embert fenyeget halálosan.

A szakállas dühében németül és magyarul felváltva káromkodott, attól függően, hogy éppen milyen nyelven talált cifrább szavakat. Tudta, hogy ellenfelének igaza van.

– Úgy van, ahogy gondolja – hergelte tovább Márton.

– Egy ártatlan embert fenyeget, és ráadásul miért is? Mert ön uram, és a kutyaütő bandája, nem képes rendesen elvégezni a munkáját. Hiszen öt hullá...

– Hallgassanak, kérem! – szólt közbe erélyesen a doktor, aki még mindig az ablaknál állt. – Odakint történik valami.

Olyan hangsúllyal formálta a szavakat, és olyan komolynak tűnt, hogy az ellenfelek azonnal abbahagyták a vitát, és egy emberként fordultak felé.

– Mégis mit lát, doktor? – érdeklődött a tolmács.

– Nem tudom pontosan. Sötét van – mondta, ám ekkor váratlan segítséget kapott. Egy újabb villám világította meg a kastélykertet, ahol a frissen hulló hó kavargott a vad szélben.

– Igen, már látom – folytatta, miután elhalt a fény. – Egy lovas érkezett éppen.

A mennydörgés pedig hangosabban és erősebben rázta meg a kastélyt, mint korábban bármikor.

TIZEDIK FEJEZET

A futár didergett csurom vizes ruhájában, amikor belépett a szobába. Néhány pillanat alatt nagy tócsába gyűlt össze alatta az olvadt hólé, ami az imént őt és a lovát is csaknem teljesen beborította. Jéggé dermedt kezeivel nyújtotta át Mártonnak a csizmaszárából előhúzott levelet, miközben néhány szót préselt ki vacogó fogai közül, amit csak a közelében álló szakállas ügynök értett meg.

– Azt mondja – fordította –, hogy próbálta követni a maga emberét, de hamar elvesztette.

A futár megláthatta a Márton szemének sarkában megcsillanó, elégedett ráncokat, hát folytatta, amit az ügynök szorgosan fordított:

– Azt mondja, hogy beült bort rendelni egy helyre, ahová utána hozták ezt a levelet. Nem tudja, hogy találták meg, ráadásul akkor még egy óra sem telt el azóta, hogy az ön levelét odaadta a harangozónak vagy kinek. Reméli, hogy ezt a levelet várta.

Márton izgatottan tapogatta a borítékot. A pecsét sértetlen, és az írás is ismerős. Semmi kétség nem férhet hozzá, hogy valóban ezt a levelet várta.

A feszültség pedig egyre csak nőtt a szobában. Már akkor általános lelkesedés vett erőt mindenkin, amikor a

doktor megpillantotta a futárt az ablakból, most azonban, hogy ez a levél eljutott ide, azt eredményezte, hogy mindenki lélegzetét visszafojtva várta, hogy Márton megszólaljon.

– Mondja meg ennek az embernek, hogy öltözzön át, vegyen fel száraz ruhát, és aludjon! – utasította a szakállas ügynököt, ő maga pedig odahúzódott a tűzhöz, és miközben az elvonuló vihar zengése egyre távolabbról hallatszott, feltörte a borítékot záró pecsétet.

A csend olyan volt, akár egy ódon kripta sötétjében, melyet századok óta nem zavartak meg élők keltette zajok. A szobát betöltötte a viaszpecsét pattanása, amikor az Márton körmétől elrepedt, a levélpapír pedig bántón zizegve nyílt szét, felkínálva titkait a türelmetlen tekintetnek.

– Őrnagy... – mondott volna valami oda nem illőt a tolmács, ám Márton, kezének egy mozdulatával csendre intette, miközben végigfutott az ismerős betűkkel írt sorokon.

Újra és újra elolvasta a levelet, a férfiak pedig, akik nem láthattak bele, egyre nyugtalanabbul fészkelődtek székükben. Végül Márton előhalászta az apró füzetet, amit az inastól vett el, ceruzával beleírt valamit, majd gondosan visszacsúsztatta kabátjának belső zsebébe. Ezt követően pedig – mindannyiuk legnagyobb elképedésére – a levelet és a borítékot belevetette a kandalló tűzébe.

Ingerült morajlás futott végig a szobán, amint az elvonuló vihar utolsó fuvallatai a kéményen keresztül fel-

szították a lángokat, melyek között hamar fekete pernyévé hamvadt a titokzatos írás.

– Uraim! – szólt fennhangon Márton, elejét véve az egyre erősödő elégedetlenkedésnek. – A holtak immár békében nyugodhatnak, önök pedig néhány napon belül minden érintett nemzettel tisztázhatják az esetleges diplomáciai kellemetlenségeiket. Örömmel jelentem, hogy ezt a sajnálatos rejtélyt sikeresen megoldottuk.

A korábbi ingerült morajlás, hirtelen elégedett zajjá formálódva futott végig hallgatóságán. Az osztrák és a német ügynök izgatottan vágott egymás szavába, miközben beszédbe elegyedtek, és észre sem vették, hogy a doktor is odabent maradt, akinek pedig semmi keresnivalója nem lett volna ott. A tolmács hatalmasat nyújtózott az íróasztal mögötti székekben, és onnan igyekezett Mártont beszédre sürgeti:

– Azt állítja tehát, őrnagy úr, hogy van egy feltételezett tettese?

– Feltételezett? – kérdezett vissza értetlenkedve Márton. – Ugyan mit gondolnak rólam, uraim? Nekem bizonyítható tettesem van.

– Annak a nevét írta korábban a füzetébe?

– Jól sejtí – titokzatoskodott. – Ezt a füzetet pedig átadom önöknek, amint a nyomozás folyamatáról tájékoztatást adtam. Ez azonban kissé hosszadalmas lesz, tekintve az ügy – ha szabad így fogalmaznom – felettébb furcsa hátterét.

– Biztosíthatom – vette át a szót a szakállas –, hogy türelmesen hallgatjuk végig önt, hiszen láthatóan olyan

nyomok elemzéséből dolgozott, melyeket mi nem találtunk meg.

Miközben ezeket mondta a német, aki valószínűleg fölötte állt mindenkinek abban a szobában, ugyancsak szokatlan módon vett elő egy palack sötétbarna italt a nagy tükrös szekrényből, majd először Mártonét, aztán mindenki más poharát teletöltötte. A kellemes, fűszeres illat hamar átjárta a szobát. Márton átvette sajátját, belekortyolt a fanyar, ugyanakkor nagyon kellemes likőrbe, és mialatt mindenki kényelmesen elhelyezkedett, ő maga fel és alá sétálva magyarázni kezdett:

– Önök uraim tévednek, ha azt gondolják, hogy egyéb olyan nyomok is rendelkezésemre álltak, mint amit három nap alatt a rendőrhatalóság összegyűjtött. Tulajdonképpen azt kell mondanom, hogy önök kiváló munkát végeztek.

– Mégsem jutottunk semmire – állapította meg keserűen a szakállas.

– Talán, ha kicsit másként gondolkodtak volna – elmélkedett Márton. – Hiszen én magam is nehezen bukantam az első nyomra, amin elindulhattam. Az én módszereim pedig teljesen eltérnek a megszokottól.

– Az már egyszer igaz! – vélte a tolmács, miközben újra előhalászta szivaros tárcáját. – Azt hiszem, a jelenlévő urak mindegyikének nevében beszélhetek, ha azt mondom, annak ellenére, hogy az éjszaka folyamán végig ön mellett voltunk, mégsem jelenthetjük ki azt, hogy akárcsak a közelében is járnánk ennek a rejtélynek.

– Kezdje is el, őrnagy – hagyta jóvá az elhangzottakat egy bólintással a szakállas –, mert majd elemészt bennünket a kíváncsiság.

Hangja már sokkal szelídebb volt, mint néhány perccel azelőtt.

– Nos, azt bizonyára tudják, hogy az öt vacsoravendég halálának körülményeiről, már korábban is mérgezésre gyanakodtam.

– Csakhogy mérgezésre utaló nyomokat nem talált – vágott közbe a doktor, aki bár nem volt meghívott vendég, azért mégis kapott egy teli poharat.

– Így igaz. Alaposan átnéztem a holttesteket még odalent a pincében, vagy minek nevezik maguk azt a rögtönzött kriptát. Ezen felül biztos voltam benne, hogy önök is a legalaposabb vizsgálatnak vetettek alá mindent, ami az esettel kapcsolatba hozható, így kizárhattam azt, hogy tűszúrással vagy egyéb módon gyilkolták meg az áldozatokat. Az, hogy a mérget esetleg por vagy gőz formájában belelegezhatték, szintén kizárható az életben maradt vacsoravendégek miatt.

– Az elfogyasztott ételekkel kapcsolatban pedig az inas jegyzetei oszlatták el kételyeit? – kérdezte a tolmács, miközben szivarral és tűzzel kínálta meg Mártont.

– Ahogy mondja – pöfékelt nagyokat, mire az összedort dohány vége az apró lángtól vörösén izzani nem kezdett.

– Mondja – szólt közbe a szakállas –, nem kételkedett az inas jegyzeteinek valódiságában? Hiszen akár meg is hamisíthatta volna azokat, ha gyilkos lévén, el kívánja

terelni önmagáról a gyanút, és összezavarni a detektíveket.

Márton maga elé bámulva hatalmas, sűrű füstgomolyagot lehel a levegőbe, majd egy újabb fújással eloszlatta azt. Láthatóan jól szórakozott ezen az apróságon, mert csak kisvártatva folytatta:

– Ezt a lehetőséget három okból is elvettem. Először is érzésem szerint az inas nem az a gyilkos, vagy konspirátor-fajta. Higgyék el, nekem jó orrom van ehhez, és a megérzés uraim, néha mindennél fontosabb. Másodszor, a tolmács úr minden egyes elfogyasztott étel vonatkozásában alátámasztotta a füzet feljegyzéseit.

– Harmadszor?

– Harmadszor pedig uraim, ha az a füzet hamis lett volna, akkor talán még mindig tanácstalanul üldögnénk itt.

– Ezt hogy érti? – érdeklődött felvont szemöldökkel a tolmács.

– Nekem kérem – mosolyodott el Márton –, az a füzet szolgáltatta azt a nyomot, amin elindulhattam, és elvezetett a megoldáshoz.

– Hiszen abban semmi használható nem volt! – háborgott a szakállas. – Mi átnéztük ön előtt talán ezerszer is.

– Nem eléggé alaposan, uraim! Egyetlen apró, ám annál furcsább dolog fölött elsiklottak, amikor a feltételezett méreg forrását keresték. Ha ezt észreveszik, akkor rám talán nem is lett volna szükség.

– Mi lenne az? – vonta össze szemöldökét a szakállas ügynök. – Hiszen nem létezik ésszerű kapcsolat a halálesetek között. A füzet szerint legalábbis biztosan.

Márton ismét sűrű füstöt eregetett maga elé, miközben a kandallóban táncoló lángokat bámulta.

– Én megtaláltam azt a kapcsolatot uraim, bármennyire is ragaszkodnak hozzá, hogy nem létezik. Megtaláltam azt, amit önök olyannyira sóvárogva kerestek. Rájöttem, hogy mi az egyetlen dolog, ami minden áldozatban közös.

– És mi volt az oka annak, hogy ezt nem osztotta meg velünk? – a tolmács egyre izgatottabb hangon beszélt, amit testtartása is megerősített.

– Remélem, már befejezte a titkolózást, őrnagy! – szólt a szakállas, és egy húzásra fenékiig itta poharából a sötétbarna likőrt.

– Még egy rövid időre a türelmüket kérem, uraim – nyugtatta őket Márton, miközben szórakozottan igazgatta meg egy piszkavassal az izzó tűzifát. – Kétségkívül ez a titokzatos kapcsolat eredményezte az esti levelezésemet, ám ehhez még hosszú és viszontagságos úton kellett végigjárnom az elmémet, ugyanis az egyik áldozat mégsem illett bele a gondolatmenetembe. Ez pedig a szakácsnő volt.

– Hát persze! – csapott az asztalra a tolmács. – Hiszen ő életben maradt.

– Nem ez volt az oka – hagyta ott a tüzet Márton. – Az, hogy életben maradt, csak a véletlennek köszönhető, és a halálesetektől teljesen független. Igazából csak za-

vart keltett az, hogy túlélte, mert most neki is holtan kellene feküdnie a pincében.

– Akkor tehát – kérdezte a szakállas – nem őt gyanúsítja a gyilkosságokkal?

– Hát persze, hogy nem! Mégis mit képzelnék, uraim? Ugyan miért gyanúsítanám szegény asszonyt, hiszen ő maga is csak áldozat.

– Elfogadja tehát a véleményünket, miszerint megboldondult?

– Éppen ellenkezőleg! – lepte meg hallgatóságát. – Biztos vagyok benne, hogy az öreg hölgy elméje ép.

Újabb meglepett zúgás futott végig a hallgatóságon. Még a doktor is felkapta fejét Márton szavaira, hiszen korábban ő maga is megvizsgálta a szakácsnőt, aki mindennek tűnt, csak épelméjűnek nem.

– Akkor tehát mégis le kell tartóztatnunk a hölgyet – nyugtázta a szakállas ügynök.

– Milyen vád alapján? – kérdezett vissza Márton.

– Félrevezette a rendőrhatalóságot. A tanúvallomása inkább gátat vetett, mintsem elősegítette a nyomozást. Talán éppen azért, mert együttműködött a gyilkossal vagy gyilkosokkal.

A német ügynök újratöltötte a szakállas poharát.

– Ön el tudja képzelni egy idős hölgyről – folytatta Márton –, aki hosszú ideje szolgálja a bárót és családját, hogy részt vesz egy összeesküvésen, amelynek során szándékosan hátráltatja a nyomozást? – miközben beszélt, korábbi karosszékéhez sétált, amelyben kényelme-

sen elhelyezkedett. Látszott, hogy hosszabb beszélgetésre számít.

– Én sok mindent láttam már, őrnagy – állapította meg tárgyilagosan a szakállas.

– Én pedig biztos vagyok benne, hogy a szakácsnő ártatlan.

– Csakhogy ebben az esetben ön ellentmond saját magának.

– Miért?

– Azért, mert azt állította, hogy nem bolond, ugyanakkor azt is feltételezi, hogy nem állt szándékában félrevezetni a rendőrhatóságot. Márpedig az a sok zagyvaság, amit a megpatkolt boszorkányról mondott, nem erősíti ezt meg.

Márton újra nagyot szívott szivarjába, és hosszan követte tekintetével a szétoszló füstöt, mielőtt válaszolt.

– Egy lehetőséget azonban figyelmen kívül hagyott, uram. Ebben az esetben ugyanis nekem van igazam.

– Mégis milyen esetben?

– Abban, ha a szakácsnő valóban látta azt a... hogy is hívják? – fordult kérdően az asztalnál ülő tolmács felé.

– Rapsonnét?

– Úgy van! Rapsonnét, a boszorkányt. Az önök nyomozása egyebek mellett akkor futott zátonyra, amikor ezt nem hitték el a hölgynek.

– Ugye, most tréfálgozik, őrnagy? – képedt el a szakállas.

– Eszemben sincs tréfálgozni.

– Ha jól értjük, amit mond – szólt a tolmács minden szót alaposan kihangsúlyozva –, akkor ön szerint valóban itt járt egy szarvakkal és patákkal rendelkező, fehér hajú boszorkány?

– Természetesen nem – válaszolt Márton. – Nem azt állítom, hogy itt járt, hanem azt, hogy a szakácsnő látta. A két állítás pedig messzemenően különbözik egymástól.

– Attól tartok, hogy ismételten lemaradtunk az ön gondolatmenete mögött, őrnagy úr – jegyezte meg a tolmács.

Márton megnedvesítette ajkait a poharában lévő itallal, majd komoly hangnemben tette fel a váratlan kérdést:

– Olvasták már önök a zohori plébános kiváló értekezését a régi magyarok ősvallásáról?

– Nem volt hozzá szerencsénk – válaszolta a tolmács, és a többiek is tagadólag rázták a fejüket.

– Pedig kiváló munka – folytatta Márton. – Majd olvassák el, ha tehetik! Az ehhez hasonló ügyekben segítséget jelenthet. Mert tudják, abban – ha jól emlékszem – az van írva, hogy a régi magyarok ősvallása a *samanismus* volt, vagyis a különféle démonok kultusza.

– Démonok?

– Kik az Istentől alacsonyabb, de az emberi lelkektől magasabb fokú túlvilági lények.

– Mint Rapsonné?

– Pontosan.

– Folytassa, kérem!

A férfiak testtartása különös érdeklődést sugárzott. A doktor még bele sem kortyolt az italába, a hallgatag német ügynök szivarja csaknem hamuvá égett ujjai között anélkül, hogy beleszívott volna, a tolmács pedig idegesen kocogtatta ceruzájának végét az íróasztalhoz.

– Ennek az ősvallásnak a maradványaira pedig – folytatta Márton –, manapság már csak a fonók és kukoricafosztók meséiben bukkanhatunk nyomára, kik a nép legalsó, tanulatlan rétegeiből kerülnek ki. Így állítják ennek kutatói. Nos, uraim szerencsére én magam is éppen ebből a legalsó rétegből származom, ezért mondhatom, sokat tudok az efféle hiedelmekről. A régi hagyományok, amelyek egyes tájakon ma is elevenen élnek, különös érdeklődést sejtetnek a halottak világa iránt. Olyannyira, hogy a legősibb magyar hitvilágban, hasonlóan a nekünk atyafi népek esetében, különleges embereknek jut az a feladat, hogy hírt hozzanak és vigyenek a túlvilágról, illetőleg kifaggassák némely dolgot illetően a halottakat.

– Nyugtasson meg, órnagy – kérte a tolmács –, hogy mindennek köze van a három nappal ezelőtti haláleset-hez.

Márton azonban ügyet sem vetett rá.

– A németeknél az efféle emberek, mint példának okért a boszorkányok, tanulják ezt a mesterséget, ám nálunk ezzel ellentétben születéssel nyerik el.

– Erről hallottam – vágott szavába a doktor. – Azt mondják, hogy amelyik gyerek foggal születik az lesz ilyen, akit majd hétesztendőskorában elvisznek, és on-

nantól fogva akár szeretne, akár nem át kell járnia a túlvilágra.

– És nem csak az újszülött foga számít! – egészítette ki Márton. – Ha valamelyik szerencsétlennek a lábán vagy kezén a kelleténél több ujjá nőtt, az is ilyen halottjáró ember lesz.

– Ezt is megerősíthetem – szólta a doktor újra. – Egyszer világra segítettem egy ilyen gyermeket, amelyiknek mindkét kezén hat ujjá volt. Az anyja keservesen sírt, és haza sem akarta vinni szegény kis jószágot, mondván, hogy a faluban előbb vagy utóbb agyonütik majd. Pedig egészséges volt az a gyermek, csakhogy faluhelyen nem nagyon szívlelik az eféléket.

– Én nem vettem észre, hogy a szakácsnőnek több ujjá lett volna – gondolkodott el a tolmács, miközben töltött magának egy újabb pohár likőrt.

– Éppen ez volt a baj! Aki ugyanis a felesleges csont nélkül lép be a halottak világába, az ritkán térhet onnan vissza, de ha sikerül is, onnantól már aligha lesz ugyanaz az ember, mint aki előtte volt.

– Ön szerint tehát – elmélkedett a szakállas –, a mi szakácsnőnk azon az éjszakán a túlvilágon járt?

– Pontosan.

A tolmács nagyot kortyolt a poharából, a két ügynök pedig valami sugdosódásba kezdett egymás közt. Márton türelmesen végigvárta, amíg végeznek. Tudta, hogy nem könnyű megemészteni az elhangzottakat.

– Örültség – foglalta össze a szakállas azt, amit a társával megbeszélt az imént.

Márton odasétált az ablakhoz, és széthúzta a súlyos függönyöket. Odakint a vihar teljesen lecsendesedett, és a hajnal első sugarai láttatni engedték a friss hóval takart kastélykertet.

– Örültség? Higgyék el uraim, hogy nem az. Igaz, hogy az önök helyében én is örültségnek gondolnám, sőt annak is gondoltam korábban. Ebben a szobában mi mindannyian művelt férfiak vagyunk, akik kikacagják, ha valaki azzal hozakodik elő, hogy járt a holtak világában, csakhogy...

– Csakhogy?

– Csakhogy én magam is jártam ott.

Immár sokadszor ülte meg a döbrent csend azt a szivarfüsttel és szeszgőzzel bélelt dolgozószobát. Márton várt még néhány pillanatot, mielőtt folytatta.

– Ne higgyék, hogy bolond vagyok! Ó, nem! Amikor odaát jártam, az valami egészen más volt. Semmi köze ahhoz, amit orvosi értelemben őrületnek nevezhetünk, habár kétségkívül az emberi elmének valamiféle rémisztő játéka, ami az elszenvedőjének nagyon is valóságosnak tűnik.

– Mint egy rossz álom? – próbálta követni a szakállas.

– Közel sem – válaszolt Márton, még mindig kifelé bámulva az ablakon, így kerülve a kínos szemkontaktust.

– Akkor mihez hasonlítaná?

– Egy ilyen élmény – amit faluhelyen a babonások *rejtezésnek* mondanak –, néha csak pár percig, néha pedig akár napokig is eltarthat. A test ilyenkor, hogy úgy

mondjam, félig halott állapotba kerül, erős verejtékezés-sel és magas lázzal. Gyakran végződik ez halállal.

– Honnan tud ön erről ennyit? – érdeklődött a tolmács.

Márton visszafordult az ablaktól, és szúrós tekintetével a férfi szemébe nézett.

– Tudja uram, ha ön is átélte volna azt, amit én, akkor hozzám hasonlóan alaposan tanulmányozni kezdené ezt a jelenséget.

– Ön tehát tanulmányozta ezt, hogy többet tudjon róla?

– Nem. Azért tanulmányoztam, hogy bármi áron is, de el tudjam kerülni, hogy valaha is újra megtörténjen velem, de önöktől nem várom el, hogy megértsék ezt.

A szakállas saját poharába töltötte a sötét likőr utolsó cseppjeit, miközben közömbös hangon jegyezte meg:

– Egészen meglepő ornagy, hogy művelt katonatiszt lévén, mekkora szorongással viseltetik egy lidérces álom iránt.

– Már említettem, hogy nem álom – válaszolt egy gúnyos mosoly kíséretében. – A rémálmok, melyekből ébredve csurom verejték a legbátrabbak lepedője is, ehhez képest uraim, mindössze könnyed szórakozásnak számítanak. Önök pedig most biztosan azt kérdezik, hogy akkor mihez hasonlíthatom? Uraim! – fordult feléjük, és végigjáratta rajtuk tekintetét. – Ébredtek már arra, hogy minden izmuk összerándul a pániktól, mert azt képzeltek, hogy valami ismeretlen mélységbe zuhannak? Riadtak-e már arra az éjszaka közepén, hogy valaki áll az

szobájuk sarkában, pedig világot gyújtva ott senkit nem találtak? Ezek az élmények bizonyára valóságosnak tüntek. Ó, igen, nagyon is valóságosnak tüntek, és higgyék el, hogy ezek nem csupán önökkel, de csaknem minden emberrel megtörténtek már. Ezek az élmények nem mások, mint az elme ártatlan tréfái, azonban az, ami odaát várna önökre, maga a dermesztő iszonyat.

– Ha jól értem önt – vágott közbe a tolmács –, akkor minden bizonnyal a szakácsnő is valami hasonlót tapasztalt azon az éjszakán?

– Így igaz – válaszolt Márton –, ám én magam is boldognak néztem, amikor elkezdtek kikérdezni. Összefüggéstelen zagyvaságai közepette azonban mondott valamit, ami miatt azonnal felülvizsgáltam korábbi álláspontomat.

– Csak nem a kígyó volt az? – érdeklődött a tolmács.

– Úgy van! – csattant fel a szakállas is. – Ott voltam, és mondhatom, hogy mintha a mennykő csapott volna önbe őrnagy, amikor a vénasszony a kígyót említette.

Márton odasétált a kandallóhoz, és lepöccintette szivarja végéről a hamut, miközben újabb magyarázatba fogott.

– Pontosabban csillagot és kígyót említett. Azt állította, hogy ezeket látta, amikor odasétált az ablakhoz.

– Csakugyan így volt – nyugtázta a tolmács, és érdeklődve dőlt előre az íróasztalnál.

Márton bólintott.

– Önök azonban elkövették azt a hibát, hogy az ég csillagaira és a falak repedéseiben megbúvó kígyókra

gondoltak. Ha nem vagyok ott, akkor ezzel befejezettek is tekintették volna a tanú kihallgatását. Csakhogy azt nem vették figyelembe, hogy az asszony tanulatlan, és csak azért említett csillagot és kígyót, mert egyéb kifejezést nem talált arra, amit látott.

– És mit látott? – törte meg hallgatását a doktor?

– Valami firkálmányt – válaszolt Márton helyett a tolmács. – Az őrnagy le is rajzolta a füzetébe.

Márton hangosan felkacagott, a kezében lévő teli pohárból pedig néhány csepp likőr a padlóra csöppent.

– Csakugyan lerajzoltam, önt pedig ezzel alaposan fel is dühítettem. Csaknem lelőtt a revolverével. A firkálmány pedig – már ahogy ön nevezte – nem más, mint egy spirál, egy olyan geometriai alakzat, amely káprázatként tűnik fel az ember szeme előtt, aki belépni készül a lelkek birodalmába.

– Geometriai alakzat?

– Minden ilyen utazás – ha szabad így neveznem ezt a jelenséget – négy stációból áll. Ezek közül az első során az elszenvedője mindenféle színeket és formákat kezd látni, melyek egyre csak erősödnek. Ilyenek lehetnek a spirális alakzatok, melyekről gyakran számolnak be azok, akik ép elmével visszatértek onnan. Azonban a csillag is gyakori, csakúgy, mint a pontok és hullámok kavalkádja. Ezekre azonban az egyszerű elme jobb szót nem talál, mint a kígyót és csillagot.

– És mi lenne a második stáció? – érdeklődött a tolmács, akit láthatóan a többieknél is jobban foglalkoztattott ez a dolog.

– A második szakaszban nagyon érdekes dolog történik. Mindenféle furcsa lények jelennek meg.

– Furcsa lények? Mit ért ön furcsa lények alatt?

– Olyan embereket, amelyek állati jegyeket viselnek, vagy éppen fordítva. Állatok is viselhetnek néha ember-szerű tulajdonságokat.

– Elégé elképzelhetetlennek hangzik – állapította meg a szakállas.

– Korántsem – válaszolta Márton. – Az antik kultúra tele van ilyen lényekkel. Gondoljanak csak az egyiptomi ábrázolásokon látható alakokra, vagy a görög Nesszoszra, akiről amellet, hogy Héraklész gyilkosa, köztudott még, hogy félig ember, félig pedig ló. Szerte Európában ismert hiedelem, miszerint gyakran ember-szerű farkasok tizedelik a nyájukat. Faunusnak Rómában pedig kecskeszarvai voltak, a görög Pánnak ezen felül még kecskelábai is.

– Csakúgy, mint Rapsonnénak! – jutott el a váratlan felismerésig a tolmács. – Neki is szarvai voltak és patái.

– Azt állítja tehát – vetette fel a szakállas –, hogy ezek a lények efféle túlvilági látomások ősi emlékei?

– Minden bizonnyal. Ezeknek természetesen nálunk, magyaroknál is megvannak a megfelelőik. Ilyen egyebek mellett a sárkány.

– A sárkány? Hiszen az félig sem ember! – akadékoskodott a tolmács.

– A régi történetek azt tartják, ha kígyó eszik kígyót, akkor abból lesz a sárkány – tette hozzá a doktor.

Márton újra behuppant a karosszékébe.

– A régi történetek azt is elmondják – magyarázta –, hogy a sárkány várban lakik, ahol kisasszonnyal hál, majd bort iszik, dohányt pipázik, és buzogányt hajít. Arról nem is szólva, hogy csudálatos lovat tart az istállójában, melyet megnyergelve, annak hátán ered ellenfele nyomába. Ezek uraim, engem inkább emberi természet-re emlékeztetnek mintsem kígyóéra.

– Csakugyan igaza van – bólogattak, többen helyeselve Márton érveit.

– Hanem – szólt közbe a szakállas ügynök –, elérkezett az ideje, hogy ismertesse a harmadik stációt, őrnagy. Hiszen órákig vitatkozhatnánk a sárkányokról, ám bennünket a pincében nyugvó öt halott sorsa jobban érdekel.

Márton megszokásból simított egyet a bajuszán, mielőtt újra beszédbe kezdett.

– A harmadik stáció éppen az, ami az egésznek a lényege. Amiért az egész megtörténik. Emlékeznek, hogyan derült fény a báróné halott gyermekére?

– A szakácsnő mondta önnek – idézte fel a szakállas.

– Pontosabban – javította ki a tolmács – az őrnagy kérdezett rá, ha jól emlékszem.

Márton elégedetten dőlt hátra.

– Ön jól emlékszik – mondta. – Tudtam, hogy valakivel még találkoznia kellett, és a faggatásomra valóban azt felelte, hogy a báróné fiával találkozott. Önök persze azt gondolták, hogy bolond, hiszen a báróné fia abban az időben az ebédlőben volt önökkel, én azonban már akkor tudtam, hogy lennie kell a családban egy halott

gyermeknek. A harmadik stáció alatt ugyanis a halottak jelennek meg, akikkel beszélgetni lehet.

– Beszélgetni?

– Pontosan. Ráadásul ebben semmi rémisztő nincs, sőt igazán kellemesnek hat a csevegés. A holtak igazán készségesek, és szívesen válaszolnak a legbutább kérdésekre is. Ráadásul mindig olyanok jelennek meg, akiket még életükben ismert és szeretett a – hogy is mondjam – látogatójuk.

– Mint a szakácsnő a báróné fiát.

– Így igaz. Azt állították róla, hogy kiválóan értett a süteményekhez és tortákhoz. Ezekkel és egy kis kedveséssel nem nehéz elnyerni egy gyermek ragaszkodását. Azt is említették, hogy azzal a gyermekkel gyakran töltötték együtt az idejüket.

– Bizonyosan kellemes dolgokról beszélgethettek – vélte mosolyogva a doktor.

– Biztosan – hagyta helyben hidegen Márton –, ám a folytatás korántsem volt ennyire barátságos.

– Csak nem a negyedik stációra gondol, őrnagy?

– A negyedik és utolsó stációra – bólintott. Ez mind-egyik közül a legfélelmetesebb, és általában végzetes is. Ekkor ugyanis a holtak ellenőrzik, hogy az élő jogosult-e lépni be a világukba.

– Ellenőrzik? – döbönt meg a doktor. – Mégis hogyan?

– Megszámlálják a csontjait – válaszolt Márton olyan könnyedséggel, mintha csak a piacon alkudozna egy érett dinnyére.

– Megszámlálják? Mégis hogyan kell ezt érteni? – a tolmács, miközben beszélt, idegesen dobolt ujjaival az asztalon.

– Pontosan úgy, ahogyan az gyakorlatilag kivitelezhető – felelte Márton. – Láthatatlan kezek először darabokra szaggatják a testet, azután pedig lefejtik az eleven húst a csontokról. Ezután a megtisztított csontokat szépen sorba rakják, és megszámlálják. Igen uraim – járatta végig tekintetét hallgatóságán –, látom az arcukon a döbbenetet, és újra emlékeztetem önöket arra, hogy ez nem azonos a lidérces álommal. Ez az élmény annyira valószerű, hogy sokan ténylegesen belehalnak abba, ha nem felelnek meg ezen a vizsgálaton.

– Fel sem foghatom – szörnyülködött a doktor –, hogyan lehet ezen megfelelni.

– Nos – válaszolt Márton, miután kortyolt egyet –, ennél a résznél lesz jelentősége annak, hogy a magyar és atyafi népek hite szerint, ezeket a holtakkal való társalgásokat csak arra született személyek végezhetik. Olyanok, akiknek születésüktől fogva...

–... több csontjuk van, mint egy hétköznapi embernek!

– Úgy látom, doktor úr – biccentett elismerően Márton –, hogy kezdi megérteni ezt az egész őrületet. Látja, ezért nem akarta az anya hazavinni a gyermekét, akinek hat ujja volt. Tudta ugyanis, hogy annak a szerencsétlennek, ha nem verik agyon, akkor időről-időre ki kell majd állnia ezt a négy pokoli stációt, mert a babonás

parasztok akár fegyverrel is kényszerítik majd, csakhogy a halottaiknak üzenhessenek.

– És akinek nincsen felesleges csontja? – kérdezte a szakállas. – Az hogy jár?

– Úgy hagyják ott, széjjeltépve. Általában az élménytől valójában is meghal. Akinek viszont megtalálják a felesleges csontját, azt szépen összerakják, és felébredhet.

– Ez hihetetlen – borzongott meg a doktor.

– Valóban az – szólt közbe a tolmács. – Önnek a kezén, őrnagy úr, azonban nem látok felesleges ujjat és elmondása szerint volt már hasonló élményben része. Ezzel szemben láthatóan remek egészségnak örvend.

Márton előre dőlt és néhány pillanatra a kezei közé temette arcát. Láthatóan borús emlékek gyötörték, amelyek közben nagyokat sóhajtozott. A többi férfi, beleértve a tolmácsot is türelmesen várt, míg végül megszólalt.

– Azt gondolom, hogy azért vagyok itt, mert művelt, tehetséges és kulturált embernek tartanak annak ellenére, hogy egymás ellenségei vagyunk. Nos, képzeljék el, hogy nem is olyan régen átéltem, amint lefejtik a húst a csontjaimról. Eközben a barátomnak, aki rám talált, és aki sokkal erősebb, mint én, minden erejét össze kellett szednie, hogy kicsavarja a kést a kezemből, amivel a torkomat készültem elmetszeni, miközben üvöltve fetrengtem a saját hányadékomban. Hát ilyen ez uraim és valami hasonló miatt került olyan siralmas állapotba a szakácsnő is.

– Két kérdésem lenne – ocsúdott lassan a döbbenetből a tolmács. – Az egyik, hogy mi idézte ezt elő a szakácsnőnél és korábban önnél, illetőleg, hogy milyen szalon kapcsolódik ez az eredeti problémánkhoz?

Márton ivott egy korty likőrt, és szivarja végének elnyomásával adott nyomatékokat válaszában:

– Ez a két dolog szorosan összefügg – magyarázta. – Nem véletlenül raboltam az önök idejét ezzel a hosszadalmas ismertetővel.

– Biztos vagyok benne – szólt közbe a szakállas –, hogy a magunk módján érdekesnek találtuk, amit mondott, ezért emiatt nem kell mentegetőznie.

– Ezen állapot – intézte el egy bólintással a felesleges udvariaskodást – ritkán alakul ki véletlenül, és akkor csak a korábban említett enyhe formáival találkozhatunk. Ahhoz, hogy valaki ténylegesen holtakkal találkozzon, az szükségeltetik, hogy bizonyos mérgeket juttasson be a testébe, melyek ezt előidéznek.

– Mérgeket?

– Így igaz. Mérgeket. Olyanokat, amelyek fellelhetőek a természetben is annak, aki pontosan ismeri hatásukat.

Úgy tűnt, hogy először a szakállas német kezdte el megérteni Márton gondolatmenetét. Az izgatottságtól kipirult homlokkal vágott közbe.

– Ha nem tévedek, akkor ön azt feltételezi, hogy valamiféle hasonló mérég végzett a báróval és vendégeivel is?

Márton bólintott.

– Ön nem téved. Az, hogy méreg végzett velük, számomra egyértelmű volt, hiszen öt ember egyidejű szív-görcse a valószínűtlenség határait súrolja. Jómagam azonban ismerek néhányat az efféle mérgekből, és éppen emiatt jöttem zavarba nyomozásom kezdeti lépéseinél.

– Kíváncsian hallgatjuk! – bízatta a szakállas osztrák.

– Úgy van! Beszéljen, őrnagy! – mondogatták a többiek is, akiket láthatóan lázba hoztak ezek a rémisztő különlegességek. Márton pedig, ahogyan ilyenkor szokása volt, háta mögött összekulcsolt kézzel fel és alá sétálgatott a szobában, miközben beszélt.

– A legismertebb ilyen méreg az *amanita muscaria* nevű gomba elfogyasztásakor kerülhet a szervezetbe. Ezt használják az atyafi népeink halottlátói is, és erdeinkben mi magunk is összefuthatunk vele.

– Erre a méregre gyanakszik tehát?

– Korántsem – válaszolt Márton –, sőt éppen azért említettem meg, mert az ehhez hasonló mérgeket kizárnám egy igazán különleges tulajdonságuk miatt.

– Mi lenne az? – láthatóan a doktort is lázba hozta a beszélgetés.

– Ezek a mérgek olyan csudálatos tulajdonsággal bírnak, hogy az emberi test csak annyit vesz fel belőlük, amennyi éppen elegendő egy ilyen túlvilági utazáshoz. A többi kiürül a szervezetből, éppen ezért sokan, akik ezt használják, összegyűjtik a saját – vagy mások – vizeletét, így azt elfogyasztva a benne maradt méreggel újra útra kelhetnek a túlvilágra. Gusztus kérdése ez, de éppen

emiatt a halál lehetősége – hacsak nem a rémület miatt következik be – rendkívül elenyésző. Ez tehát nem végezhetett az áldozatokkal.

– A szavaiból arra következtetek – vélte a tolmács –, hogy egyéb ilyesfajta mérget is ismer, őrnagy.

– Önnek uram most is tökéletesen igaza van.

– No, mondja akkor! – türelmetlenkedett a szakállas.

– Hajnalodik – állapította meg Márton az ablakhoz sétálva. – Hanem akkor kezdem is a másik mérég dolgát, azt az ördögi fajtát, amelyhez nekem is szerencsém volt. Ez pedig leggyakrabban a *datura stramonium* magjában található meg. Szántóföldjeink mellett találkozhatnak vele, talán még szépnek is tűnhet virágzás idején. Amint azonban azt magam is megtapasztalhattam, kiválóan alkalmas az elme összezavarására. Csakhogy igazán óvatosan illik vele bánni, ugyanis ha csekély mennyiséggel is több kerül belőle a szervezetbe a szükségesnél, akkor azonnali halált okoz.

– Hiszen akkor meglehet a mérég, amit keresünk! – a tolmács felpattant a székéből hirtelen izgatottságában.

– Ugyan miből gondolja ezt? – kérdezte Márton.

– Hiszen minden világos! – kiáltotta el magát a tolmács. – Ez a mérég volt az ételben, és a szakácsnő azért nem halt meg tőle, mert csupán megkóstolta azt főzés közben. Ő életben maradt, mert keveset evett, de éppen eleget ahhoz, hogy megbolonduljon.

– Üljön vissza a székébe, uram! – intette nyugalomra Márton. – Ön nem jár messze az igazságtól, de emlé-

kezzen vissza, hogy mi okból utasították el korábban a mérgezés lehetőségét!

A tolmács helyett a szakállas összeráncolt szemöldökkel válaszolt:

– Azért, mert mindegyik ételből evett valaki, aki életben maradt.

– Pontosan.

– Akkor tehát az inas hibásan jegyzetelt a füzetébe?

– Nem. Ő a legjobb szándékkal és a legpontosabban végezte a munkáját. Az inas minden gyanú fölött áll.

– Akkor hát másként jutott be a méreg az áldozatokba?

– Az lehetetlen. A holttesteken nincsenek szúrásra emlékeztető sérülések, a méreg belégzése pedig kizárható.

– Akkor viszont ugyanott tartunk ahonnan elindultunk – keseredett el a tolmács.

Márton még mindig az ablakon bámult kifelé.

– Nézzék, milyen szépek a fellegek keleten! – szólalt meg váratlanul. A vihar szinte nyom nélkül vonult el, csak a havat fújta össze az udvaron a fák alatt. Hamarosan felkel a Nap is. Ha jól emlékszem, ekkorra ígértem önöknek az ügy megoldását, és tartom is a szavamat, azonban adok önöknek egy lehetőséget. Gondolkodjanak el azon, amiket ma este hallottak! Vegyék számba az összes tényt, amit az elmúlt három nap alatt megtudtak! Rendszerezék gondolataikat, és keressenek valamit, amit én már megtaláltam, önöknek azonban már napok óta csaknem kiüti a szemét! Használják a logikát, akár-

csak a huszonegyesben! Amíg a Nap korongja ki nem bukkan a látóhatár alól, lehetőségük van átélni a felfedezés és az elme győzelmének örömét, amitől a világért sem fosztanám meg önöket, sőt még fogódzót is adok hozzá: az ecetes üveget. Csak néhány percük van uraim, használják ki!

Azzal elővett egy újabb szivart. Az ablak melletti lámpás lángjával meggyújtotta, miközben némán bámulta a novemberi vihar által felkavart hajnali tájat.

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Lassan, mint a nagyszakállú kecskés a betlehemesben, mint akit köszvény és aggkór gyötör, úgy ténfergett oda az ég aljának közelébe az öreg Nap. Először csak egy pillantást vetett a világra, majd amikor látta, hogy odalent minden különösebb bonyodalom nélkül megérkezett a tél, álmosan ugyan, de mégis előbújt, hogy mesteriségéhez fogjon. Talán még bosszankodott is amiatt, hogy ilyen kurta dologra, mint amit Szent András napjának környékén kell elvégezni, bizony kár volt kiszállni a fellegekkel bélelt dunna alól. Ám ahogy az már a világon lenni szokott, nem mindenki bánta a láthatár mögül kipattanó napfényt. Volt ugyanis egy kastély az ég alatt, amelynek szobájában néhány férfi ugyancsak nagy zajongást csinált emiatt.

– Na, felkelt a Nap, őrnagy – szolt az, amelyiknek a legnagyobb szakálla volt.

Az őrnagy lepöccintette szivarja végéről a hamut.

– Valóban felkelt – állapította meg. – Önök pedig nem jutottak semmire az ecettel kapcsolatban.

– Csak összezavart vele.

– Ebben az esetben ígéretemhez híven felfedem önök előtt a gyilkos kilétét, a dicsőséget pedig megtartom magamnak, és bármennyire is tisztelem önöket, mégiscsak

az ellenségeim, így ez rendkívüli meglepedésemre szolgál majd.

A szemtelenség, amit megengedett magának, célt tévesztve futott végig a szobán. Ezt követően kabátjának zsebébe nyúlt, és az apró füzetet, amit korábban gondosan elrejtett oda, kezébe vette. Kinyitotta és belenézett, mintha ellenőrizni szeretne volna azt, amit korábban feljegyzett. A férfiak kíváncsian nyújtogatták nyakukat, ám próbáltak türelmet erőltetni magukra. Tudták, hogy hamarosan kiderül az, amiért már napok óta hiába fáradoztak.

– Fogja uram! – nyújtotta oda aztán a füzetet a német ügynöknek. Pontosán tudta, hogy bár ez a férfi a leg-hallgatagabb, de mégis az ő kezében van a nyomozás, és alighanem az ő sorsa is.

Amaz átvette a füzetet és kinyitotta. Átlapozta az inas feljegyzéseit, melyek közül Márton néhány szót aláhúzott, másokat pedig lesatírozott. Néhány pillanatra elidőzött annál a spirálvonalnál, melyre a szakácsnő kigyóként utalt, majd megtalálta, amit keresett. Márton kézírását könnyedén olvasta fel:

– *Coprinopsis atramentaria*.

– Úgy van – bólintott jóváhagyólag amaz –, *coprinopsis atramentaria*. Ennek a gombának a mérget kerestem egész éjszaka, és nehezen hittem, hogy rátalálok.

– Méreg? – kérdezte a tolmács. – De hát kik és hogyan csempészték bele az ételbe?

– Senki – lepte meg Márton a hallgatóságát. – Véletlenül került az ételbe, hiszen önök mindent megtettek a

biztonság érdekében. Valószínűleg a szarvashoz felszolgált erdei gombák közé keveredett.

– Ez lehetetlen! – kiáltott fel a tolmács. – Hiszen abból a méltóságos felesége és lánya is ettek. Ott ültem az asztalnál, a saját szememmel láttam.

– Mindezek mellett – vetette közbe a szakállas – az emberünk is evett belőle, aki előkóstoló volt, és tudtommal a személyzet is megvacsorált belőle.

– A szakácsnőn meg is jelentek a tünetek – válaszolt Márton –, de nem voltak halálosak, mert ő maga éppen csak megkóstolta a gombát.

– De hát a többiek! Mi van a többiekkel? Nekik miért nincs bajuk? Ne bolondozzon őrnagy, hiszen minden ott van a füzetében!

– Nyugalom, uraim! – intett csendre Márton mindenkire. – Csak szépen sorjában vegyük számba a tényeket! Igazuk van abban, hogy minden ott van a füzetben, így az is, amit önök nem vettek észre. A rejtett összefüggés, ami összeköti az elhunytakat, és mindenre magyarázatot adhat. Én észrevettem, és emiatt történt meg velem az, hogy bár nem tudtam ennek a gombának a létezéséről, de – ha szabad így fogalmaznom – biztos voltam benne, hogy léteznie kell.

– Attól tartok, hogy ön ismét összezavar bennünket – mondta ki mindannyiuk gondolatát a szakállas ügynök.

Márton újra kezdte a sétát a szobában, miközben kezét háta mögött összekulcsolta. Morgott még néhány keresetlen szót, csak úgy magának a bajusza alatt, mielőtt magyarázatba fogott.

– Tudják, nem vagyok nagy szakértője sem a növényeknek, sem pedig a mérgeknek. Mégis megtudtam valami fontosat az inas füzetéből a vacsorával kapcsolatban. Valami olyat, ami az önök figyelmét elkerülte, valószínűleg azért, mert szigorúan csak az elfogyasztott ételekre vagy italokra koncentráltak.

– Mégis mi mást tett ön? – kérdezett a tolmács.

Márton kacagott.

– Én uraim, a vacsorát a maga teljességében szemléltem! Csak így jöhettek rá arra, hogy az elhunytakban egyetlen dolog közös, mégpedig az, hogy mindnyájan ettek szarvast, és szesztartalmú italt ittak hozzá.

– Hogyan? – álmétkodott a tolmács.

Márton megállt egy pillanatra, és láthatóan élvezte a pillanatot, mielőtt megszólalt:

– A halált minden esetben a gombás szarvashús, és bor vagy pálinka együttes fogyasztása okozta. Aki csak magában ette a szarvast, az megmenekült, aki pedig úgy ivott bármilyen alkoholt, hogy nem evett hozzá a szarvasból, az is túlélte a vacsorát.

A csodálkozás moraja töltötte meg a szobát, amiből a tolmács ocsúdott először.

– Az Úristenit, őrnagy! Hát miféle elméje van magának? Lehetséges ez? – fordult a szakállashoz, aki mindenféle udvariassági formulát megkerülve egyszerűen kikapta a német kezéből a füzetet, majd lázasan lapozni kezdte.

– Igen – nézett fel amaz a lapok közül. – Az inas jegyzetei szerint, az őrnagynak tökéletesen igaza van! Ez elképesztő!

– Számomra azonban nem volt ilyen egyszerű – folytatta Márton. A szakácsnő ugyanis ettől a méregtől szemmel láthatóan súlyos állapotba került, annak ellenére, hogy az inas elmondása szerint a személyzet soha nem él szesszel. Ahhoz, hogy igazoljam a feltevésemet, bizonyítékot kellett találnom arra, hogy az öreg hölgy titokban iszákos életet él.

– Az ecetes üveg! – futott végig az izgatott morajlás újra a hallgatóságon.

– Úgy van uraim, az ecetes üveg, amelyben a pálinka volt, elegendő bizonyítékot szolgáltatott. Amikor alaposan átnéztem a konyhát, még abban a hitben éltem, hogy valamiféle rejtett zugot találok majd. Amikor azonban megtudtam, hogy a vénasszony sárkányként őrizte a kamráját, hát akkor már erősen sejtettem, hogy ott lehet valahol a titkos butykos. Nem volt túlságosan megerőltető rájönnöm ezután arra sem, hogy a pálinka színében és állagában is leginkább az ecetre hasonlít. Egy ecetes üveg pedig mindig kéznél van a kamrában, ráadásul a szakácsnő kívül senki mást nem érdekel a tartalma, így én magam is oda rejtettem volna el a bódító cimborámat.

– Csodálatos! – ütötte össze tenyerét a tolmács. – Őrnagy, ön igazán lenyűgöző detektív.

– Mint már említettem, nem vagyok detektív. Ennek ellenére sejtettem, hogy lennie kell egy, a szarvashúst

körítő gombák vagy bogyók között olyannak, amelyeknek igazán különleges a mérgé. Különlegesen ördögi tréfája a természetnek. Mint amilyen a *coprinopsis atramentaria*.

– Miféle gomba ez, őrnagy?

– Mint azt említettem – magyarázott tovább –, soha nem hallottam erről a gombáról, de a nyomok alapján feltételeztem, hogy léteznie kell. Bolond dolog ez, nem gondolják? A barátom pedig, akinek a levelet írtam, kiváló vegyész. Reméltem, hogy ismer olyan mérget, amely csak abban az esetben fejti ki végzetes hatását, ha alkohollal keveredik. Szerencsére a válaszában arról tájékoztatott, hogy létezik ilyen ritka mérge, melynek a neve *koprin*.

– Koprin?

– Pontosan. Csak ritka gombákban fordul elő, mint amilyen a *coprinopsis atramentaria* és annak rokonai, melyek érdekes módon nem csupán ehetőek, de – képzeljék, uraim – igen ízletesek is.

– Egészen addig, amíg valaki egy kancsó borral, vagy egy pohárka pálinkával le nem öblíti – tette hozzá az ajtó mellett álló doktor.

– Pontosan – válaszolta –, de hogy el ne feledjem: a barátom azt üzeni még önöknek, hogy ennek bizonyítására a prágai Károly Egyetem kémikusai képesek. Ők foglalkoznak koprinnal. Önök küldjenek mintát nekik a holttestek véréből, melyből egyértelmű lesz ez a baleset. Mert baleset történt itt három napja uraim, nem pedig gyilkosság.

A férfiak mindegyike megkönnyebbülten sóhajtott fel. A tolmács, aki ekkorra már csaknem összeesett a fáradtságtól, örömmel csapott az asztalra:

– Nem lesz háború, uraim! Ha ezt a helyzetet megfelelően kezeljük, akkor elkerülhető a konfliktus, a tárgyalásokat pedig újrakezeshetjük. A császár őfelsége majd személyesen intézkedik! Drága Isten! Ha ez mind igaz, akkor elkerültük a legrosszabbat.

A szakállas is felpattant a helyéről, és az üvegezett szekrényhez ment, ami az italokat rejtette.

– Erre innunk kell! Őrnagy, önnek mi a kedvenc itala? Kérhet bármit, van itt minden.

Mielőtt azonban Márton válaszolhatott volna, a hallgatag német ezúttal felállt az asztaltól, és odalépett mellé.

– Őrnagy most nem inni – próbálta magyarul formálni a szavakat. – Menni, sietni haza titokzatos barát és kegyelmi papír. Szabad ember, ártatlan, mint a bárány. Tegnap ellenség, ma barát.

– Köszönöm – mondta Márton, és kezét nyújtott a németnek.

Amaz viszonzta a kézfogást, és mosolyogva veregette meg ellensége vállát.

– Nos – törte meg a pillanatot a tolmács –, azt mondják önről, hogy szoros barátságban áll az ördöggel.

– Az csak babona, afféle mendemonda a katonák között.

– Én azonban őszintén kezdek hinni ebben – mosolygott a testes férfi, miközben odasétált Mártonhoz a búcsút jelentő kézfogásra.

– Őfelsége köszöni a szolgálatát – csatlakozott hozzá a szakállas is.

– Őfelsége nem érdekel – válaszolta Márton. – Önnek segítettem, és remélem, már nem akar lelőni.

– A világért sem. Köszönök mindent, őrnagy. A doktort megvárhatja, ha akarja. Ő még vérmintát vesz a testekből. Ha a kastélyból elindulva nyugat felé követik az utat, előbb vagy utóbb felveszi magukat valami szekér.

– Akkor hát – köszönt el Márton – Isten áldjon mindenkit! Nem rossz emberek maguk, ellenségnek éppen megfelelnek.

Maga elé engedte az ajtóban a doktort. A folyosóról friss levegő csapta meg az orrát, ami a szivarfüst és a konyakgőz után igencsak üdítőleg hatott. Mielőtt azonban kilépett volna az ajtón, a titokzatos ügynök mondott valamit németül, amit képtelen volt lefordítani. Csak az Istent, a királyt és az ördögöt értette meg belőle. A szakállas azonban segítségére sietett:

– Azt tanácsolja önnek, ha egyszer eljön az ideje, akkor igyekezzen gyorsan az Isten elé eljutni, mert ha az ördögök hamarabb lelnek magára, még erőszakkal megteszik majd királyuknak.

– Ha így lesz... – kezdte volna válaszát Márton, de egy széles mosolyon kívül a fáradtságtól semmi más nem jutott eszébe, így inkább csendben bezárta maga mögött az ajtót. Alig várta már, hogy kiléphessen a jég-

hideg levegőre, és megropogtassa csizmája alatt a friss havat, amit a szokatlan novemberi vihar szórt szét a világon.

vége